

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

4 Temmuz 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Tahir Akyürek'in, Komisyon gündeminde bulunan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988)

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırılık teşkil ettiğinden tümünün iptal edilmesi gerektiğine ilişkin önerge hakkında görüşmeler

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

4 Temmuz 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu 11.17'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Tahir Akyürek, Komisyon gündeminde bulunan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin bir açıklama yaptı.

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırılık teşkil ettiğinden tümünün iptal edilmesi gerektiğine ilişkin önerge, yapılan görüşmelerden sonra reddedildi.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.38'de toplantıya son verildi.

4 Temmuz 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.17

BAŞKAN: Tahir AKYÜREK (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Metin YAVUZ (Aydın)

SÖZCÜ: Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)

KÂTİP: Burhan ÇAKIR (Erzincan)

BAŞKAN – Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 4’üncü Toplantısını açıyorum.

Kıymetli milletvekillerimiz, şu anda toplantımızın yeter sayısı var.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Tahir Akyürek’in, Komisyon gündeminde bulunan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Tabii, ben, bundan önceki yasama döneminde, daha önce farklı komisyonlarda başkanlık yapan, şu anda teklif sahibi milletvekillerimizden Ziya Bey’le de konuşmuştum, bizim Komisyon pek çalışmamış aslında geçtiğimiz yasama döneminde ama 27’nci Yasama Dönemi bereketli başladı ve devam edecek gibi gözüküyor. İnşallah Cenab-ı Hak hayırlı kararlar almamıza bizleri vesile kılsın diyor ve tekrar hepinize teşekkür ediyoruz.

Bakan Yardımcımız, Bakanlık bürokratlarımız ve davet ettiğimiz kuruluşlarımız oldu, onlardan katılan arkadaşlarımız var. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın yanında, haberdar ettiğimiz, süre sınırlı da olsa Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Odalar ve Borsalar Birliği, Seyahat Acentaları Birliği, Türkiye Otelciler Federasyonu, Otelciler Birliği, Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği, Turizm, Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneğini de toplantımızdan haberdar ettik ve katılmaları durumunda toplantımıza katkı yapacaklarını ifade ettik.

Bugün gündemimizde olan konu, malumunuz, cuma günü yani yarın saat 15.00 gibi çağrı yapmıştık ama Danışma Kurulu kararıyla, grup başkan vekillerimizin imzasıyla, milletvekillerimizin de talebi üzerine bu saate çekilmiş oldu.

Gündemimizde olan konu, Kültür ve Turizm Bakanlığının bir kuruluşu olarak ama özel kişiliği haiz ve özel hukuk hükümlerine tabi olmak üzere bir ajans kurulmasına yönelik, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmasıyla ilgili teklif. Yurt dışında da birçok ülkede de örneklerini gördüğümüz kuruluşlardan biriyle ilgili olduğunu düşünüyoruz bu teklifin. Ajansın organları olarak, yönetim, denetim ve danışma kurulunda özel sektör temsilcilerinin aktif olarak katılımını sağlayacak ve bu kurulların üyelerine de görevlerini yürütürken herhangi bir ücret ve huzur hakkı ödenmeyeceğini de belirten bir düzenleme. Ajansın, Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen turizm strateji ve politikaları doğrultusunda fakat hareket kabiliyeti olması açısından bağımsız olarak faaliyetlerini yürüteceği öngörülüyor teklifte. Sektör temsilcilerinin turizm faaliyetlerinden elde ettikleri gelirden alınan payla ajansın faaliyetleri önemli oranda yürütülecek. Yani ajansın, incelediğimize göre, gelirlerinin en önemli bölümünü turizm sektöründen alınacak paylar oluşturuyor, belki yüzde 90’ını bu paylar oluşturuyor. Turizm payı, ilgili vergi dairelerince tahsil edilecek, yüzde 5’i de genel bütçe geliri olarak ayrılacak. Ödenen turizm payları kurumlar ve gelir vergisi matrahına esas kazanç tespitinde gider olarak yazılabilecek. Ajansın diğer gelirleri, bir özel hukuk kişisi hüviyetinde de olması dikkate alınarak, genel bütçeden ayrılabilir -varsa, ki buna her yıl herhâlde karar vermek gerekir ayrıca- onun

yanında, her türlü bağış ve yardımlarla ajansın yapacağı ticari faaliyetlerden elde edeceği gelirlerden oluşuyor; teklifte öngörülen budur. Ajans gelirlerinin en az yüzde 70'i ülkemizin tanıtım faaliyetleri finansmanında kullanılmak üzere belirlenmiş olacak. Bütçesi icra kurulunca yıllık olarak hazırlanacak. Ajansın faaliyetlerinin, hızlı kararlar alabilmesi, zaman kaybetmeden uygulamaya geçilebilmesi amaçlı olarak damga vergisinden muaf olması ve Sayıştay Kanunu ile Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaması da teklifte öngörülmüyor. Yönetim kuruluna sektör temsilcileri arasından da seçimler yapılacak. İncelediğimizde zaten bunlar gözüküyor.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988)

BAŞKAN – Teklifin geneli üzerinde görüşmelere başlayacağız.

Bununla ilgili, teklif sahibi, ilk imza sahibi olarak Konya Milletvekilimiz Sayın Ziya Altunyaldız'a öncelikle söz vereceğim, sonra da bütün görüşleri değerlendirmeye çalışacağız.

Buyurun Ziya Bey.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok kıymetli temsilcileri; Kültür ve Turizm Bakanlığımızın çok değerli temsilcileri, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'mizle ilgili görüşmeye ve sunumuma başlamadan önce heyetinizi ve değerli katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkanım, ülkemiz ekonomisi üreten, istihdam oluşturan, ihraç eden bir eksen üzerinde kesintisiz kalkınma, büyüme olgusunu gerçekleştirmeye devam ediyor. Bu kapsamda, küresel düzeydeki rekabetçiliğimizin artması, gelirlerimizin artması ve bir taraftan, ürettiğimiz ürünleri küresel dünyada, dünyanın dört bir tarafına ulaştırarak ihracat gelirleri elde etmek, diğer taraftan da “bacasız sanayi” olarak ifade ettiğimiz turizm sektörümüzü de özellikle yatırım ve tasarruflardaki gereksinimimizi karşılamak üzere geliştirmek ve büyütmek yönündeki çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bu kapsamda, özellikle Avrupa Birliği bütçe açığı kriterleri çok uzun zamandır büyük bir başarıyla ve pek çok Avrupa Birliği ülkesinin gerçekleştirmelerinin çok daha üstünde gerçekleştirmelerle gerçekleştirmiş durumdayız. Ülkemizin iç tasarruflarının yetersiz olması nedeniyle, bir taraftan iç tasarrufu artırmaya dönük başta BES uygulamaları ve tasarrufu özendirici diğer uygulamalar, diğer taraftan da hem ihracat gelirlerimizin artırılması hem de turizm gelirlerimizin artırılması yönünde ortaya koyduğumuz çabaları sürdürmeye devam ediyoruz. Bu iki unsur aslında, bir taraftan ihracat bir taraftan turizm gelirleri, hepinizin malumu olduğu üzere ekonomimizin aslında çekici gücüdür. Bunlar, hem üretimlerin artırılması hem istihdamın artırılması hem de refahın ve kişi başına ve hane başına gelirin artırılması yönünde çok önemli katkıları olan ve ekonominin çekici gücü olan unsurlardır.

Bugün, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulması yönündeki teklifimizle birlikte, aslında bu yöndeki çabalarımızın artırılarak devam etmesi, ihracat gelirlerimiz yanında turizm gelirlerimizin de kesintisiz ve on iki aya şamil bir şekilde artması, kişi başı turizm harcamalarının artırılması, nitelikli turistin ve nitelikli turizm tesislerinin artırılması yoluyla, bütün bunların ötesinde, dünyanın dört bir tarafına ulaşamadığımız yerlerinden yani buna ihracatta “ürün ve pazar çeşitlemesi” deriz, turizmde de “destinasyon” yani “turizm çeken destinasyonlar ve turist çeşitlenmesi” diyerek dünyanın dört bir tarafından turist çekmek ve turist başına harcamayı artırmak amacıyla Türkiye'mizi tüm güzellikleriyle, tüm zenginlikleriyle kesintisiz ve aralıksız bir şekilde tanıtmaya imkânı ve fırsatını oluşturmak için bir ajansın kurulmasıyla ilgili olarak Komisyonumuzun huzuruna gelmiş durumdayız.

Değerli arkadaşlar, Dünya Turizm ve Seyahat Konseyinin hesaplamalarına göre, 2015 yılında turizmin gayrisafi yurt içi hasılaya katkı oranı ortalama yüzde 5 ancak dolaylı ve uyarılmış etkileri de dikkate aldığımızda bu yüzde 13'lere kadar çıkmaktadır ve önümüzdeki dönemde yani 2020'li yıllarda, daha hemen başında, bugünkü 1,4 trilyon dolar civarındaki turizm gelirlerinin 2 trilyonu aşacağı da öngörüler arasındadır.

Bunun yanında, konuşmamın başında istihdamdan bahsettim ki özellikle Dördüncü Sanayi Devrimi'yle birlikte istihdam dünya gündemine oturmuş durumda. Niye? Bu Sanayi Devrimi'nin pek çok kişiyi işsiz bırakabileceği ama diğer taraftan da pek çok iş imkânı oluşturacağı, yapılan çalışmalar arasında sıkça zikredilir. Turizme baktığımız zaman, toplam istihdam içerisindeki payının, doğrudan istihdama yüzde 2,3 olan katkısının, dolaylı katkılarıyla birlikte yüzde 8-9'lara ulaştığını görüyoruz. Hâl böyle iken ülkemizde de bütün bu çalışmaların, küresel çalışmaların ve gelişmelerin paralelinde, cumhuriyet tarihinde çok önemli gelişmelerin gerçekleştirildiğini hep beraber müşahade ettik. Planlı dönem öncesi ve planlı dönem sonrası, özellikle 82 yılında, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'yla birlikte aslında turizmde yepyeni bir dönemin başladığını ve bir anlamda seferberliğin oluştuğunu görüyoruz. Bu çalışmalarla birlikte, 89-98 yılları arasında ülkemiz turizminin aldığı payın, dünya genelinde turizmden aldığı payın binde 3'lerden yüzde 1,8'lere çıktığını görüyoruz. Yine, turist sayısı itibarıyla da yine toplamdan aldığı payın 2,8 milyondan 9,7 milyona ve turizm gelirlerinin de 2 milyardan 7,2 milyar dolarlara çıktığını görüyoruz. Ayrıca, 2002 yılında ziyaretçi sayısı itibarıyla 13'üncü ülke olduk ve toplam ziyaretçi sayısında 13 milyonu, gelirlerimizde de 12 milyar doları aşan bir gelişmeyi hep beraber gerçekleştirmişiz.

Konuşmamı da biraz kısa kesme gayretinde olacağım ama biraz daha sabrınızı özellikle istirham edeceğim. Aslında hepimizin malumu ancak yapacağımız müzakerelere bir altlık oluşturması açısından şu rakamları sizlerle paylaşmak istiyorum: Turizm gelirleri bakımından 2018 yılında dünyada 14'üncü, turist sayısı bakımından da 6'ncı sıraya gelmişiz değerli arkadaşlar. 2003 yılında gelen ziyaretçi sayısı yaklaşık 16 milyon 500 bin iken 2017 yılında gelen ziyaretçi sayısı 18 milyona, 2018 yılında 46 milyona çıkmış, 2019 yılında da ilk çeyrekte 6 milyon 800 bin sayısına ulaşmışız. Gelirlere baktığımız zaman, dedik ya turist başına harcama sayısını artıracamız ve gelir hedefimizi de inşallah 2023'te 70 milyon turist 70 milyar dolar gelir olarak gerçekleştirme gayretinde olacağız. Bu, bizim Turizm Bakanlığımızın ortaya koyduğu çalışmalarla ülkemizin hedefi konumuna gelmiştir. Bu çerçevede, gelirler bakımından 2003 yılında 13 milyar 750 milyon dolar olan gelirimizin 2017 yılında 26 milyar 300 milyona, 2018 yılında da 29 milyar 500 milyona ulaştığını görüyoruz. 2019'un ilk çeyreğinde de 4 milyar, 4,5 milyar dolar dolayında bir gelire ulaşmış durumdayız. Yine, ülkemizde istihdama baktığımız zaman, doğrudan istihdamın 550-600 bin kişiye ulaştığını, dolaylı istihdamın da neredeyse 3 milyona ulaştığını ve bunun toplam istihdam içindeki payının yüzde 8'leri aştığını görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, tasarruf açısından bahsettik. Bir tasarruf açığını kişi başı, hane başı ya da işletme başı tasarruflarla artırmak temel hedefimiz ve bu yönde, BES başta olmak üzere pek çok tedbiri alıyoruz ancak diğer taraftan da uluslararası kaynakları da oluşturmak zorundayız; bir taraftan, doğrudan yabancı sermaye, diğer taraftan da turizm gelirlerimizi artırmak durumundayız. Şöyle bir baktığımız zaman, zaman zaman cari açığı konu ederiz ve zaman zaman cari açık konu olur ancak özellikle son dönemde hepimizin izlediği gibi, cari açıkta da çok önemli bir eğilimi aşmış durumdayız ve yıl sonu itibarıyla aslında tahminlerimizin çok ötesinde -nasıl ki ülkemizin bütçe konusundaki bütçe açıklarını yıllar önce çözmüşsek- inşallah cari açığı da bu süreçte ve sonunda hep birlikte çözmüş olacağız ve ülkemiz tasarruflarını ve küresel tasarrufları cari açığı kapatmak yerine doğrudan yatırımlara ve istihdama kanallı edebilme imkânına hep beraber erişmiş olacağız. "Cari açık" dedik,

işte bu kapsamda, şayet olursa önümüzdeki dönemlerde –ki olmamasını yeni planda bekliyor ve öngörüyoruz- bugüne kadarki tecrübede, turizm gelirlerinin cari açığın en az yüzde 50’sini, yüzde 60’sını kapattığını da hep beraber müşahade ettik.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bütün bunları söylerken yeni dönemde neden böyle bir ajans kurulmasına ihtiyaç duyduk? Evet, konuşmalarım arasında ifade ettim, turizmde de rekabet var, ihracatta da rekabet var. İhracattaki rekabeti, tasarım, AR-Ge ve markalaşmayla ve dünyanın dört bir tarafına ulaşarak çözmeye çalışırken turizmi de yine turizmdeki marka tesislerimizi ülke markası hâline dönüştürmek gibi bir amaçla yola çıkmış bulunuyoruz. Burada ne demek istiyorum? Evet, 2023’te 70 milyon turiste 70 milyar dolar gelir” dedik. E tabii ki bunun büyük bir hedef olduğunu görüyoruz. Bugün yıl sonu itibarıyla hedefimiz 35 milyar dolar. 35 milyar dolardan 70 milyar dolara çıkarmak istiyoruz yani çarpı 2 yapmak istiyoruz. O zaman, imkânlarımızı da çalışmalarımızı da, gayretlerimizi de niteliğimizi de çarpı 2 artırmak durumundayız. Onun için bu ajansın kurulması ihtiyacını hissettik. Bakanlığımız bu konuda gerekli çalışmaları yaptı. Bu arada Değerli Bakan Yardımcımız Nadir Alpaslan Bey ve Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürümüz Murat Bey yanıımızda. Bakanlığımızın yaptığı çalışmaları sektörle paylaştık.

Bu arada, parantez içerisinde bir hususu da Değerli Başkanım, izninizle paylaşmak istiyorum, o da şu: Değerli arkadaşlar, başkanlık sistemini, Cumhurbaşkanlığı sistemini güçler arasında iletişimi kesmek ve güçlerin birbirine küsmesi olarak algılamıyoruz; güçlerin kendi alanlarındaki inisiyatiflerini ve yeteneklerini daha çok artırması ama maksimum iş birliğiyle Türkiye Cumhuriyeti’nin ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızın sorunlarına çözüm getirmesi olarak algılıyoruz. O yüzden, daha önce Plan ve Bütçe Komisyonumuzda yine teklif sahibi olarak yaptığım bir çalışmada “Bu kadar maddeyi nasıl oluşturdunuz, nasıl yaptınız?” gibi bir eleştiri gelmişti. Bu kadar maddeyi sektörle ve Bakanlıkla ve işin tüm taraflarıyla oluşturuyor ve Türkiye’nin ihtiyaçlarına cevap üretiyoruz. O yüzden, Bakanlıkla da konuşuyoruz, Bakanımızla da bakan yardımcılarımızla da tüm bürokratlarla da artı tüm sektör temsilcileriyle de konuşuyoruz. Ha, buradan da Meclisin iradesini ortaya koymak için de tüm tarafların iradesiyle bir teklif oluşturup komisyonlarımıza ve sonra da Genel Kurula takdim etmiş oluyoruz.

Biz bu kapsamda, bu hedef doğrultusunda bir tanıtımın kesintisiz artırılmasını istiyoruz. Kesintisiz tanıtımın artırılması... Rakiplerimiz olan Fransa, İtalya, İspanya, İngiltere gibi ülkelerin tanıtım bütçelerinin bugün itibarıyla 100 milyon doların üzerinde olduğunu görüyoruz. Ha o zaman, şu anki 25 milyon dolarlık bütçelerle, bizim onlarla rekabette zafiyete düşebileceğimizi de öngörüyoruz. Ha o zaman, evet, en az onlar kadar bütçe, onlardan daha çok çalışma, daha çok tanıtım ve daha çok destinasyona, Kuzey Amerika, Güney Amerika, Asya ve Avrupa’dan gelen turistleri daha çok çekmeye dönük çalışmalarımızı yoğunlaştırmak istiyoruz. Bunun için de daha çok gelire ihtiyaç duyduğumuzu görüyoruz.

Buradaki yapıyı nasıl kurduk? Bir defa, gelirimizi artırıyoruz, turizm gelirlerinden aldığımız paylarla. Bu yıl içerisinde 60 milyon dolarlık bir gelire ulaşacağımızı bekliyoruz. Gelecek yıl da yaklaşık 150 milyon dolara yakın bir gelir bekliyoruz. Yani bu sene 35 milyar dolarsa hedefimiz, gelecek yıl 40-43 milyar dolarlık gelire 150 milyon dolarlık bir tanıtımla devam etmek istiyoruz. Yani bu, sanırım, yüzde 2-2,5’a gelir herhâlde. Yani bu kadar bir şey yapıyoruz değerli arkadaşlar.

Dolayısıyla bütün bu çalışmalarla, turizm mevsimini sezonluktan on iki aya çıkarmak, istihdamı sezonluktan on iki aya çıkarmak ve turizmi sadece konaklamadan çıkarıp golf, futbol, kongre, sağlık, eğitim ve tüm uluslararası organizasyonların Türkiye’ye çekilmesi suretiyle Türkiye’mizin dört bir tarafını turizm destinasyonu hâline getirmek ve daha çok nitelikli organizasyon yaparak on iki ay da Türkiye’mizi turizm faaliyetleriyle donatmak istiyoruz. Ve sonuç itibarıyla da demin ifade ettiğim gibi,

2020’li yıllarda 2 trilyon doları geçeceğini öngördüğümüz, daha doğrusu, uluslararası çalışmaların öngördüğü dünya küresel turizm gelirinden daha çok pay almayı ve turizmi bu anlamda nitelikli bir şekilde sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmayı arzu ediyoruz. Yapı olarak da Değerli Başkanın ifade ettiği gibi, daha çok özel sektör ağırlıklı, tüm tarafların işin içinde olduğu ve hem icra kurulunda hem yönetim kurulunda hem danışma kurulunda özel sektörün ağırlıkta olduğu bir yapı kurmak suretiyle de bir anlamda yönetim modeliyle bu sektörü gelecek hedeflerine doğru birlikte taşıma gayretimizi ve çalışmamızı ortaya koymuş oluyoruz. Takdir Değerli Komisyonumuzun ve siz Değerli Başkan ve üyelerimizin.

Beni sabırla dinlediğiniz için size ve tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ziya Bey’e teşekkür ediyoruz.

Ziya Bey, tabii, bürokrasiden de gelen bir milletvekilimiz olduğu için, daha önce Müsteşarlardan gelen bir milletvekilimiz olduğu için teknik konulardaki çalışmalarıyla ön planda, temayüz ediyor; kendisine teşekkür ediyoruz.

IV.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi Anayasa’nın 2’nci maddesine aykırılık teşkil ettiğinden tümünün iptal edilmesi gerektiğine ilişkin önerge hakkında görüşmeler

BAŞKAN – Bu arada teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçtikten sonra, Ziya Bey’in konuşmasını tamamlaması aşamasında milletvekillerimiz Hüseyin Yıldız, Gökan Zeybek, Mürsel Alban ve Ulaş Karasu imzalı, teklifin Anayasa’ya aykırılığıyla ilgili, iptal edilmesini isteyen bir önerge geldi. Tabii, İç Tüzük’ümüzün 38’inci maddesi gereğince maddelere geçmeden önce bunun üzerinde değerlendirme yapıp Komisyonumuzun bir karar alması gerekiyor. İzninizle, ben öncelikle önergenin okunmasını isteyeceğim, sonra bu teklif üzerinde ve geneli üzerindeki görüşmelere devam edelim ve bununla ilgili karar aldıktan sonra maddelere geçmiş olalım.

Önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 2’nci maddesinde belirtilen “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” ilkesine aykırılık teşkil ettiğinden tüm maddeleriyle birlikte iptal edilmesini arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Yıldız

Gökan Zeybek

Mürsel Alban

Aydın

İstanbul

Muğla

Ulaş Karasu

Sivas

Gerekçe:

Bu kanun teklifi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda belirtilen hukuk devleti olma ilkesine, idari işlemlerin yargı denetimine açık olması kuralına, Sayıştay denetimi ve Kamu İhale Kanunu’na tabi olmaması nedeniyle kurumaların şeffaf ve hesap verilebilirlik ilkelerine aykırıdır.

Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak görev yapan Tanıtma Genel Müdürlüğünün yetki ve görevleri tanımlanmıştır. Buna göre, Tanıtma Genel Müdürlüğünün her türlü imkândan yararlanarak, ülkemizin millî, manevî, tarihî, kültürel, sanatsal ve turistik değerlerinin yurt içi ve yurt dışında tanıtımını yapmak, yaptırmak, bu amaçla yurt içinde ve yurt dışında seminer, sempozyum, kolokyum, kongre, fuar, sergi, festival, yarışma, gösteriler ve benzeri faaliyetleri düzenlemek veya düzenlenmiş olanlara katılmak, bu yönde faaliyet gösteren yerli veya yabancı, kamu veya özel kurum, kuruluş, topluluk ve kişileri desteklemek, dünya seyahat ticaretinin ülkemize yönelmesini sağlamak üzere yurt içi ve yurt dışındaki yerli ve yabancı seyahat ticaret kuruluşları ile ortak projeler geliştirmek, bunların faaliyetlerine yardımcı olmak görevleri arasındadır. Kanun teklifi ile kurulmak istenen ajansın var olan bir Genel Müdürlüğün yaptığı işleri tekrarlaması ve aynı amaçları hedeflemesi, hiçbir anlam oluşturmamaktadır.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz almak isteyen arkadaşlarımız var öncelikle.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, geneli üzerinde sonra mı konuşacağız?

BAŞKAN – Yani teklif üzerinde öncelikle görüşelim. Aslında birlikte de görüşebiliriz ama öncelikle teklif üzerinde görüşelim izninizle.

Hüseyin Bey, buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları, sivil toplum örgütlerinin başkanları, Bakanım, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii ki biz ülkemizin tanıtımına karşı değiliz ama doğru işler yapmak zorundayız. Bugün sadece... Dün akşam bu teklif bize geldi. Gece on ikide, Sayın Başkanım, Genel Kurulda yine bir görüşmemiz vardı Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla ilgili. Gece gittik, göz attık, sabah erken de kalktık, birkaç tane sivil toplum örgütüyle görüştük ve bütün kurumlarla yan yana gelerek, beraber çalışarak bunu çıkarmamızı istediler. İşin gerçeği bu.

Sayın Bakanım, Değerli Milletvekilim; ihracat yaptığın zaman yüzde 18 KDV alıyorsunuz değil mi? Peki, turizmde de bir ihracat yapıyoruz aslında. Yani otel işletmecileri, diğerleri bir ihracat yapıyor, yurt dışından bir imkân getiriyor, dolar getiriyor, euro getiriyor. Şimdi, bunu yaparken, bakıyorum, e zaten Turizm Bakanlığının bütçesi var, burada, ekstradan, buradaki otel sahiplerine, otelcilere, diğer işletmecilere bir nevi vergi geliyor. Bu da korkunç bir rakam yani yüzde 1’den bahsediliyor. E zaten otelcinin durumu belli, 2 yıldızlı, 3 yıldızlı, 4 yıldızlı otellerin durumu belli, vergisini veriyor, gelen turist sayısına göre kişi başına bir para kesiliyor; eğer biz bir daha buraya, bu insanlara ikinci bir yük bindirirsek inanın ki altından kimse kalkamaz arkadaşlar. Bizim derdimiz, doğruyu tespit etmek. Evet, devasa bir bütçe yaratıyorsunuz. Bunun denetiminde Sayıştayı devre dışı bırakıyorsunuz.

Buraya baktığımız zaman yine, bölge bölge söylüyorsunuz, Çanakkale’de başlıyor, Fethiye’de bitiyor yani Antalya’da bitiyor Ege; Türkiye’nin en büyük işletmelerinin olduğu bölge, orada tek temsilci koyuyorsunuz. Diğer tarafa bakıyorsunuz, icra kurulunda yine Bakan istediği adamı getirip orada çalıştıracak. TÛRSAB’a sordum sabah “Bu konuda bizim bilgimiz yok.” dediler.

Eğer biz gerçekten bir kanun yapıyorsak değerli arkadaşlar, doğru yapmamız lazım. Bütün Otelciler Birliğini, Federasyonunu, Turist Rehberleri Birliğini; hepsini toplayarak, bir hafta tartışarak, doğru bir karar çıkarmamız lazım. Aksi takdirde, bunu çıkarırız, göreceksiniz, ileride çok büyük sorunlar olur. Yani bu iktidar ömür boyunca burada kalmayacak, değişecek, başka birisi de gelebilir. Şimdi devasa bir

bütçe oluşturarak Sayıştayın denetimini de geri çekersek bu iş yürümez, yürüme şansı da yok. O zaman ben iktidara geldiğim zaman kendi yandaşıma veririm, şu anki mevcut iktidar kendi adamlarına destek verecek; e diğer taraftan ne olacak insanlar?

O yüzden, bana göre, bunu oturup -Cumhuriyet Halk Partisi önerisi bu- tekrar, bu işin içinde olan bütün kurumları çağırıp güzel bir şekilde tartışıp bir hafta boyunca veya iki hafta mı sürer, doğru bir şey çıkarmamız gerekiyor.

Bunu örnekleyelim, birkaç tane şeye değineyim değerli arkadaşlar. Örneğin “Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı” demişsiniz. Zaten geliştirme bu işin içinde yani “Türkiye Turizm Ajansı” net olabilirdi. Basit şeylerden bahsediyorum yani çok şey değil de. Yine, yönetimde, icra ve danışma kurulundaki, üye sayısı en çok olan derneklerle ilgili de mutlaka sıkıntı çıkıyor. “Derneklerimiz üye devşirmek için siyasallaşma dâhil her türlü çalışmaya girebilirler kaygısı taşıyor.” diyor. Yani burada yine siyaset karıştığı zaman bu işin tanıtımı olmaz, gerçekten olmaz.

Şimdi, bizim her şeyden önce doğruları tespit etmemiz lazım. Yani ben Türkiye’ye gelip seyahat etmem için birinci derecede şunu düşünürüm: Demokrasisi var mı? Mal ve can güvenliğim var mı? Bağımsız yargı var mı? Değerli arkadaşlar, yurt dışından, Avrupa’dan turist geldiğinde “O ülkede sağlıklı demokrasi var mı? Ben gittiğimde benim mal ve can güvenliğim var mı?” diye düşünür. Şimdi, demin, teklif sahibi sevgili vekilim konuşurken... O dönemde İspanya bizden geriye, İspanya’nın şu an 70 milyar dolara neden ulaştığını bir araştıralım. Senin bugün Türk Hava Yolların var, başka ülkelere uçuyor; 380 euroyla Almanya’dan buraya geliyorsun, İngiltere’den buraya 385 pauntla geliyorsun bir turist olarak baktığında, charter uçakları koymuyorum. Ama Londra’da 4 tane havaalanı var, günde 6 tane uçak, her havaalanından 6 uçak İspanya’ya gidiyor. Kaç para biliyor musunuz? 20 paunt. Cuma, cumartesi olduğu zaman, bütün uçaklar dolu; oraya gittiği zaman her vatandaş günlük 500 paunt bırakıp geri dönüyor. Şimdi, bizim her şeyden önce ulaşım sorununu halletmemiz lazım. Yani bunları oturup tartışıp bu konuyu halletmeden, istersen otelcilerin bütün anapasını elinden al, dünyanın her tarafında reklam yap, müşteriye yine buraya getiremezseniz arkadaşlar. Bizim doğru şeyleri tespit etmemiz lazım. Eğer doğru şeyleri tespit edemiyorsak sıkıntı... Şimdi, 35 milyar dolardan bahsediliyor 2018’de. Arkadaşlar, 35 milyar dolar gibi, öyle bir şey yok yani maksimum 20 milyar dolar bizim turizm gelirimiz var. Biz ulaşım sektörü altyapısını halletmeden istersek 100 trilyon reklam bütçesi oluşturalım, reklam da yapalım hiçbir sıkıntı olmaz, hiçbir şey olmaz. Soruyorum Sayın Bakanım: Çin’e bir reklam yaptınız o dönemde, kaç para harcadınız, ne getirdiniz? Ulaşım sorununu halletmeden ve Türk Hava Yollarını bu işin içine sokmadan, destek vermediğiniz sürece sizin otelcilerden alacağınız para veya rehberlerden aldığınız para, yaptığınız reklam, hepsi boşa gider arkadaşlar. Bizim sorunumuz reklam değil, bizim sorunumuz demokrasi, bağımsız yargı, insanların mal ve can güvenliğinin sağlanmasıdır; konu bu. İlk önce bizim buradan başlatmamız gerekiyor.

Diğer taraftan, 2023 hedefimiz 70 milyar dolar; inşallah olur, hepimiz onu zaten istiyoruz. Burada herhâlde ülkesine karşı olan kimse yok yani ama doğruları tespit edip doğru yolda gitmemiz lazım. Bu fondan önce, bana göre, bu yasada önce bizim, ulaşım, diğer konuları halletmemiz lazım. Bunu yapmadıktan sonra ben gideyim 100 milyon dolar Almanya’da, Fransa’da para harcayayım, reklam vereyim, televizyonlara reklam vereyim. Tamam, iyi, ben Türkiye’ye geleceğim, o da doğru; gideceğim havaalanına, diyeceğim ki: “Uçak var mı Türkiye’ye?” “Yok.” diyecekler veya “Haftada bir gün.” diyecekler. “Kaç para?” diyecekler. “300 euro.”

Şu anki acentelerin getirdiği yolcuyla yani charter uçağa binip buraya gelen yolcuyla sizin 1.500-2 bin dolara yetişme şansınız yok. Eğer adam Türk Hava Yollarına binip buradan da otelde yer ayırtıp buraya geliyorsa o turist 2 bin dolar para harcar arkadaşlar. O dönemde Mahir Bey vardı, gerçekten

doğru bir Bakanlık yaptı. Önerilerimizi verdik, işte o uçaklara 5 bin dolar benzin parası desteğini o zaman çıkarmıştık. Doğru mu? Doğru. Şimdi, biz, ulaşım sorununu halletmeden, devasa bir bütçe oluşturarak tekrar vatandaşın, işletmecinin sırtına yük bindirerek bu hedefe ulaşma şansımız yok. Zaten Turizm Bakanlığının bir bütçesi yok mu Sayın Bakanım, tanıtım bütçesi yok mu? Şimdi siz resmen burada bir vergi uyguluyorsunuz. Sayıştaydan denetlemeyi alıyorsunuz, artı yetmiyormuş gibi bir de diyor ki: “Vergi idaresi kanununa göre yargılanacaksınız.” Yani “Sen vergini ödemediğin takdirde ben sana icra getiririm.” diyor. Bu fona para yatırmak zorunda yani haraç alıyoruz vatandaştan; dürüstçe söyleyeyim size. Yani Türkiye Cumhuriyeti’nde zaten adam vergisini ödüyor arkadaşlar. Ek bir bütçe oluşturalım, Turizm Bakanlığı tanıtım bütçesini ne kadarsa, yüzde 10, yüzde 5, yüzde neyse artıralım yani. E zaten vatandaş vergisini ödüyor. Yani bu konuda şimdi öyle düşünüyoruz.

Arkadaşlar, şimdi burada konuşuluyordu, yanlış anlaşılıyordu, ben turizmci olduğum için biliyorum. Türkiye’de dünyanın en pahalı içkisini satıyoruz. Bugün alkolden alınan vergi dünyanın hiçbir yerinde yok, hiçbir yerinde yok. Arkadaşlar, samimi söylüyorum, her şey dâhil sisteminde bir otelci yüzde 10 para kazanamaz yani şu şartlarda kazanamıyor zaten. E acenteler, arkadaşlar, acenteler yüzde 1 kâr ediyor, yüzde 1; binde 1’i adamın elinden alıyorsunuz, cironun üzerinden alıyorsunuz. Bu adam bütün kârını verse size ne olacak, nasıl ayakta kalacak, o personelin parasını nasıl verecek? Yani bunların hepsini düşünmemiz gerekiyor. Biz yükü getiriyoruz, vatandaşın üzerine yüklüyoruz, ondan sonra diyoruz ki: 150 milyon euro İspanya’nın tanıtım fonunun payı var. İspanya devleti, oraya gelen her uçağın benzinini veriyor arkadaşlar, bugün 20 pauntla aynı şekilde Londra’dan adam kalkıp İspanya’ya gidiyorsa oranın Hükûmetinin desteği var. Bu sorunları halletmeden fon oluşturarak, reklam vererek Türkiye’nin turizm gelirini artırma şansımız yok arkadaşlar. Onun için, bana göre, tekrar oturup bu konuları tartışmamız lazım, altyapı yapmamız lazım. Ondan sonra, gerekirse zaten o otel sahipleri gönülden bu vergiyi vermeye hazır, sıkıntı olmaz. Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; eğer bu kanunlaşırsa yine tek yetkili bakan. Yani diğer tarafta Otelciler Birliği var, TÜRİSAB var, Turist Rehberleri Birliği var; bunlar yok ki işin içinde, sözde var ama uygulamada yok. Nereye para harcayacağını kimse bilmiyor. Yani bu konuda tereddütlerimiz var. Bu konuda Otelciler Birliği, TÜRİSAB, hepsiyle oturup bir hafta, birkaç gün geciksin ama düzgün bir kanun çıkaralım arkadaşlar. Düzgün bir kanun çıkarmadığımız takdirde bunun kurulmasıyla, paraların toplanmasıyla, zorla haraç alınmasıyla otelcilerden, diğer birliklerden bu iş yürümez, yürüyeceğini de zannetmiyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuda soru işaretlerimiz var, bu konu önemli, itirazımız yok ama doğru bir şekilde oturup tartışıp doğru şeylerle götürmemiz gerektiği inancını taşıyorum değerli arkadaşlar. İsterseniz 100 milyon dolar değil, 200 milyon dolar para kullanın tanıtım için, altyapısını yapmadan o reklamın hepsi boşa gider. Onun için bunu bir daha düşünmemiz gerektiği inancını taşıyorum Sevgili Başkanım.

Hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi Hüseyin Bey hem önerge üzerinde hem de geneli üzerinde konuşmuş oldu ama böyle devam edelim o zaman.

Buyurun Mürsel Bey.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Çok Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, temsilciler; öncelikle, Komisyonumuzu tüm katılanlarla birlikte saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, teklif sahibine sormak istiyorum öncelikle:

1) Bu teklifi yaparken, bu teklifin içerisinde neden bu kuruluşa ihtiyaç duyulmuştur?

2) Zaten bu Tanıtım Ajansına verilen yetkilerin tamamı Bakanlığın Tanıtma Genel Müdürlüğünün yetkisindedir. Bakanlık Genel Müdürlüğü yeterince tanıtamadı mı bugüne kadar? Niye o yetkileri alıyoruz, özelleştirilmiş bir şirkete veriyoruz?

3) Bu bir şirket midir, kamu yararına kurulmuş bir şirket midir? Eğer bir şirket ise bu, Bakanlığın “turizm” kısmı tasfiye mi ediliyor?

4) Rahatlıkla gelirini alabildiği gibi, giderlerini rahatlıkla veriyor ama denetlenemiyor yani kendi kendini denetliyor. Bu kendi kendini denetleme yerine, Sayıştay’ın denetlenmesinden neden uzaklaştırıldı? Sayıştay denetiminin burada kaldırılmasını doğru bulmuyoruz, Anayasa’ya da aykırıdır.

5) İhale, Kamu İhale Kanunu’na tabi değil. Demin teklif sahibi konuşurken İtalya’dan örnek verdi. Biz ülkemizin turizmini tanıtırken, anlatırken, turistleri buraya çekecek tanıtımı kim üzerinden, nasıl yapacağız? Bakanlık mı yapacak, ajans kendi mi yapacak yoksa ajans, bir şirkete yani bir acenteye veya başka şirketlere ihale mi edecek veya doğrudan verecek mi? Bu konuda ciddi tereddütlerimiz var. Eğer bu, kamu yararına kurulmuş bir kurumsa, kuruluşu o zaman bu kuruluşun Kamu İhale Kanunu’na tabi olması gerekir yoksa burada bir art niyet aranır, gelenin denetlenemediği gibi, giderin de denetlenemeyeceği ortaya çıkar.

Burada gerekli, işte otelciler, restorancılar, turizm... Mesela, bu işin asıl muhatabı olan belediyeler niye yok bu işin içerisinde, neden yok, niye katılmamış? Belediyeler Birliği niye alınmadı? Şimdi, turist geldiği zaman nerede konaklayacak, nereye gidecek, nerede duracak, nerede yiyip içecek? O kentin muhatabı dikkate alınmamış. Demin verdiğiniz örnek gibi, nasıl bir Aksaray Kebapçısını orada bulup aldıysanız, örnek Muğla’yı veriyorum, Muğla büyükşehir belediyesidir, Belediyeler Birliğine bağlıdır. Belediyeler Birliği neden dikkate alınmamıştır?

6) Burada denetlenebilir olmak çok önemli. Otelcilerden bize gelen telefonlar durmadı. Yüzde 1 almak çok doğru değil. Bu bir KDV gibi alınıyor ve bu yüzde 1’in alınmasını doğru bulmuyoruz.

Değerli arkadaşlar, turizmin gelişmesi için öncelikli o ülkenin, bir, ulaşımı doğru mudur, doğru yönetiliyor mu bakmak lazım. İki, kara taşıması doğru mudur, doğru yönetiliyor mu, bir sıkışıklık var mı, bakmak lazım. Hava ulaşımına bakmak lazım, deniz ulaşımına bakmak lazım, konaklama alanlarına bakmak lazım, yeme içme alanlarına bakmak lazım, sağlık alanlarına bakmak lazım. Turist öncelikle bunları arar. Üç, turist, o geldiği ülkede can güvenliğini arar. Eğer o ülkede terör varsa, o ülkede can güvenliği yoksa sokakta gezen insanın can güvenliği olmadığı sürece bu ülkeye turist, bedava da verseniz, zor gelir.

Bir, ülkeye turistin gelmesi için öncelikle demokrasinin hayatta olması lazım. İki, adaletin olması lazım. Üç, o ülkenin anayasasının ve hukukunun işliyor olabilmesi lazım. Bu, turizmi etkileyen en büyük nedenlerdendir.

Turistlerin geldiği yerler genelde doğal sit alanları, tarihi alanlar, denizler, kumun , güneşin olduğu alanlar olduğu gibi... Bizim ülkemizde ne yazık ki en çok yapılan ve yaygın hayata geçen orman yangınları vardır. Bunlar önlenemiyor mu? Turist doğa yürüyüşüne geldi, orman içinde yürüyeycekse –madem bu tanıtımın içerisinde o da olacak, doğa yürüyüşü- orada bir yangın çıkmayacağını garantiye verilecek mi? Bunları anlatabilecek miyiz biz yeterince? Nasıl tanıtacağız biz bunları?

Belediyelerin tamamının altyapısı var mı? Bir kere bunlara bakmak lazım. Turisti getireceğiz ama bir yerin denize lağımi sızıyorsa ve o yerin altyapısı, kanalizasyonu yoksa turist oraya gelmez, orada sinek üretiliyorsa, sivrisinek varsa, mikrop kapacaksa turist, turist oraya gelmez.

İçme suyu var mı? İçme suyu tamamen olacak mı? Şebeke suları tamamen yeterli mi, bakıldı mı? Bunlar altyapı ve üstyapı sorunları olarak çözülmedikçe turizmi tanıtmak çok da doğru bir şey değil. Öncelikle, turistlerin rahatlığını sağlamak lazım.

Değerli arkadaşlar, burada yapılan yasayla birlikte Turizm Bakanlığının “turizm” kısmı yani Bakanlık devre dışı bırakılıp özelleştirildiği gibi, buraya gelen gelirler yine tek elde birleşiyor, yürütmenin tamamı Cumhurbaşkanına veriliyor yani Bakanlıktan alınıp saraya veriliyor tekrar. Bu doğru bir anlayış değildir arkadaşlar. Biz eğer doğru düzgün bir turizm yasası çıkaracaksak, kanunu çıkaracaksak gelin, bu işi zamana yayalım, bütün turizmcilerin görüşünü alalım, bütün belediyelerin görüşünü alalım, bütün işletmecilerin görüşünü alalım, Parlamentoda grubu olmayan partilerin de görüşlerini alalım, doğru bir kanun teklifiyle ülkemizi tanıtalım.

Evet, ülkemiz turist gelsin, hiçbir zaman mağdur olsun istemiyoruz. Ülkemiz kalkınsın, muhakkak kalkınmalı, onun için buradayız. Bizim görevimiz ülkemizi kalkındırmak, tanıtmak, anlatmak ama alelacele getirilmiş kanun teklifleriyle değil, daha sağlıklı, daha düzgün, daha doğru, Anayasa’ya aykırı olmayan kanun tekliflerini getirerek biz ülkemizi tanıtalım, bunu da şirketler üzerinden değil, Bakanlık bünyesinde, Bakanlığa o yetkileri verelim, Bakanlık o harcamaları yapsın, o tanıtımları yapsın, bu birimleri Bakanlığın bünyesinde kursun. Bir ajans, bir şirket değil, Bakanlık tarafından yürütülsün diyoruz.

Bunun için de biz bu kanun teklifinin tamamının tüm maddeleriyle birlikte geri çekilerek yeniden görüşülmek üzere başka bir güne ertelenmesini arz ve talep ediyoruz.

Tüm arkadaşlarımıza saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Mürsel Bey.

Bakanlık ve Ziya Bey en son, değerlendirmelerden sonra söz alsın diye arzu ediyorum.

Ama şu katkıyı yapmak istiyorum: Tabii, ilk defa bir ajans kuruluyor falan değil. Aslında, Türkiye’de zaman zaman gerek Türk dünyası kültür başkenti faaliyetlerinde, şimdi İslam oyunları gündeme geliyor, daha önce Mersin’le ilgili gündeme gelmiştir. Ajanslarla ya da ajans olmayan yerlerde vakıflarla, kamu kurumları-özel sektör iş birliğiyle kurulan vakıflarla tanıtım faaliyeti yapılmaya çalışıldı bugüne kadar. Mesela, Antalya’daki kurulu tanıtım vakfı çok başarılı çalıştı. Bir ara ben brifing almıştım. Konya’da bir tanıtım vakfı kurduk bu amaçla. Dünyadaki 100’den fazla önemli şehirde tanıtım günleri falan düzenleyerek biraz böyle ilgiyi oluşturmaya çalıştık. Sadece bilgi olarak bunları aktarıyorum.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, tabii ki söylediklerinize katılıyorum. Burada tanıtmak çok önemli. Turizm müdürlükleri tüm illerde var, bu işi yeterince tanıtamıyor mu, anlatamıyor mu? Turizm müdürlükleri sadece bir harita dağıtmakla mı görevli? Bunları daha güçlendirebiliriz, geliştirebiliriz. Tüm illerde, ilçelerde var bunlar.

Bu, Varlık Fonu gibi kurulan bir fon, bir şirket. Gelin, biz doğrusunu yapalım, bunu erteleyelim, daha geniş bir zamanda tartışarak doğru şeyleri getirelim. Biz “yapmayalım” demiyoruz ama zamana yayalım, en doğrusunu, ülkenin kalkınması için en doğru olan kanun hangisi ise birlikte tartışalım, bunu getirelim. İki günde tartışarak, burada üç saatte konuşarak biz bunları gerçekleştiremeyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hayrettin Bey, biraz sizin hakkınızı iptal etmiş olduk. Öncelikle ben size... Çünkü hem bu Anayasa’ya aykırılık iddiası hem geneli üzerinde görüş beyan ediliyor, seyir öyle devam ediyor.

Buyurun.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, turizmin önemini elbette biz de kabul ediyoruz çünkü ülkemiz turizm açısından hak ettiğini alamıyor. Niye hak ediyor? Çünkü ülkemiz, arkeolojik kalıntılar olsun, tarihi kalıntılar olsun, doğal güzellikleri, iklim şartları, yaşayan kültürel değerlerimiz, folklorumuz, müziğimiz, mutfağımız ve hepsinden önemlisi Türk konukseverliği ülkemizi bir turizm cenneti olarak göstermektedir.

Bize verilen bu gerekçede 2017 yılı turizm rakamları var. O rakamları incelediğimizde şöyle bir şey çıkıyor ortaya: Turist sayısında yüzde 2,4 pay almışız, turizm gelirinde ise yüzde 1,8. Elbette, hedeflerimiz yüksek. Ben yaklaşık bir ay önce yine buradan geçen turizmle ilgili kanunda da söylemiştim, payımız yüzde 5'lere çıkmalı fakat turist artışının paralelinde turizm gelirlerinin artması lazım. Eğer turizm gelirleri artmazsa biz ucuz ülke oluruz. Ucuz ülke olmak kalıcı hâle gelirse bunda kaybeden Türkiye olur. Bu, her şey dâhil sistemi zaten biraz oraya doğru götürüyor galiba çünkü kurtarabilmek için turizmciler, hatta acenteler kâr edebilmek için mecbur kalıyorlar, burada da kalite düşüyor. Onun için, bunu yıkmamanın da yollarını bulmalıyız.

Tabii ki burada bir şeyi ifade etmem lazım çok olumlu, başarılı bulduğumu için. Bir Göbeklitepe ülkemizi dünyaya bir anda başka türlü tanıtmaya başladı. Böyle çok Göbeklitepelerimiz var bizim keşfedilmeyi bekleyen yeryüzünde, yer üstünde.

BAŞKAN – Sadece Konya bölgesinde 400 höyük var, 400.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Bu ülke yer altı ve yer üstü mirasıyla gerçekten dünyanın turizm cenneti olmaya aday bir yerdir ama bunu biz yapamıyoruz, hele şimdi önümüze gelen bu ajans teklifi... Ajansa biz karşı değiliz ama nereden böyle bir şey icap etti şu anda? Turizm Bakanlığı benzer görevleri değişik genel müdürlükler vasıtasıyla yapabilecekken yapamıyor mu? Engel olan ne var?

Bu ajansı incelediğimiz zaman da tümünde, benim gördüğüm, bir keyfilik var. Yani bu denetimin dışında kalmasından tutun personel alımına kadar, hatta gelirlerine baktığımız zaman “bağışlar” diyor, “yardımlar” diyor. Yani “bağışlar” izahı biraz zor bir konu.

Tabii, ben burada konumuzun dışına çok çıkmayacağım ama bu biraz da sistemle ilgili bir şeydir. Ülkemiz uzun yıllardır keyfiliğe alıştı. Bu keyfilikten artık vazgeçmeye başlamalıyız. Çok yakın zamanda, mahalli seçimlerden önce, şu anda uygulanmakta olan “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi İstanbul, Ankara, İzmir kaybedilirse tartışmaya açılır.” cümlesi şu andaki iktidar partilerine aitti. Kaybedildi, doğrusu tartışmaya da açıldı. Zannediyorum, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sayın Bostancı “Sistem içerisindeki aksayan yönleri düzeltiriz.” gibi bir cümle kullandı ve bunu kullanan başka yöneticiler de oldu. Tabii, onların neyi kastettiğini tam bilmiyorum ama bildiğim bir şey var, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi zaten uzun yıllardır uygulanmakta olan keyfiliği çok daha kalıcı hâle getirdi “Ben yaptım, oldu. Nasıl olsa Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle çıkartırım, sonra kanunla bazı yerlerini değiştiririz.” Birçok konuda o kadar sık kanun değişiyor ki... Dün Genel Kurulda da ifade ettim, dün geçen kanunda bile torba kanun gibi her şeyi doldurup getiriyoruz ama birkaç sene içerisinde değişme lüzumu doğuyor. Burada da böyle şeyler olmasın. Yani kalıcı olması için her kesimin görüşünü almak lazım. Bugün bu toplantı bir mecburiyetti, yarından bugüne aldık, bunda fazla bir zaman kaybı yok, hepimizin istediği doğrultusunda oldu bu. Ama Sayın Yıldız'ın ifade ettiği gibi, bu konunun uzman kişilerce üniversite çevrelerinde, meslek odalarında ve özellikle de konuya muhatap olan turizm yatırımcılarından, bu işin muhatapı olan diğer birlik, kurum ne varsa hepsiyle daha geniş tartışarak olumlu sonuçlara varılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim. Yani ben önerenin biraz acelece hazırlandığı kanaatindeyim. Yani önergeye destek vermekte de doğrusu tereddüt ediyorum. Bu ajansın kurulmasının faydalı olabileceğini de düşünüyorum ama ortada tutarlı bilgiler yok ve çelişkiler var. Bu çelişkileri bu Komisyonda, bizim burada yapacağımız birkaç saatlik toplantıda giderebileceğimizi düşünmüyorum, zor görüyorum.

Onun için, maddeler üzerinde tabii, gene sırası gelirse itirazlarımızı yapacağız, eleştirilerimizi yapacağız ama genel hatları itibarıyla söyleyeceklerim bunlardan ibarettir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Celadet Bey, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konsept olarak amaç hepimizin aynı. Bu odada hiç kimse bu amacı hedeflemiyor olamaz. Biz de turizm gelirlerinin 2'ye katlanmasını, hatta 5'e katlanmasını arzu ederiz ama yol, yöntem bu mudur, bu tartışılır.

Bir ajans kurulması teklif ediliyor ve ajansın çalışmaları için baştan sona kadar biz kendi itirazlarımızı genel olarak değerlendireceğiz, aldığım notlardan bunları size okuyacağım, maddelere gelince de maddeler üzerinde değerlendirmeye yapacağım.

Söz konusu kanun teklifiyle Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmaktadır. İlk bakışta turizmi geliştirmek ve bunu da turizmin az geliştiği bölgelere yaymak için kurulduğu anlaşılan ajansa ilişkin kanun teklifinin ayrıntılarında birçok başlık itiraz edilmesi gereken niteliklere sahiptir. Kanun teklifi 2 geçici, 11 esas olmak üzere 13 maddeden oluşmaktadır. Ana başlıklar üzerinden analiz edersek; Teknoloji-turizm ikileminden rant çıkmıştır.

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulması Hakkındaki Kanun Teklifi'nin genel gerekçesi Türkiye ekonomisinin içine düştüğü krizin AKP iktidarlarından kaynaklı önemli sebeplerinden birini ortaya koymaktadır. AKP, Türkiye ekonomisinin yarattığı artı değeri ve kamu maliyesinin yarattığı kaynakları iktidarı boyunca inşaat sektörüne yatırdı. HDP olarak yıllardır artı değer ve kaynağın teknoloji üreten dolayısıyla katma değeri yüksek olan sektörlerle yatırım yapılması şeklinde öneriler sunsak da AKP iktidarı muhalefete karşı kulakları kapalı olma durumunda ısrar etti.

Söz konusu kanun teklifinin genel gerekçesinde turizm sektörüne ilişkin “teknolojinin istihdam üzerindeki olumsuz etkisi en az sektör” ibaresinin kullanılması bir tespit değil, itiraftır. AKP iktidarı yıllardır ifade ettiğimiz katma değer üreten sektörlerde istihdam yaratılması gerekliliğine dair gerçeği kabul etmiş ve bu gerçekliğe kulak tıkaması sonucunda teknoloji gerektiren sektörlerle dair politikalarının iflas ettiğini genel gerekçeye işlemiştir. Açıktır ki ekonomik krize sebep olan gerçeklerden biriyle yüzleşerek doğru adımları almak yerine, AKP iktidarı sorunun etrafında dönmeye çalışmaktadır. Türkiye’de yaşanan ekonomik krizin yapısal boyutları çok derindir. Bu yapısal boyutlarla uğraşmak yerine turizmde gelirleri artırıp artırmayacağı belli olmayan ajans kuruluşlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemini meşgul etmek doğru bir yaklaşım değildir. Denetimden ve yasadan öte, ajans, hukuk devleti bir kez daha dinamitleniyor.

Kanun teklifinin 8’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasına göre, ajans, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na tabi değildir. Hukuk devletinin temel ilkeleri arasında denetim, şeffaflık ve hesap verilebilirlik vardır. Bu ilkeler gerçekleşmediği ölçüde hukuk devletinden uzaklaşılır. AKP iktidarının tartışma konusu olduğu önemli konulardan biri hukuk devletidir. Bu kanun teklifiyle birlikte kurulan ajansın Sayıştay denetimi ve Kamu İhale Kanunu’nun gereklerinden uzaklaşması hukuk devletinin bir kez daha aşındığını göstermektedir. Ajansın çeşitli iştiraklerde ve yatırımlarda bulunacağı da göz önüne alındığında, söz konusu denetimden kaçışın trajik boyutu daha açık şekilde ortaya çıkmaktadır. Yanı sıra, ajansın kaynaklarından biri genel bütçedir. Bu durum, Sayıştay ve KİK’ten muafiyet birlikte düşünüldüğünde ciddi bir yurttaşlık erozyonu ve etik dışı dayatma açığı çıkmaktadır. Her bir yurttaşın vergilerinden teşekkül eden genel bütçeden ayrılan payla çalışan ajansın kanunlara

tabi tutulmaması yurttaşların haklarını hiçe saymak ve kamu ile yurttaş arasındaki sorumluluk ilişkisine etik olmayan müdahalelerde bulunmak anlamına gelmektedir. Turizmin Ülke geneline yayılmasının yolu ajans kurmaktan değil, toplumsal barışı kurmaktan geçer.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde ajansın kurulmasıyla turizmin kıyı şeridinden çıkarılarak ülke geneline yayılacağı ifade edilmektedir. Aynı şekilde, kıyı şeridinde belli aylarda yoğunlaşan turizm canlılığı yerine, tüm yıla yayılmış turizm canlılığı hedeflenmektedir. Öncelikle, Türkiye geneline yayılabilecek turizm potansiyelinin gerçekleşmesinin yolu bu ülkede barışı ve huzuru inşa etmektir. Çatışmasızlık ortamı ve barış gerçekleşmeden Mezopotamya'dan Kars'a, Munzur'dan Ağrı'ya kadar var olan büyük turizm potansiyelini gerçekleştirmek mümkün olmayacaktır. Yani turizmin ülke geneline yayılmasının anahtarı ajans kurmakta değil, toplumsal barışı kurmaktır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bulduğu her alanı krize sürüklüyor, Şirket-devlet anlayışının son ürünü olarak ajans. Kanun teklifinin 1, 2, 3 ve ilgili maddelerine bakıldığında Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bir yönetemezlik imgesi olduğu bir kez daha açığa çıkmıştır. Ajansın yönetiminin kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşarak turizm emekçilerini hiçe sayması ve turizm alanında bakanlık varken ajans kurmaya ihtiyaç duyulması Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sorunlu olduğunu göstermektedir.

Öncelikle turizm sektörünün en geniş kesimi olan turizm emekçilerinin yok sayılması iktidarın emek düşmanı olduğunu ve toplumun geniş kesimini hiçe sayarak oligarşik bir anlayışa sürüklendiğini göstermektedir. Bu durum, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin birçok alanda olduğu gibi turizm alanında da meşruiyet sağlayamadığına işarettir.

Yine Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmeden “bürokratik kalabalık”tan şikâyetçi olan AKP iktidarının bu kanun teklifinde gördüğü gibi, hâlihazırda Kültür ve Turizm Bakanlığı olmasına rağmen, bu alanda ajans kurması şikâyetçi olduğu bürokratik kalabalığı büyüttüğünü göstermektedir.

Söz konusu ajansla şirket-devlet anlayışının bir kez daha yasal hâle getirilmek istendiğini görüyoruz. Ajansın yönetim kurulunda özel sektör temsilcilerinin bulunması bu anlayışın yansımasıdır. Bu kapsamda, hakkın, hukukun askıya alınmak istendiği bir kez daha açığa çıkmaktadır.

Son olarak, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yürümediği alt okumasına sahip olan AKP iktidarı hangi alanda düzenleme yapıyorsa Cumhurbaşkanını tek yetkili yapmaya devam etmektedir. Kanun teklifinin 4'üncü maddesinde ajansın yatırım yapacağı iştiraklerde son kararın Cumhurbaşkanına verilmesi hem aşırı güç birikimi yani otoriterleşmenin bir göstergesi hem de rant dağıtımının yandaşlara yapılacağını güçlü işaretidir. Ülke algısının sorumluluğunu ajans değil, siyaset kurumu üstlenmelidir.

Genel gerekçede dikkat çeken bir başka husus ise kurulması öngörülen ajansın Türkiye'ye dair olumsuzluk algılarına anında müdahale etmesinin hedeflenmesidir. Öncelikle, Türkiye'ye dair olumsuz algıların temelinde ülkede süren çatışmalı ortam ve AKP iktidarının etnodinsel otoriterliğidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde mahkûm edilen ülkeler arasında basına yönelik baskılarda, tutuklu siyasetçi sayılarında ve bunlar gibi demokrasi, hukuk ve insan hakları alanında en geri ülkelerden biri olan Türkiye'nin olumsuz algıların çözümü ajanslar üzerinden değil, siyaset kurumu üzerinden çözülebilir. Bu kapsamda, AKP iktidarı devleti şirket gibi yönetmek arzusuyla ajanslarla sorunları çözeceğini düşünse de bu ülkenin yurttaşları müşteri olmaya razı değildir ve hak mücadelesine devam etmektedir. Dolayısıyla Türkiye'ye dair olumsuz algıların ortadan kaldırılması için siyaset kurumunun sorumluluğunu tahvil etmemeli ve demokrasi, barış, özgürlük gibi değerleri merkeze alan bir anlayışla hareket etmelidir.

Ajans kaynaklarının etkin kullanımı sorunu: Kanun teklifinin genel gerekçesinde ajans kaynaklarının yüzde 70'inin tanıtım finansmanında, yüzde 30'unun ise çeşitli nedenlerle yatırım yapılmayan bölgelerde yerli ve yabancı yatırımcılara iştirak alanı açmak için kullanılacağı belirtilmektedir. Tanıtımın finansmanı ile yatırım yapılmayan bölgelere ayrılacak kaynaklar arasındaki bu uçurum dikkat çekicidir. Gelir ve servet dağılımında da görece olarak az gelişmiş bu bölgelere daha fazla kaynak ayrılması gerekmektedir. Böylesi bir durum ülkedeki bölgeler arası gelişmişlik makasını da daraltacaktır.

Kanun teklifi kapsamında yukarıda belirtilenlerin dışında şu değerlendirmeleri de yapabiliriz. Turizm sektöründe emek sömürüsü: Turizm sektörü Türkiye’de güvencesizliğin en yoğun yaşandığı sektörlerden biridir. 1 milyondan fazla sigortalı çalışanı olan turizm sektöründe çok sayıda sigortasız ve güvencesiz çalışan olduğu bilinmektedir. Zor şartlarda çalışan bu emekçilerin ciddi şekilde emek sömürüsüne tabi tutulduğunu ifade etmek mümkündür. Yine turizm sektöründe sendikalaşma oranının düşük olması ciddi bir sorundur. Sendikalaşmanın düşüklüğü sorunu ile güvencesiz çalışma birleşince ciddi anlamda sorunların biriktiğini ifade edebiliriz.

Doğa katliamları ve rantçı anlayış: Türkiye’nin doğal güzelliklerinin, tarihi yapıları önündeki en büyük tehlike AKP iktidarının bu bölgelere yönelik yıkım getiren yaklaşımlarıdır. Doğa turizmi için önemli bir bölge olan Karadeniz’ de akan her su yatağına HES’ler yapılması bu bölgeye yıkımdan başka bir şey getirmemektedir. Yine, Doğu Anadolu bölgesi de doğasıyla ilgi çekici bir bölge olmasına rağmen, iktidarın doğayı yıkıma götüren uygulamalarından çokça etkilenmiştir. Ege’de, Akdeniz’de ormanların rant uğruna tahrip edilmesi bazı yerlerde bir bina kazandırsa da doğayı katlederek hem ekolojik yaşama hem de turizm potansiyeline kısa-orta vadede zarar vermektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İbrahim Halil Bey, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlar; ben de geneli üzerinde bir konuşma yaptıktan sonra maddelerde görüşlerimi açıklayacağım.

Prensip olarak biz ajansın kurulmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz ama tabii, burada, maddelerde tek tek gizlenmiş diyelim ama müphem olan konulara da açıklık getirilmesi lazım.

Başkanım, bir önceki konuda sizin olumlu yaklaşımlarınızla nispeten bir konsensüs oluştuğu için güven telkin ediyorsunuz, bu da bir kompliman olmasın ama eğer, bu olumlu yaklaşımlar sergilenir... Tabirimi hoş görsünler, gelen kanun teklifinde “Biz postu deldirmeyiz.” kanaati olursa bizim burada bir konsensüs, bir anlaşma imzalamamız zor. Ama prensip olarak biz iyi niyetli olursak, maksat üzüm yemek olursa biz burada anlaşabiliriz. Onun için, ben başlangıçta, eğer öyle bir şey olmayacaksa çok kısa süreli bir alt komisyon teklifini önereceğim ben. Alt komisyona makul bir süre veririz, onlar işletmecilerle, otellerle yani bu konunun diğer taraflarıyla da çok kısa sürede görüşmek suretiyle onların alacağı bilgiler istikametinde daha doğru, daha sağlıklı, daha yapıcı bir kanun teklifi hazırlanır.

Bizim görüşmelerimizden onlarla, otelcilerle, kanun diğer taraflarıyla da görüşmemizde aldığımız bilgiler ışığında çekincelerimi söylemek isterim.

Şimdi, kuruluştaki bir konu var. Marmara ve Akdeniz’den 2’şer üye, Ege Bölgesi’nden bir üye. Bunu anlamak mümkün değil. Yani Ege Bölgesi turizmin daha yaygın olduğu bir alandır ama neden oradan 1 üye? Oradan da 2 üye alınabilir diye söylüyorum. İki derneğin başkanlarından biri alınıyor hâlbuki en çok üyesi olan iki dernek malum, birisi hükümet yanlısı oluyor, bunu önlemek için en fazla üyesi olan iki derneğin üyesi de bunun yönetim kuruluna alınabilir.

“Ajans gelirleri” bölümünde “her türlü bağışlar ve yardımlar” var. Bağışların ve yardımların ne kadar suiistimale açık olduğunu, kanundan varestede tutulan bağışların nasıl alındığını hepimiz biliyoruz. Bu maddenin ben tekliften çıkarılmasından yanayım. Yani kelimenin tam tabiriyle “halife kesesinden cömertlik yapmak” gibi bir şey oluyor bu.

“Diğer gelirler” bölümünde de diğer gelirlerin ne olduğunun anlaşılması gerekir diye düşünüyorum.

“Yönetim kurulu üye seçimi” ibaresinde “Bakan tarafından” ibaresini “Ajans yönetim kurulu tarafından seçilir.” daha bağımsız, daha güven verici olur diye düşünüyorum.

Geçici maddede 26/10/2019... Bu yıl işletmeciler bütçelerini hazırladılar. Her kurum zaten zor şartlardadır Türkiye’de yaşanan bu krizden dolayı zar zor bahara çıkacaklar işin doğrusu. Onun da mümkünse 2020 yılına alınmasını uygun görmekteyiz.

Personel alımı konusunda, takdir edersiniz ki daha önce kurulan kalkınma ajansları vardı. Bunların hepsini kendi ellerimizle biz –politik davrandığımızdan dolayı- götürüp FETÖ’ye teslim etmiştik, şimdi de KHK’lerle kapatmanın yolunu buluyoruz. Bunun önüne geçmek maksadıyla... Mademki kurumdun, devlet eliyle, vergi daireleri eliyle vergi alıyoruz, bu bir resmî kuruluştur, personel alımı kamu kuruluşlarındaki personel alımına tabi olarak alınması lazımdır keyfiliklere meydan vermemek için. Ve en önemlisi, işte FETÖ’nün... Gene yeni bir kriz oluşturmamak maksadıyla böyle bir öneride bulunuyoruz.

Maddeler hususunda da gene görüşlerimi açıklayacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Gökân Bey, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi dün geç saatte biten yasa teklifi ve arkasından hemen aynı Komisyonun yeni bir teklifi görüşmesiyle ilgili... Sayın Hüseyin Yıldız “Biz üç yıl bu Komisyonunda üyelik yapmıştık, kahvaltıdan başka hiçbir toplantı yapmamıştık.” demişti. Ben de katılıyorum, Komisyonumuz gayet yoğun bir çalışmaya başladı.

BAŞKAN – Devamı gelecek herhâlde, öyle gözüküyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bu manada tabii, bütün komisyonların etkin çalışmasının çok doğru olduğunu düşünüyorum.

Yasa teklifini hazırlayan sayın vekilimiz Dördüncü Sanayi Devrimi’ne ilişkin vurgu yaptı. Tabii, turizm aynı zamanda bir eğitim alanını da beraberinde getiriyor yani kendisini her alanda iyi yetiştirmiş ve dünyayla entegre olmuş, yabancı dil eğitimi konusunda birden fazla dili de çok iyi anlayan ve konuşabilen bir sektöre insan sağlayan, istihdam sağlayan bir eğitim yapılanmasının maalesef, Türkiye’de uzun yıllardır eksik bırakıldığını görmemiz gerekir. Yani eğitimi bir siyasal anlayışın arka bahçesi gibi değil de global ekonomik düzen içinde hızla gelişen ve geçmişte olmayan sektörlerde dünyayla entegre olmak için önceden ön almak olarak değerlendirebilirsek eğitimdeki çeşitliliğimizi ve yol göstericiliğimizi de buna göre oluşturmamız gerekir. Turizm de bunlardan bir tanesi. Turizmi yandan destekleyen pek çok iş koluyla ilgili de gerek üniversite eğitiminin gerekse mesleki eğitimlerin çok hızlı biçimiyle yaygınlaştırılmasının şart olduğunu düşünüyorum.

Tabii, bir ülkeye turistin gelebilmesi son derece önemli çünkü turist gelmeden turizm geliri elde edemiyorsunuz ancak bir ülkeye turistin gelebilmesi için o ülkede lazım olan en önemli ortamlardan bir tanesi de ülkenin özgürlüklerini olabildiğince geniş biçimiyle kullanıyor olması. İstanbul seçimlerini kazanmamızdaki katkı ve desteklerinden dolayı her ortamda şükranlarımızı sunduğumuz Sayın İçişleri

Bakanı Süleyman Soylu'nun yurt dışında Türkiye'yle ilgili eleştirisi getirenleri "İstedığınız biçimiyle konuşun ama havaalanına indiğinizde biz de sizi içeri atmasını biliriz." gibi bir sözü tabii, turizm gelirin ve turist sayısının artmasında ciddi iddiası olan bir ülke açısından talihsiz bir açıklamadır, onu mutlaka burada belirtmemiz gerekir.

Bir başka önemli konu şu: Yani Türkiye'de turizmde istikrar yok. Burada sektör temsilcileri var. Turizmle uğraşan sektör temsilcilerinin en çok istediği, düzenli ve sürekli olarak bir büyüme, küçük olsun ama düzenli ve sürekli olarak büyüsün. Oysa Türkiye'deki turizm faaliyetleri ülkedeki siyasal istikrarla ya da istikrarsızlıkla doğru orantılı olarak iniş çıkışlar göstermektedir ve bunun sonucunda da son birkaç yıl içinde turizm firmalarının ve turizm tesislerinin önemli miktarda el değiştirmesine, yerli hak sahipliğinin yabancı şirketlerin eline geçmesine yol açmıştır. O nedenle, Bakanlığın üzerinde durması gereken en temel konulardan bir tanesi, turizmde hem gelen giden yolcu sayısının hem de yıl içinde Türkiye'ye bırakılan döviz miktarıyla ilgili planlanmış olan hedeflerin tutturulmasındaki başarıdır ya da başarısızlıktır.

Burada, son yıllarda hepimiz görüyoruz ki Türkiye'ye gelen turistin niteliğinde önemli değişiklikler olmuştur. Yani kişi başına ülkeye bırakılacak olan döviz miktarında daha çok döviz bırakacak ülkelere gelen turist sayısında ciddi bir azalma vardır. Ülkedeki hukuk sistemi, demokrasinin tam işletilmemesi ve özgürlüklerle ilgili kısıtlamanın yanında, özellikle Avrupa'dan gelen turistler ve Türkiye'de uzun dönem gelip turistik tesislerde yaşamayı sürdüren Avrupalı turistlerin içki fiyatlarındaki aşırı vergi yükü dolayısıyla bu tercihlerini Bulgaristan ve Romanya gibi ülkelere yani ileri yaştaki yabancıların bu ülkelere doğru hızlı bir biçimde kaydıklarını ve özellikle konut kiralararak ya da belli dönemler için gelip Türkiye'de birkaç ay kalan, altı ay kalan turistlerde başka ülkelere doğru bir miktar kayıp yaşandığını görmemiz gerekir. O nedenle, iktidarınız açısından çok önemli olmasa bile Avrupalı, Amerikalı turistler açısından içtikleri alkollü içkilere verdikleri fiyatın konaklama ücretiyle birlikte bir orantı oluşturması gerekiyor. Bunu mutlaka düzeltmek gerekir.

İstikrarsız ekonomi politikalarınız sonucunda gerçekten Anadolu'da ve kıyı şeritlerimizde çok sayıdaki küçük ve orta boy işletmemiz ya da büyük işletmemiz kriz dönemlerinde borç yükleri ya da bankaların hacizlerinin karşısında ya maliyet değerlerinin altında tesislerini elden çıkarmakta ya da bunlar ilgili bankaların eline geçebilmektedir. Bu konuyla ilgili Türkiye'nin sicilinin de çok iyi olmadığını söylemek gerekir. Yani çok sayıda aile, çok sayıda iştirakçi, müteşebbis gerçekten ülkeye katkı sağlamak için yatırım yapmışlardır ve on yıllarca yıl bu aileler –Anadolu'da geniş ailedir bunlar- bütün birikimlerini bir yatırıma dönüştürmüşlerdir ve maalesef, bu yatırımlar eliyle de bu ailelerin bütün birikimleri yok olmuş ve bu tesisler de çok ucuz fiyatlara, çoğunlukla da yabancı yatırımcının eline geçmiştir. Bu bir handikap olarak durmaktadır.

Değerli arkadaşlar, burada gelirlerle ilgili şöyle bir düzenleme var: Bir turistik işletmenin –bu lokanta da olabilir, turistik işletme de olabilir- satış gelirlerinden alınacak yüzde 1 neredeyse bunun ödediği vergiye eş değerdir arkadaşlar. Yani Türkiye'deki bu tür tesislerin ciroları üzerinden bir değerlendirme yaparsanız bu oranın son derece yüksek olduğunu görmemiz gerekir. Üstelik, turistik işletmelerin şöyle bir handikapı vardır, bunu herkes de bilir: Bir işletme doluluk oranını ya da kapasite kullanımını yüzde 50'ye getirene kadar zaten zararına çalışan bir şirkettir. Yani diyelim ki bu şirket, bu turistik işletme kriz döneminde yüzde 50 kapasiteyle çalışıyor ve siz bunun satış geliri üzerinden yüzde 1'i ajansa gelir olarak alacaksınız. Bu firma zaten zarar ediyordur. Yani işte 2014, 2015, 2016 yıllarında turistik işletmelerin genel durumu. Gerek restoran ve diğer turistik lokanta işletmeleri, gastronomiyle uğraşan işletmeler gerekse otel, motel gibi yatak kapasitesi olan işletmelerimizin büyük

bir çoğunluğunun kriz yıllarında zarar ettiğini öngörüyoruz. O zaman, siz bu dönemlerde zararına çalışan bir firmanın, bir işletmenin cirosundan ilave olarak ajansa yüzde 1’lik vergi almayı nasıl düşünüyorsunuz? Bunu anlamam çok mümkün değil.

Başka bir olay şu: Turizm yatırımları nerede oluyor? Yani buralarla ilgili kararları kim yönetiyor? Turistik yatırımları, buraların ulaşım hizmetleri, altyapı hizmetleri, içme suyu hizmetleri, rafting, doğa sporları, gezileri, bütün bu alanlarla ilgili artık... 30 tane ilimiz büyükşehir statüsünde ve bütün köylerimiz mahalleye dönüştü, bu nedenle de bütün yatırımlar büyükşehirler eliyle yapılıyor. Gene bu yasa, görüyoruz ki yerel yönetimlerin “Y”sinden bihaber. Yani yerel yönetimlerin ne ajansın yönetim yapılanması içinde sözü geçiyor ne de bunların ajansın topladığı ve turizmi geliştirmek amacıyla harcanacak birtakım harcamalarda hiçbir biçimde adı geçmiyor. Yani bu anlayış çok doğru değil arkadaşlar. Yani belediyeleri seçimlerde kaybettiniz diye... Bütün bunlar başka ülkelerin insanları tarafından kazanılmadı ki. Bunlar da bu ülkede halka hizmet etmek için, sizin gibi düşünmeyen ama sonuçta halkına hizmet edecek olan kamu kurumları. Buralardaki bu köktenci reddedişi anlamak gerçekten mümkün değil.

Başka bir şey: Devlet Hava Meydanları işletmesinin dışında pek çok havalimanının şehirle olan bağlantılarını sağlayan büyükşehir belediyeleri var, bunların kurdukları şirketler ve iştirakler var. Yasada bunlarla ilgili hiçbir düzenleme getirilmiyor; kapsamın içindeler mi, kapsamın dışındalar mı belli değil. Diyelim, İstanbul’da HAVAİST, Bodrum’da ya da İzmir’deki havaalanı ile şehir merkezi arasındaki ulaşımı sağlayan şirketlerin durumu ne olacak? Bunlarla ilgili hiçbir açıklama yok yani kapsam dışında olduklarını ben anlayamadım.

Arkadaşlar, şunu göz önüne almamız gerekiyor: Sayın milletvekilimizin Türkiye’nin turizm gelirleriyle ilgili verdiği bilgiler şu manada bir gerçekle örtüşmüyor: Türkiye’de milyonlarca “turist” adı altında kaçak çalışan işçi var, girdi-çıktı yapıyor, siz bunları turist sayıyorsunuz. Siz, Türkiye’deki bütün Gürcüleri, Özbekleri, Kırgızları, Türkmenleri, Afganları, hatta, özellikle yaşlı bakımı ve geriatri hizmetleri yapan Ermenistan’dan gelmiş olan insanların tümü Türkiye’de turist olarak gözüktüyor ve bunların da turizme katkı sağladığı biçiminde bir değerlendirme var. O nedenle, benim, Türkiye’deki turizm gelirlerinin hesaplanmasında temel bir farklı bakış açımız olduğunu mutlaka belirtmem gerekiyor.

Turizm belgesine sahip olan işletmelerden yüzde 1’lik para alınacak. Kim Turizm Bakanlığından belge alıyor? Yerel yönetimlerde özellikle son yirmi beş yıldır herhangi bir işletmenin turizm faaliyetinde bulunabilmesi ve içki satabilmesi için ya emniyetten, kaymakamlıktan ve belediyeden geçen içkili yerler krokisine dâhil edilmesi gerekir. Bu, çok uzun, zahmetli ve çoğu zaman da belediyeler tarafından reddedilen bir uygulama olduğu için, bu kapsamda hiçbir turistik işletme içkili yerler krokisine dâhil edilmediği için çoğunlukla da bu işletmeler dönüyor, Turizm Bakanlığından belge alıyorlar. Siz, belediyeden işletme belgesi almış olan ve diyelim ki içki satmadığı için, içki bulundurmadağı için Turizm Bakanlığından belge almamış olan bir tesis ile içki sattığı için Turizm Bakanlığından belge almış olan firma arasında da işletme arasında da ayrımcılık yapıyorsunuz. Bu, Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırı. Burada ajansın faaliyetleriyle ilgili şöyle bir anlam var arkadaşlar, bu son derece tehlikeli: “Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen, ajansın faaliyetlerine giren alanlarda yurt içinden ve yurt dışından yatırımcıların ülkemize yatırım yapmaları için gerekli faaliyetleri yürütür.” Yani “Ajans yurt dışından yatırımcı getirecek.” diyor. Ben o zaman, hemen şunu anlıyorum: Ege’de imara açılmamış olan çok sayıdaki koyla ilgili bir tehdit var. Yani Ege’de 60-70 tane koyumuz var hâlâ bakır, hâlâ korunan, imara açılmamış. Bu konularla ilgili, önümüzdeki dönemle ilgili bir tehdidin olduğunu çok açık görüyoruz.

“Sadece turizm yatırımlarını yapmak amacıyla kurulan şirketlere, icra kurulunca belirlenecek oranlarda iştirak etmek suretiyle bu yatırımlara destek ve katkı sağlanır.” Arkadaşlar, siz, vergi olarak topladığınız bir geliri –çünkü bu bir vergidir- şirketlere icra kurulu kararıyla vereceğinizi öngörüyorsunuz. Yani bu, Türkiye’deki devlet gelirleri ve harcamalarla ilgili bütün süreçlere baştan sona kadar karşıdır. Onun için, karşı olduğu için de siz yasanın metninin içinde bu konularla ilgili bazı önemli düzenlemeler getirmişsiniz. Nedir o? “Bunlar Sayıştay denetimine tabi tutulamaz, Kamu İhale Kanunu’na tabi tutulamaz, devlet personel rejimine tabi tutulamaz.” Yani âdeta burada çiftlik gibi, işte böyle bir özel yapı getirilecek; parayı nasıl alacağını belirliyorsunuz ama nasıl harcanacağı konusunda hiç hesap vermeyen, sadece 3 tane bağımsız denetim şirketi tarafından gelir giderleri denetlenen bir yapı ortaya koyuyorsunuz. Bu, Türk vergi sistemini, Türk devlet sistemini inanılmaz bir biçimde sarsacak ve köklü biçimde sıkıntılar yaratacak bir yeni düzenlemeyi getiriyor.

Bir de burada bağışlar alabileceğini söylüyor ajansın. Ajans ne için bağış alacak arkadaşlar? Yani gene ürkütücü bir açıklama. O zaman biz buradan şunu anlıyoruz: Turizm teşvik belgeleri, turizm alanlarının imara açılması, bunun karşılığında bağış alınması, buralarla ilgili yapılacak olan yatırımlar için yeni kurulan şirketlere kaynak aktarılması gibi gerçekten gelecekte sizleri, siz milletvekillerini ve Parlamentoyu, bu yasayı çıkaranları çok ciddi biçimde zan altına alacak olan yeni bir anlayış ortaya çıkıyor. Bunun mutlaka olmaması gerekir, metinden çıkarılması gerekir.

Denetime tabi olmayan gelirler özel amaçlar için ve keyfî olarak kullanılabilir. Yani yasada keyfîlik ve hesap vermeme üzerine bir temel anlayış var. Şimdi, Turizm Bakanı tabii sektörden gelen bir kişi; sektörden gelen bir kişi olarak turizm yatırımlarıyla ilgili belki prosedürleri azaltmak, süreci hızlandırmak, Türkiye’nin tanıtımıyla ilgili daha hızlı yol almak için bir yasa teklifine ihtiyacı olabilir, bir ajansın kurulmasını isteyebilir ama Türkiye Cumhuriyeti devletinin sadece 1923’ten beri değil, Osmanlı’dan beri gelen bir devlet geleneği var. Bu devlet geleneğiyle uyuşmayan bir yeni anlayışın ortaya çıktığını söylemek gerekir.

Sayın Başkanım, burada siz Verona’dan bahsettiniz. Tabii, Verona ya da Milano ya da Prag ya da Viyana; biliyorsunuz buralarda belli bölgeler vardır ve belli bölgeler içindeki sivil mimarlık ürünü yapıların korunması ve kollanması gerekir. Bu binalar metruk olsa bile doğrudan doğruya... Mesela İtalya’da böyledir; binaların dış cepheleri yerel yönetimlerin sorumluluğundadır, onların bakım, onarım giderlerini karşılamak belediyelerin sorumluluğundadır ama içini yapmak da vatandaşın sorumluluğundadır ama biz dün bir yasa geçirdik, iki gün içinde tebligat yaparak metruk binaların yıkılmasıyla ilgili de bir süreci başlattık. Yani korunması gereken kültür varlıklarının en önemlisi “turizm alanı” diye tarif ettiğimiz, kentin geçmiş ile gelecek arasındaki bağlantısını kuran bölgelerdeki yapıların korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasıyla ilgili dün aldığımız karar mesela bu manada olumsuz.

BAŞKAN – Korunması gereken yapıları kapsamaz o Gökân Bey.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Burada tekil yapı olarak düşünmeyelim, korunması gereken, mesela İstanbul’un tarihî yarımadası, İstanbul’un Pera bölgesi, Kadıköy’ün merkezi, Üsküdar’ın merkezi, Eyüpsultan ve civarı gibi, Konya’nın merkezi, Kayseri’nin merkezi...

BAŞKAN – Bunların bir bölümü turizm alanı sanıyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Evet.

Bütün bunlarla ilgili tabii biz hep tekil yapılar üzerinden bakıyoruz, oysa olayı bir mekân ve alan bütünlüğü içinde değerlendirmemiz gerekir. Bunu da turizmle ilintili olduğu için ifade etme ihtiyacını hissettim.

Şimdi, bakın arkadaşlar, ülkedeki korku ikliminden mutlaka kurtulmak gerekir. Burada özel sektör temsilcileri ajansın bünyesine dâhil edilecekler. Orada Bakan var, Bakanlığın yetkilileri var, özel sektörden de insanlar var. Bakın, ben İstanbul'da Sayın Ekrem İmamoğlu'nun Seçim Koordinasyon Başkanlığını yaptım. Biz, İstanbul Ticaret Odası Başkanından randevu istedik ziyaret etmek için, bize randevu veremediler. Gerekçe neydi biliyor musunuz? “Ya, biz size randevu verirsek seçimden sonra bizi burada tutmazlar, onun için bizi anlayın.” Şimdi, ticaret odası, odalar birliği, yani öyle bir iklimden geçiyoruz ki burada Seyahat Acentaları Birliği... İktidarın, bir kere, bu sektörler üzerindeki bu korkuyu, sindirmeyi, bu baskıyı ortadan kaldırması gerekir. Bakın, göreceksiniz, buradaki toplantıların hiçbirinde, hiçbir organın temsilcisi, Bakanlığın getirdiği, idarenin getirdiği teklifin dışında, nezaketen konuşacak ama onun dışında karşı çıkma ve ona karşı direnme hakkını gösteremeyecektir. Yani bu nedenle bir kere, ülkede hukuk ve adalet sistemini oturturken ülkedeki sektör temsilcileri üzerinde yaratılmış olan bu korku ikliminden mutlaka ülkeyi kurtarmamız gerekir. Yani konuşan bir ülke hâline dönüşmemiz gerekir. Konuşan bir ülke hâlinde değiliz, herkes susuyor. Konuşanın da sert bir biçimde cezalandırıldığını ve âdeta kara listeye alındığını hepimiz biliyoruz. Bir açıklama yapıyor bir iş adamı, ertesi gün yerden yere vurulmaya başlanıyor, yedi sülalesine kadar bütün yaptığı işlemler Maliye müfettişlerinden, İçişleri müfettişlerinden denetimlerle derhâl üzerine bindiriliyor. Yani nasıl bir ülkedeyiz?

Şimdi, burada turizmle ilgili sektör temsilcileri kalkacak, konuşacak. Diyelim ki yanlış söylediler, yanlış söylemesi durumunda derhâl ertesi gün kendisine bir Maliye müfettişinin ya da bir başka müfettişin gelmeyeceğinin hiçbir garantisi yok.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Var mı bir örneği acaba?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yüzlerce.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Var mı? Lütfen söyler misiniz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yüzlerce.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Söyleyin, bir isim söyleyin, biz de araştıralım gerçekten öyle bir şey var mı yok mu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şimdi, yasada devleti...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Özelden söyleyin lütfen, çıkışta bekliyorum, söyleyin özelden lütfen.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Söylerim.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Olmayan bir şeyi de anlatmayın yahu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Devleti şirket gibi yönetme anlayışının giderek yaygınlaşmasının temel bir sonucudur bu. Yani Turizm Bakanlığına bağlı tanıtım işlemleri, görünen o ki ajansa devrediliyor ancak devlet bu ajansın içine hiçbir katkı koymuyor yani devlet yok burada, paranın tümü sektör temsilcilerinden alınıyor. Burada eğer devlet de işin içindeyse, Bakanlık da işin içindeyse, hele de 2019 yılında, hemen, daha birinci yasa çıkacak, ertesinde hemen bu paranın toplanması öngörülüyor. Evet, biraz önce bir arkadaşımız söyledi, 2019 yılıyla ilgili turizm firmaları genel bütçelerini yaptılar, gelir gider hesaplarını yaptılar, bunlarla ilgili acentelere fiyatlarını çektiler, bağlantılarını yaptılar yani kâr zarar hesaplarını yaptılar. Şimdi, yasa çıkar çıkmaz yani “Şu tarihten itibaren başlar.” da değil, hemen ağustos ayından itibaren bunların satışları üzerinden -çünkü temmuz, ağustos ayları ciroların en yüksek olduğu aylar- hemen yüzde 1’lik beyannamenin alınmasıyla ilgili bir düzenleme getiriliyor. Bu da son derece yanlış.

Bir de ajansın gelirlerinin yüzde 70'i ülke turizminin tanıtımına, yüzde 30'u da diğer faaliyetlere kullanılacaktır. Bu "diğer faaliyetler" nedir arkadaşlar? Yani bu ajans, ülkedeki turizmin geliştirilmesi için kullanılacaksa yüzde 30 diğer faaliyetler... Biraz önce söyledim, yeni kurulacak olan şirketleri desteklemek amacıyla oluşturulacaksa buradan siz 150 milyon dolarlık bir gelir elde ediyorsanız, bunun da yüzde 30'unu diğer faaliyetlere ayıracaksınız -bunun anlamı- 45 milyon dolarlık bir bütçe anlamına gelir yani 45 milyon doları siz bir yönetim kurulu ve icra kurulu marifetiyle diğer alanlarda kullanacağınızı söylüyorsunuz.

E tabii, en son madde olarak diyor ki: "Cumhurbaşkanı bu kanun hükümlerinin tümünü yürütür." Evet, ben de katılıyorum, Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemiyle ilgili görülen kimi arızalar ve sıkıntılardan sonra bence bu konularla ilgili değerlendirmeyi mutlaka yeniden ele almak gerekir. En azından turizm faaliyetleriyle ilgili, turizm sektörüyle ilgili bu konularda konuşmak gerekir. Yani bundan sonra biz turizm alanlarının imara açılması, koru alanlarının, orman alanlarının, kıyı şeridinde korunması gereken sit alanları gibi alanların imara açılmasıyla ilgili meselelerde de yine yukarıdan aşağı işleyen bir mekanizmayı mı göreceğiz? Bundan tabii ciddi endişe duyduğumuzu belirtmek istiyorum.

Bütün bu değerlendirmelerin ışığında, maddelerle ilgili fikrimi ifade ederim ama anlaşılan o ki iktidar partisi olarak siz bu biçimiyle yasanın çıkması için isteklisiniz ama bu yüzde 1'lik gelirle ilgili, burada turizm sektörünün temsilcileri, satış gelirlerinden ve kira gelirlerinden elde edilen yüzde 1'in son derece yüksek olduğunu ve bunun da kayıt sisteminin dışına çıkarılması konusunda firmalarımızı zora sokacağını söylüyor. Yani bir otel, bir turistik otelin toplam ödediği verginin, toplam cirosunun yüzde kaç olduğu konusunda Komisyonumuza bilgi aktarılırsa yüzde 1'in son derece yüksek bir oran olduğunun burada ortaya çıkacağını belirtmek istiyorum. Bunun vergi matrahının içine dâhil ediliyor olması bence bir şey ifade etmez.

Başka önemli bir nokta da burada diyor ki yasa koyucu: "Bu bir vergidir." Bunun bir vergi olduğunu söylüyor, toplanması konusunda... Yani bunu kim toplayacak? Şirketler, ajans bunu toplayamaz. Ajansın Türkiye'nin her yerinde yaygın olarak vergi ve tahsilat yapma ağı olmadığına göre gene bu Maliye Bakanlığı eliyle toplanacak. Burada ortada bir vergi varsa ve ortada toplanacak bir para varsa neden bu teklifin aynı zamanda Plan ve Bütçe Komisyonuna usul açısından gitmediğini de anlamış değilim. Yani eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne göre işin içinde para, vergi, para toplama varsa bunun mutlaka Plan ve Bütçe Komisyonundan da geçmesi gerekirdi ama görünen o ki burada yalnızca Komisyonumuz ana, asıl Komisyon, tali komisyonun bile olmadığını görüyoruz. Tabii bunu anlamakta zorluk çektiğimi belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, sonuçta bir tanıtım ajansı kuruyoruz arkadaşlar ama tabii siyasette gündem sıcak olduğu için genel konulara da giriliyor, takdir milletvekillerinin.

Nuran Hanım, buyurun.

NURAN İMİR (Şırnak) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Her şeyden önce Komisyon üyesi arkadaşlarıma, vekil arkadaşlarıma ve kurumlardan gelen temsilcilere selamlarımı sunmak istiyorum.

Kısa da olsa biraz kadın bakış açısıyla bir iki cümleyi ifade etmek istiyorum. Özellikle, Bakanlığımızın iktidarı süresince Türkiye'ye gelen kaç tane kadın turist cenazesinin olduğunun istatistiksel verisinin olup olmadığını sormak istiyorum. Yani kendi imkânlarıyla dünya turuna çıkan, bisikletiyle, aracıyla ya da farklı şekillerde ülkemize gelip cenazesi ailesine giden kaç kadın var?

İkinci bir nokta da özellikle vurgulamak istediğim, aslında birçok arkadaş çok değerli bazı noktalara da değindiler. Şimdi “Türkiye” denince dışarıdan ciddi korkunç bir ön yargı, korkuyla bir yargı oluşmuş durumda. Mesela uzun yıllar Avrupa’da yaşayan bir birey olarak onlarca ülkeyi ben gezdim, ülkeler arasında bir sınırı bile görmedim; beş yıldır ülkeme dönüş yapmışım, girdiğim her kente GBT’ten geçmişim. Şimdi, bu GBT hâlleri, artık bırakın bir kente girişi, bir belediyeye giriş noktasına kadar gelmiş. X-ray’lerin konulması, dün Diyardin’de cereyan eden konuyla ilgili...

Şimdi, bu anlamda turizmin, turistin, farklı farklı insanların bakış açısını, ilgisini bu ülkemize nasıl çekebileceğiz? Bu anlamda Bakanlık kendisine sorular soruyor mu? Mesela, bakan yardımcısı özellikle şey dedi, bazı ülkelerin isimlerini zikrederek “Bunlarla rekabet içindeyiz.” dedi. Şimdi, o zikredilen ülkeler son üç dört yıllık politikalar üzerinden kendi yurttaşını, milletini defalarca Türkiye’ye gitmeme konusunda uyarmış görünüyordu. Bu anlamda, mesela, Bakanlığımız bu noktada bu uyarıyı nasıl okudu, nasıl değerlendirdi ya da bu korku iklimini nasıl değiştirebiliriz? Evet, kalkınmak önemli, böyle bir ajans gerekiyorsa yapalım, hep birlikte tanıtalım. Ancak tacizin artık bir kültür noktasına dönüştüğü, bir gelenek hâline dönüştüğü ülkemizdeki bu belirsizliği nasıl giderebiliriz? Hak, hukuk, adalet noktasında, bu anlamda adımları atmaya niyetimiz var mı, yok mu? Kendi içinde, işte, “Kızgın demiri soğutmamız gerekiyor.” vurgusu... Aslında, bu kızgın demirin halka ve bunun siyasi ayaklarına, temsilcilerine yönelik bir adımın gelişip gelişmeyeceği noktası var mı, yok mu? Yani bu anlamda, iktidarın gerçekten kendisine sorması gereken temel noktalar vardır. Çok fazla para harcamaya gerek yok çünkü harikalar diyarı bir ülkeden... Ben ilk Avrupa’ya gittiğimde, bana “Nerelisin? Nereden geldiğin?” dediklerinde “Türkiye’den geldim.” dediğimde, herkes gıptayla bir tebessümle sarılırdı. Şimdi yine gidiyorum, inanın, “Türkiye” diyorum, herkes bir irkiliyor, geri çekiliyor.

BAŞKAN – Siz nerede yaşıyorsunuz?

NURAN İMİR (Şırnak) – Böyle, böyle. Ben bunu çok somut örneklerle... Arkadaşlar çok daha geniş boyutuyla söylediler. Ancak, can güvenliğinin olmadığı, demokrasinin olmadığı, barışın olmadığı, her gün kaostan yoğunluklu olduğu, her an nerede ne yaşanılacağı belirsiz bir ülkeye siz ne kadar para harcarsanız da reklamı ne kadar öne çıkarırsanız da kalkındıramazsınız. Bu anlamda, bir geri dönüşünü, toplumsal bir sözleşmeyi, yeniden bir sözleşmeyi yapmak durumundadır bu iktidar. Bununla ilgili bu temel ayağını da vermek durumundadır. Şimdi ben çok örnek...

METİN YAVUZ (Aydın) – Size bu metinleri kim yazdırıyor acaba?

NURAN İMİR (Şırnak) – Ben kendi somut verilerimi söylüyorum, gerçek yaşadıklarımı söylüyorum.

Bakın, Mezopotamya merkezi olan bir Cizre kenti var değil mi, bin yıllara tekabül eden bir geçmiş var. Orada Mem-u Zin Türbesi var. Bırakın dışarıdan bir turisti getirmeyi, kendi doğma büyüme Cizreli olan biri bile oraya gidemiyor.

METİN YAVUZ (Aydın) – Neden acaba?

NURAN İMİR (Şırnak) – Onu kendinize soracaksınız, siyasal politikalarınızla direkt ilintili, güvenlik politikalarınızın temel sorunundan kaynaklı böyle bir durum. Her şeye güvenlik mantığıyla bakan bir iktidar ne gelişir ne de geliştirir. Bu anlamda da ciddi bir eleştirimiz var. Dediğim gibi, yeniden toplumsal bir sözleşmeyi mevcut iktidarın yapması gerekli; bu, bir şarttır. Özgürlükler ancak bu şekilde yaşanılır.

Genel hatlarıyla birlikte, evet, bazı arkadaşların da ifade ettiği gibi, gece yarısı birkaç notu biz de aldık, bunları sizlerin takdirine sunmak istiyorum:

Türkiye bürokrasisinin temel sıkıntılarından biri de turizmin tek boyutlu olarak ele alınmasıdır. Hâlihazırda turizm anlayışının sadece deniz turizmi olarak algılanması ve kıyı yerleşkelerinin ekolojik yaşam yok edilerek betonlaştırılması, tarihsel ve kültürel yaklaşımlardan ne kadar uzak olduğunun da bir yansıması niteliğindedir. Turizmin hangi ölçütler baz alınarak geliştireceği hususunda bir temellendirme yapılmadan yetkisi ve çalışma alanları net bir şekilde oluşturulmayan bir ajansın inisiyatifine terk edilmek istenmesinin mevcut turizmin gelişmesine katkı sağlamayacağı malumdur.

Özellikle Kültür ve Turizm Bakanlığı doğal varlıkların, ören yerlerin, tarihî ve kültürel önem taşıyan alanların haritasını çıkarırken dahi, doğu ve güneydoğu illerinin tarihini görmezden gelmiş, kıyı illerinin ve nüfusu yoğun illerin tanıtımı ve gelişimine önem vermemiştir. Bakıldığı zaman doğu ve güneydoğu illerinde ön plana çıkan birkaç tarihî eser dışında hiçbir kalıntı kamuoyunun dikkatine ve önemine sunulmamış, tanıtımı yapılmamış ve deyim yerindeyse kendi kaderlerine terk edilmişlerdir. Birçok medeniyete ev sahipliği yapan, içinde sayısız kültürel kalıntı barındıran yapılar ekonomik kaygılarla yok edilmek istenmektedir.

Kanun teklifinin gerekçesinde Türkiye'nin dünyanın en eski medeniyetlere ev sahipliği yaptığı, eşsiz güzelliklerle dolu bir ülke olduğu vurgusu yapılmış fakat bu güzellikleri korumak değil, yok etmek için her gün yeni bir yasa çıkarmaktan da geri durulmamıştır. Bakıldığı zaman, eski medeniyet ve onların izleriyle övünülürken diğer bir yandan birkaç on yıllık bir kazanç için koskoca bir medeniyet mirası Hasankeyf yok edilmekle yüz yüze ve sular altında kalmak üzeredir. 87 sivil toplum kuruluşu “Söz konusu çalışmadan vazgeç.” çağrısı yapmasına rağmen AKP; tarihin, kültürün ve toplumsal vicdanın ötesinde, ekonomik kaygı dışında hiçbir endişe taşımadığını da net bir biçimde göstermiştir.

On iki bin yıllık tarihiyle UNESCO tarafından belirlenen 10 kriterin 9'una sahip bir dünya mirası kısa süreli bir amaç uğruna yok edilmek istenmektedir. Tarihsel ve kültürel değerleri korumak bir tarafa, yok edilmesinin temel sorumlularından olan AKP zihniyeti, Cizre'nin önemli tarihsel ve dinsel simgelerinden biri olan dört yüz elli yıllık Seyithan Camisi ve Medresa Sor sokağa çıkma yasakları dönemde tank mermisinin hedefi hâline getirmiştir. Yine, Diyarbakır Sur'da yapılan talan ve yıkımlar, tarihî ve kültürel temizlikler, medeniyetlerin izlerine verilen önemi de net bir şekilde göstermektedir.

Demokrasi ve insan haklarının gelişmediği, insan hayatı ve kültürel mirasların hepsinin bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak korunamadığı, yandaşın kazandığı, muhalifin tutuklandığı bir ülke gerçekliğinde turizmin gelişmesi ve ilerlemesi mümkün değildir. Dolayısıyla, bu misyonla bir ajans kurmak, mevcut sorunların hâlâ anlaşılamadığının da kanıtı niteliğindedir.

Toplunun gerçeğe ulaşma hakları siyasi saiklerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiş, haber alma özgürlüğü kısıtlanmıştır. Sayıştay tarafından kamuoyuyla paylaşılan 2017 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu birçok sorunun da gün yüzüne çıkmasını sağlamıştır.

Rapora göre ajansların; bölgesel planlama, tanıtım, iş birliği ve koordinasyon sağlama, veri toplama, analiz etme ve araştırma yapma fonksiyonlarına kanalize etmesi gerekmektedir. Fakat asli fonksiyonlarından ziyade, ağırlıklı olarak destek veren kurumlar hâline dönüşmüşlerdir. Örneklendirecek olursak da kalkınma ajanslarının temel görevlerinden olan “Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına teknik destek sağlamak” görevi yeterince yerine getirilmemektedir.

26 kalkınma ajansı tarafından 2014 yılında uygulamaya konulan bölge planlarının hiçbirinde bugüne kadar revizyona gidilmediği gibi, revizyon ihtiyacı olup olmadığına yönelik de herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Ajanslar tarafından bölge planlarının izlenmesi ve etki değerlendirmesi yapılmamaktadır. Kalkınma ajanslarının mevcut yönetim kurulu yapısı bölgesel temsil açısından yeterli değildir. Yatırım destek ofisleri, bölgenin tanıtımı ve yatırım imkânlarını artırma görevlerini etkin bir şekilde yerine getirememektedir. Ajansların çoğunda bölgesel tanıtım faaliyetleri için tanıtım

birimleri oluşturulmamıştır. İstihdam edilecek personel sayılarının belirlenmesi konusunda somut kriterler de bulunmamaktadır. Ajanslara yapılan iş başvuruları zaman içerisinde azalmış, istihdam edilen personelin ajanslardan ayrılma oranı belirgin bir şekilde artmıştır. Sözlü sınava davet edilecek adayların tespit süreci sağlıklı işlemediğinden gerekli şartları taşımayan personelin istihdam edildiği tespit edilmiştir.

Ajanslar tarafından yönetmelik gereği yapılması gereken etki analizi çalışmaları hiç yapılmamış ya da tamamlanmamıştır. Desteklenecek proje, seçim sürecindeki bağımsız değerlendirici aşaması, önemli eksiklikleri barındırmaktadır. Kalkınma ajanslarının varoluş gerekçelerinden birisi olan bölge içi gelişmişlik farklarını azaltma misyonu çerçevesinden bakıldığında, mali destek programı kapsamında verilen ajans destekleri tersine sonuçlar doğurabilmektedir. Mevzuatta yer almamasına rağmen ajans taşınmazları başka kurumlara tahsis edilmektedir. Bu ve benzeri daha birçok sorunun hâlâ devam ettiği düşünüldüğünde, ajanslar hakkında ortaya çıkan olumsuz tablo daha da derinleşmekte, kuruluş amaçlarını dahi yerine getirememektedir.

Şimdi kurulması öngörülen “Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı” Kültür ve Turizm Bakanlığının yapması gereken iş ve işlemleri kendi bünyesine taşımaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkisine giren çalışmaların bir ajans vasıtasıyla yapılmak istenmesinin, Bakanlığı işlevsiz bir duruma sokacaktır düşüncesindeyiz. Burada belediyeler, özellikle kurum ve kuruluşlar, ilgili akademik birimler ve kadın kurumları bu süreçlerin hangi aşamasında yer alıyor ya da alacaklar?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Geneli üzerindeki değerlendirmelerin sonuna doğru geliyoruz.

Buyurun İlyas Ağabey.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli teklif veren milletvekili arkadaşımız, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri, değerli bakan yardımcımız; hepinizi öncelikle saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, turizm olunca, şöyle ülkemizde son yıllarda yapılan gelişmelerle birlikte Türkiye’deki doğal güzellikleri de dikkate aldığımızda ben Türkiye’yi aslında bu dünyanın cenneti olarak görüyorum. Gerçekten; ormanıyla, dağıyla, yeşiliyle, vadisiyle, deniziyle, iç gölleriyle dünyada var olan bütün güzellikleri bünyesinde toplayan bir ülke ve aynı anda, aynı bölgede 4 iklimi birden yaşayabildiğimiz bir ülkede yaşıyoruz. Dolayısıyla, bu ülkenin kıymetini bilmemiz lazım, değerini bilmemiz lazım. Bunu da etrafımıza iyi bir şekilde anlatmamız lazım, dış ülkelere anlatmamız lazım.

Tabii, AK PARTİ iktidarıyla birlikte 2002’den bugüne kadar özellikle turizme yönelik ve ülkenin katma değerini yükseltmeye yönelik birçok yatırımlar yapıldı. Arkadaşlarımız kısmen eleştirilerde bulundular. Yani kanunla ilgili eleştiri yapabilirsiniz, kanun metinleriyle ilgili öneriler olabilir, onu saygıyla karşılız ama ülkede yapılan hizmetlerin yok sayılması veya ülkeyi kötülemeye yönelik ifadelerin kullanılması gerekten bu ülkenin bir milletvekili olarak beni rahatsız ediyor, bunu açıkça ifade etmek istiyorum.

2002’de AK PARTİ iktidarıyla birlikte bu ülkede iller arasında bölünmüş yol yokken, bugün bütün illeri birbirine bağlayan bölünmüş yollar tamamlandı. Yani 2002’ye kadar bu ülkede sadece 6 bin kilometre bölünmüş yol yapılmışken bugün bu bölünmüş yol miktarı 25 binlerin üzerinde, 30 binlere yaklaşan bir rakama ulaşıldı.

Yine bununla birlikte, havaalanından bahsedildi, gururla anlatıyoruz. Bugün dünyanın en büyük havaalanı Türkiye’imizde yapıldı, İstanbul’da yapıldı, İstanbul Havaalanı. Bütün dış ülkeler bu havaalanına gıptayla bakarken, her nedense biz bunu görmezlikten geliyoruz. Yani AK PARTİ iktidara geldiği zaman ülkede sadece 26 havaalanı varken bugün havaalanı sayısı 50’lerin üzerinde.

AK PARTİ’linin iktidar olduğu hangi belediyeye giderseniz gidin, teslim aldıkları günden bugüne kadar mükemmel ilerleme yapılmıştır, gerek alt yapı da gerek üst yapıda gerekse çevre düzenlemesinde. Ama buna benzer, bunun haricinde, yani ben rahat bir şekilde söyleyebilirim, işte Cumhuriyet Halk Partisinin yıllarca iktidar olduğu İzmir Belediyesine gidiyorsunuz, maalesef, Körfez kokuyor, kokudan geçemiyorsunuz.

Biz 2004’te Kocaeli Büyükşehir Belediyesini aldığımızda, evet, İzmit Körfezi kokuyordu ama bugün İzmit Körfezi’nde artık yunus balıkları ziyarete geliyor, dolaşıyorlar ve Körfez’de 60’ın üzerinde balık cinsinin türediğini görüyoruz ve etrafında mavi bayrak alınan bir konuma geldi. Dolayısıyla, altyapı konusunda da gerçekten bu Hükümet döneminde, AK PARTİ iktidarı döneminde mükemmel hizmetler yapıldı, bunu görmezlikten gelmemek lazım.

Benim özellikle üzerinde durmak istediğim konu şu: Arkadaşlar, bizler milletvekiliyiz, sorumlu insanlarız; her birimiz en az bölgemizden 100 bin, 150 bin, 200 bin oyla seçilmiş, gelmiş olan insanlarız. Burada kullanacağımız ifadelere dikkat etmemiz lazım çünkü burada kullandığımız bir ifade anında dünyanın öteki ucunda görülebiliyor. “Sosyal medya” diye bir şey var, “iletişim” diye bir şey var, kullanılan her ifade diğer taraflarda, farklı yerlerde değerlendiriliyor. Şimdi, kalkıp “Bu ülkede can güvenliği yok.” dersiniz, “Bu ülkede orman yangınları var, turist gelmiyor.” dersiniz, bunun mutlaka ve mutlaka altındaki istatistiki bilgileri vermek zorundasınız. Eğer bunu vermiyorsanız, o zaman söyledüğünüzün doğru olmadığı ortaya çıkar.

NURAN İMİR (Şırnak) – Biz bunu vermeye hazırız, her tarafta yangınlar var.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Şimdi burada ufacık bir inceleme yaptık arkadaşımızla birlikte. Dünyada en çok orman yangını olan ülke neresi biliyor musunuz? Turizmde en çok turist çeken ülkelerden bir tanesi İspanya. Şimdi kalkıp siz orman yangınıyla turizmi bir arada getirip de farkında olmadan Türkiye’yi kötülemeye kalkarsanız, arkadaşlar, kimse gelmez o zaman ya, kusura bakmayın ya. Sonuçta bu ülke bir gemiyse, hepimiz bu gemide yaşıyoruz; Allah korusun, bu gemi batarsa hep birlikte batarız.

Şimdi “taciz” diyorsunuz. Şöyle hemen girin internete, araştırma yapın, dünyada en çok tacizin yapıldığı yer Amerika’dır ya. Türkiye, çok çok daha aşağılardadır. Ama siz kalkıp da burada -sanki Türkiye’de- “Dünyada en çok taciz yapılan ülke Türkiye.” dersiniz, bu, Türkiye’ye karşı yapılmış olan en büyük haksızlıktır.

Bunun yanında, diğer alanlarda da yine “orman yangını” dedik, “can güvenliği” dedik, “taciz”, hakeza aynı şekilde söylediniz... Hangi alanda olursa olsun, gerçekten bu ülkenin kıymetini bilmek lazım, değerini bilmek lazım. Eksikler var mıdır? Mutlaka vardır ya. Yani şöyle bakıyoruz, hepimiz evin reisiyiz, evimizdeki tüm eksikleri tamamlama imkânımız var mı? Yok, evimizde eksiklerimiz mutlaka vardır. Çocuğumuzun talepleri vardır, yerine getirmişizdir, getiremiyoruzdur; eşimizin, annemizin, babamızın, bakmakla mükellef olduğumuz insanların talepleri vardır, onları kendi imkânlarımız ölçüsünde gidermeye çalışırız. Sonuç itibarıyla, Türkiye’yi büyük bir aile olarak kabul ederseniz, ülkenin içinde de ufak tefek eksiklikler olabilir ama bu eksiklikler uygun bir zamanda, uygun imkânlar ölçüsünde giderilir. Ama kalkıp da yani yüzde 10’luk bir eksikliği kalkıp yüzde 90’lar seviyesinde anlatsak bu ülkeye en büyük kötülüğü yapmış oluruz. Bu konularda ben biraz daha hassas olunmasını rica ediyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Özellikle Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla ilgili maddeyi önce oylayacağız, onun için arkadaşlarımız kısa kısa söz alırlarsa... Çünkü tekrar tekrar aynı konulara dönmezsek iyi olur.

Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, tabii, İlyas Bey bize söz hakkı verdi, biz siyasi bölümüne hiç girmemiştik. Biz millî iradeyi temsilen buradayız, halkın seçtiği insanlarız. Eğer biz, eksiği gediği, yanlış burada söylemeyeceksek, söylemeyeceksek başka nerede söyleyeceğiz? Yani biraz hoşgörünüze sığınıyorum, Türkiye cennet gibi bir ülkedir, hakikaten ülkemiz her açıdan cennet gibi bir ülkedir ama kusura bakmayın, siz cehenneme çevirdiniz. Yani bu hoşgörüyü... Bunu da söyleyemez miyiz biz burada? Adalet noktasında, insan hakları noktasında, hukukun üstünlüğü noktasında...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – “Türkiye’de her an taciz oluyor. Can güvenliği yok. Her an yangın oluyor.” ifadelerini kullanamazsınız.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Bakınız, ben tacizi söylemiyorum. İnsan hakları noktasında...

METİN YAVUZ (Aydın) – “Her an orman yanıyor.” diye...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Arkadaşın o kendi görüşünü bağlar, beni değil. Bakın, ben tabii orası açısından söylemiyorum.

BAŞKAN – Çok ağır bir ifade oldu Hocam ama o cehennem şeyi.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani cennet de cehennem de hak yani, onu bilelim. Eğer düşündüklerimizi söylemeyeceksek bizim buraya gelişimizin manası kaybolur. Yani burada söylediğimiz...

BAŞKAN – Buyurun, hepsi kayıtlara giriyor.

METİN YAVUZ (Aydın) – Doğru olan her şeyi söylemeniz doğru da... Yani tacizci bir ülke, şudur budur... Böyle bir saçmalık mı olur?

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Hayır, bakınız, tekraren söylüyorum.

NURAN İMİR (Şırnak) – “Bir kültür hâline geliyor.” dedik. Bir kültür hâline getiriliyor, insanlar cezasızlıkla ödüllendiriliyor. Cezasızlık nedir? Ödüllendirmektir.

BAŞKAN - Neyse tartışmayalım ya, herkesin konuşması kayıtlara giriyor.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Ben konuşabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun, sizin mikrofonunuz açık.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Evet, yani ülkemiz çok güzeldir ama bizim burada bulunuş gerekçemiz eksikleri, noksanları, ülkemizin daha güzel hâle gelebilmesi için söylemektir ama söylerken niyetimiz önemlidir, İlyas Bey bu da anlaşılır herhâlde. Onun için bunları söylemeyin. Bir de demin ki sözünüz vardı.

METİN YAVUZ (Aydın) – “Global olarak da cehenneme çevirdiniz.” dediniz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yok, yok. Bakınız, insan hakları, demokrasi, hukuk noktasında tartışmalar yaratacak şeyler var tabii. Yani İlyas Bey geçince o konuya, ben de geçmek zorunda kaldım, farklı dünya görüşlerine sahibiz. Ya tabii, dedim ya, cennetle cehennem de hak, söylüyorum yani.

Şimdi, “Bu vesileyle bir de bir işletmeci var mı, bize söyleyin.” dedi. Biz işletmecinin ocağına incir dikeriz, nerede, size söyleme cesaretimiz var mı ki söyleyelim.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Lütfen, böyle iftira atmayın.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani iftira değil, şimdi iftira değil.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İftiradır ya. Bugüne kadar bir işletmeci hakkında burada konuştu diye, işlem yapıldı diye eğer söylemezseniz namertsiniz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Bakınız, bu işletmeci hakkında değil.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, önemli olan...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bu ülkede gazete patronlarının elinden gazeteleri, televizyonları...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Bırak gazete patronlarını, buradaki konuyu söyle, buradaki konuyu. Bırak, saptırma konuyu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Buradaki konu değil ya, bu ülkede...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Saptırma konuyu, saptırma.

BAŞKAN – İlyas Ağabey, şimdi teklif bizim, önemli olan teklifi değerlendirmek, lütfen.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani toplumu germeden, politika yapmadan burada konuşalım. Eğer İlyas Bey politika yaparsa biz de yaparız. Biz konuları net, güzel... Başkanım, sizin güzel yönetiminizden de bahsettik.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Buyurun, tamam.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Öyle devam edelim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben geneli üzerinde kısa bir konuşma yaptıktan sonra maddelere geçtiğimizde uzun uzun konuşuruz inşallah.

BAŞKAN – Çok da konuşmayalım bence.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Öncelikle ajansa bir ihtiyaç var mı? Var. Bu sektörden geldiğimiz için söylüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ahmet Bey de sektörün tam içinde tabii.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Türkiye’de turizm Bakanlığının bir Tanıtma Genel Müdürlüğü var. Ben arkadaşları tenzih ediyorum, birçoğunun kim olduğunu dahi bilmem, hangi hükûmetlerde ne şekilde görev alırlarsa alsınlar ama Türkiye’nin tanıtımının yalnızca lale resmî ve Boğaz Köprüsü’yle yapılacağını zanneden bir zihniyet. Bu zihniyetle de 30-40 milyon turistin geldiğini zannediyorlardı. Hayır, lale resmiyle ve Boğaz Köprüsü resmiyle 30-40 milyon turist gelmedi, sizin o broşürlerinizle de gelmedi, arkamızda oturan isimsiz kahramanlar sayesinde geldi, bu sektörün kahramanları sayesinde geldi.

Sektörü bildiği için, yıllardır da aynı çileyi çektiği için ve hızlı ve ani hareket yapabilme kabiliyeti olsun diye Sayın Bakanın böyle bir ajansı kurma teklifi doğrudur. Dünyanın birçok turizm ülkesinde bu vardır.

Değerli arkadaşlar, ülke içinde kaoslar, sıkıntılar veya buna benzer problemler olabilir ama turizm dediğimiz zaman bunların hepsinin dışına çıkmak zorundayız. İspanya'yı örnek veriyoruz, daha dün kadar İspanya'da ayrılıkçı örgütler vardı. İtalya'da daha dün kadar başkanlarını kaçırıyorlardı ama hiçbir İtalyan bunu turizm adı altında konuşmadı. Onu kendi içinde halletti, hep dışarıya... Eğer can güvenliğinden bahsediyor isek ben size çok ilginç bir ülke söyleyeceğim değerli kardeşlerim. Dünyada can güvenliği tehlikesinde ilk 3'e giren -söylediğim zaman hepiniz şaşıracaksınız- Venezuela'dır. Ama Venezuela dediğim hâlde hiçbirinizin aklına can güvenliğiyle ilgili bir sıkıntı geliyor mu? Gelmiyor. Niye? Onlar bunu bir millî politika hâline getirmişler ve farklı bir konseptle bakıyorlar. O yüzden, böyle bir ajansın kurulması son derece yerindedir, hızlı karar alabilme kabiliyetlerinin olması yerindedir. Bu sektörde çalışan arkadaşların da devlet personel rejimine tabi olmaması da son derece yerindedir.

Değerli kardeşlerim, hayatında hiç uçağa binmemiş, beş yıldızlı bir otelin kapısından girmemiş birçok insanlar biz bu bakanlıkları yönettik, bu sektörleri yönettirdik ve bunların verdiği akıllarla, bunların getirdiği yasalarla biz memleketi yönetmeye çalıştık. Bu iş olmuyor. İyi niyetle yapılan birçok şeyi, amenna, kabul ediyoruz.

Biraz önce İlyas Bey havalimanlarından bahsetti. Benim ilim Kütahya'da da bir havalimanı var, yüzde 4 doluluk oranı var. Akliselimin biri kocaman bir havalimanı yaptı. Şimdi buradan Turizm Bakanlığının yetkililerine de sesleniyorum: Alaçatı'ya bir havalimanı yapılacaktı. Yazıktır, günahtır, 1.500 dönüm arazi Alaçatı'da kapatılacaktı.

Değerli kardeşlerim, Alaçatı'da bir tane yabancı turist yok. İzmir Havalimanı yüzde 44 doluluk oranıyla çalışıyor. Oraya biz otoban yaptık, kırk dakikada Çeşme'ye indiriyoruz ama "Alaçatı'ya havalimanı yapma." diye akliselimin biri çıktı piyasaya. Ve bunu da turizm adına yapacaktı, vatan millet sevgisi adına yapacaktı, yatırım adına yapacaktı. Yazıktır! Farz edin ki Alaçatı'ya bir havalimanı yaptınız, Alaçatı'da otel mi var ya beş yıldızlı? Kaç tane var ya? Bildiğiniz otel mi var ya butik, küçük küçük evlerin dışında?

Bakın, biz turizmciler için en büyük sıkıntılardan bir tanesi... Bugün Kıbrıs'tan 9.20 Anadolujet uçağıyla gelmek isterseniz -bugün için söylüyorum fiyatı, bugün- Anadolujet'in 9.20 Ercan-Ankara uçak bileti fiyatı 2.040 lira. Cuma günü akşam Ankara-Ercan yapacağım, 2.140 lira ödeyeceğim. Bizim bunlara bakmamız lazım.

Hüseyin Bey'in oteli var veya bizlerin de buna benzer yatırımları var. En büyük rakibimiz kim biliyor musunuz arkadaşlar? Otelimizin hemen yanındaki ev. İnternette satıyor ya, internette bu odalarını satıyor. Hadi bunlar da vergi versin. Antalya'da konaklama sayısının üçte 1'i kadar da oda satılıyor, ev odası. Kimin haberi var, devletin haberi var mı? Alıyor muyuz bununla ilgili bir vergi? Yok.

O yüzden ajansın içinde bazı düzenlemeler yapılması gerekiyorsa yapılır, ufak tefek yazım hataları varsa yapılır, bunların hepsinin iyi niyetli olduğuna inanıyorum. Ve sektörün de içinde olduğu bir tanıtım fonuna ihtiyacımız var arkadaşlar. Yoksa, yanlış anlamayın, ben buradaki bürokrat arkadaşları da tenzih ederim, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak yılda 100'den fazla ülkeye fuara gidiyoruz. Bunları oradaki arkadaşlar kendilerince planlarlar, bu ülkelerin çoğundan bize bir tane turist bile gelmez. Ama şimdi sektörü bilen biri var. Aslında keşke -biraz önce yerel yönetimleri de konuştuk- özellikle turizm alanının olduğu yerlerde sektörü bilenleri belediye başkanları yapabilirsek. Keşke "Turizm alanları içinde saat on ikide her şeyi yasakladım." diyen kaymakamların yerine, turizm sevdalısı kaymakamlar gönderebilirsek. Eğer bu memleket bizimse, hep beraber kalkındırıcaksak ancak böyle olur arkadaşlar. Ve turizmi lütfen sen ben kavgasının dışına çıkaralım, burayı bir millî politika olarak görelim ve böyle düşünelim.

Bu düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Epey bir değerlendirme yaptık.

Ulaş Bey, buyurun.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Aslında uzamıştı, değerlendirme yapmayacaktım ama İlyas Bey'in özellikle belediyeler noktasında Cumhuriyet Halk Partili belediyelere laf atması üzerine söz aldım.

Evet, değerli arkadaşlar, sürekli rakamlarla oynamayı çok seviyoruz. 2002 yılında Türkiye'ye gelen 13 milyon 256 bin turist 12 milyar 420 milyon dolar ülkeye döviz bırakıyordu. Bıraktığı döviz kişi başına 940 dolardı. Bugün ise bu rakam 747 dolara düşmüş durumda. Az önce milletvekilinin açıkladığı 46 milyonun içinde 7 milyon Türk vatandaş var yani yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının da ülkeye gelmesini turist olarak kabul ediyoruz, yoksa Türkiye'ye gelen turist sayısı 39 milyon. On altı yılda turist sayımız 3 kat artarken giren döviz sayısı 2,5 kat arttı. Yani turist sayısı ile döviz arasında doğru orantıyı yakalayamıyoruz çünkü Türkiye'ye gelen turist sayısında nitelik anlamında, gelir anlamında bir düşüş var. Özellikle 2002'den önce daha çok Avrupa'dan turist çekerken şu anda daha çok gelir seviyesi düşmüş ülkelerin turistleri ülkemize geliyor. İstanbul'la Paris'i, Barselona'yı kıyaslayalım. İstanbul'un tarihi, kültürü, içindeki tarihi eserler, medeniyetler Paris'ten çok daha eski. Paris'e gelen turist sayısı 50 milyon, İstanbul'a gelen turist sayısı 13 milyon. Paris'e İstanbul'un 4 katı turist geliyor ve İstanbul'a gelen yabancılar içinde son dönemde özellikle Orta Doğu kökenliler yoğunlukta.

Şimdi, ben bu seçim döneminde İstanbul'da görev aldığım dönemde Avcılar'daydım. Avcılar'da kendi vatandaşlarımız Avcılar sahiline inemiyor, turistlerin İstanbul'da ne kadar güvenli gezdiğini, ne kadar İstanbul'a güven duyabileceklerini konuşmak zorundayız. İç güvenlik sorununun yaşandığı özellikle İstanbul'da ve sahil şeridinde ciddi anlamda mültecilerden dolayı iç güvenlik sorunu oluşmuş durumda. Ayrıca hizmet sektöründe Türkmenistan, Özbekistan kökenli insanlar yoğun bir şekilde çalışıyor. Bizim çalışanlar noktasında eğitim anlamında ciddi bir sıkıntımız var. Turizm nereden başlıyor? Önce turist memnuniyetini sağlamamız gerekiyor, taksicimizden resepsiyondaki görevlimize kadar, kat görevlisine kadar bu konuda ciddi anlamda eğitime ihtiyacımız olduğu açık. Operasyonlar yapılıyor İstanbul'da, taksicilerin turistlere kazık attığı, almadığı ya da farklı pazarlıklar yaptıkları Emniyet tarafından operasyonlarla ortaya çıkarılıyor. Bu şekilde turist çekme şansımız her geçen gün azalıyor.

Onun dışında İzmir'le diğer belediyeleri kıyasladığımızda İzmir son üç dört yılda iç göçü en yoğun alan il. İzmir en fazla göçü de yıllardır Adalet ve Kalkınma Partisinin yönettiği İstanbul ve Ankara'dan alıyor. Demek ki İzmir'de bir belediyecilik, bir gelişme var ki İzmir bu bölgelerden göç alıyor. Ayrıca bir örnek vermek istiyorum, az önce milletvekilimiz turizmin tüm ülke geneline yayılmasından bahsetti. Sivas, UNESCO tarafından ilk koruma altına alınan eser Divriği Ulu Cami, Divriği Ulu Cami'nin, Kangal Balıklı Kaplıca'nın, Şifaiye Medresesi'nin, Selçuklu'nun özellikle çok önemli eserlerinin bulunduğu bir şehir. Sivas'a, ülke genelinde şubesi bulunan içkili bir kafe var, şube açmak istediğinde ne yazık ki Sivas'ta cemaatler, dernekler basın açıklaması yaparak ve vali de imzalamayarak iş yerinin açılmasına engel oldular. Şimdi biz bu bölgelerde turizmi bu şekilde mi geliştireceğiz? Yani yasakçı, hâlâ insanları ötekileştirici, kutuplaştırıcı bir anlayışla özellikle İç Anadolu'da, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da turizmi geliştirme şansımız sıfır. Yani önce bir anlayış değişikliğine, önce bir düşünce değişikliğine ihtiyacımız var, bunları sağlayamadığımız müddetçe dışarıdan turist alamadığımız gibi iç turist noktasında da ciddi sıkıntılar yaşıyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uzatmadan söyleyeceğim. Çok faydalandığım ve herkesin de faydalandığını düşündüğüm konuşmalar oluyor, çok değerli fikirler çıkıyor, komisyonun da zaten asli görevi burada konuşulması gerekenleri konuşup eksiklikler varsa gidermek olmalıdır. Adalet ve Kalkınma Partisinin sayın milletvekili, bundan önceki toplantılarda gördüğümüz gibi, bu metnin geldiği gibi geçmesi sanki ona görev verilmiş, bu tarzda konuşmalar yapıyor, yadırgıyorum; ben de bir mühendis olarak bir mühendisin böyle konuşmasını yadırgıyorum. Elbette ki hükümetlerin görevleri yol yapmak, köprü yapmak, havaalanı yapmak ama bundan önce sayın konuşmacının söylediği gibi yüzde 4 kapasiteyle çalışan bir havaalanı yapmak değil ya da liglerde takımı olmayan bir şehrimize stadyum yapmak değil, önemli olan doğru planlamayla, doğru işlerin yapılmasıdır. Kaldı ki biz eleştirilerde bulunurken yapılanları değil, o yapılanların zaten görevleri olduğunu ama o yapılanlar sırasındaki soygunlara karşı çıkmıştık hep, gene karşı çıktığımı söylüyorum. Uzatmak için de ifade etmiyorum ama özellikle de İstanbul'a ihanet ettiklerini bizzat Cumhurbaşkanı'nın kendisi söylemiştir ve ihanet edilmiştir. İstanbul'da yaşayan bir İstanbul milletvekili olarak, bir mühendis olarak söylüyorum İstanbul'a ihanet yapılmıştır, inşallah bundan sonra o ihanet duracaktır. Tıraşlanması gereken o ucube binaları hatırlayın. Süleymaniye Camisi ve Külliyesi gibi iftihar ettiğimiz en önemli kuruluşumuzu gölgeleyen Zeytinburnu'ndaki o yapılar tıraşlanmadığı gibi o yapıları yapan belki de ödüllendirilmiştir bir okul falan yaptığı için. Bunlara aslında dikkat edelim ve burada söylenen olumlu şeyden iktidar partisinin faydalanması lazım, teşekkür etmesi lazım. Ama noktasına virgülüne dokunmadan buradan geçirme gibi bir gayret içerisinde olduğunu yadırgadığımı da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ağabey hangi takımı tutuyorsunuz?

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Ben Fenerbahçeliyim de Trabzonspor'un, kongre vesilesiyle...

BAŞKAN – Şimdi, tam stadyumu bitirdik Konya'da, çok da hesaplı yaptık, 162 milyona falan mal oldu, 42 bin kişilik, dünyada da bayağı dereceye girdi yani bazı değerlendirmelerde. Fakat Konyaspor düşmek üzere yani düşmesin diye Konya'da yapılan duaları bir görseniz. Allah'tan sonra kurtardı, gerçi Ahmet Bey yaşadığı inişler çıkışlar Gaziantep'te de başka yerlerde de, Bursa'da da. Sonra neyse ayakta kaldı hamdolsun. Aykut Hoca Konya'ya çok iyi uydu, tekrar geldi, şimdi daha güvenliyiz.

Ben öncelikle yani izninizle şu Anayasa'ya aykırılıkla ilgili teklifi oylarınıza arz etmek istiyorum çünkü o İç Tüzük'ümüz gereği.

Gökhan Bey, Hüseyin Yıldız Bey, Mürsel Alban ve Ulaş Karasu'nun Anayasa'ya aykırılıkla ilgili iddiasını içeren teklifi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Teklif reddedildi.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi (2/1988) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi geneli üzerindeki görüşmelerde Sayın Bakan yardımcımız, bazı sorular vardı, cevaplandırsın, sonra maddelere geçilmesini oylayalım, eğer arzu ederseniz aşağıda yemeğimiz hazır yani biraz daha artık bu konularda hazırlıklarımız var. Ondan sonra devam ederiz.

Sayın Bakanım Nadir Bey, buyurun.

Nadir Bey, Turizm Bakanlığında kaç yıl görev yapmış oldunuz Erkan Bey'den bu güne?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Toplam 9 yıl, arada bir Cumhurbaşkanlığı var.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi vesilesiyle huzurlarınızdayız. Ben sektör temsilcilerimize ve kamu kurum ve kuruluşlarının diğer mensuplarına da hürmetlerimi sunarak görüşlerimi aktarmak istiyorum.

Yine, bu vesileyle kanun teklifini sunan Konya Milletvekilimiz Sayın Ziya Altunyaldız ve Muğla Milletvekilimiz Yelda Erol Gökcan'a da şükranlarımı sunuyorum. Yine toplantı boyunca komisyonumuzca sayın milletvekillerimizin görüş ve önerileri için de teşekkürlerimi sunuyorum.

Tabii burada Komisyonun gündemine gelmesindeki süreç belki çok hızlı oldu ama, bu yasa teklifi öyle çok hızlı bir şekilde hazırlanmış değil, öncelikle bunun altını çizmek istiyorum. Biz Bakanlık olarak gerek teklifi veren sayın milletvekillerimizle gerek sektörümüzle gerekse de Türkiye'nin turizm ihtiyaçlarını da dikkate alarak uzunca bir süredir, hatta son bir yıldır nokta nokta üzerinde çalıştığımız bir yasa teklifi, uzun uzun üzerinde çalışılmış görüşülmüş bir yasa teklifi... Olayın tüm taraflarıyla da bu görüşmeler yapıldı, bunun bir altını çizmek istiyorum.

Bu ajansa niye ihtiyaç duyuldu? Milletvekillerimizin teklifine konu olan ve milletvekillerimizle görüştüğümüz ve huzurunza gelen bu yasa Türkiye'nin... Tabii turizm Türkiye için stratejik bir sektör, 2023 için çok önemli, çok iddialı bir hedefimiz var, 70 milyar dolarlık bir turizm geliri hedeflemekteyiz ve bu hedefe ulaşmak için de çok ciddi çalışmalara, politikalara ihtiyaç var. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak biz dünyada turizm gelirinde ilk on içerisinde yer alan ülkelerin yapılarını incelediğimizde ve son yıllarda turizmi çok hızlı gelişen -ilk onda yer almasalar bile- ülkeleri incelediğimizde gördüğümüz öne çıkan iki husus var. Her birinde bugün huzurlarınıza sunulan ajans benzeri –bire bir aynı olmasa da ana fonksiyonlar itibarıyla çok benzeyen- yapılar var. İkincisi de, sayın milletvekilimiz Hüseyin Yıldız'ın ifade ettiği gibi havayolu iletişiminin stratejik öneminden dolayı her bir ülkede global havayolları var. Biz ülkemizde bu durumu değerlendirdiğimizde böyle gelişmiş ülkelerde olan ajans benzeri bir yapının bizde olmaması ama tabii Türk Hava Yolları gibi dünyanın en önemli marka havayolu şirketlerinden bir tanesine sahibiz ve kısa dönem önce açtığımız İstanbul üçüncü havalimanının dünyanın en büyük havalimanlarından bir tanesi olması bizim bu hedefe ulaşmamız açısından son derece önemli enstrümanlar. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak biz Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının kurulması çalışmalarına başladık. Bu 70 milyar dolar hedefine ulaşmak için de burada en önemli unsurun Türkiye'mizin, ki... Sayın milletvekillerimiz çeşitli vesilelerle ifade ettiler, Türkiye turizm potansiyeli açısından dünyanın en zengin ülkelerinden bir tanesi, belki ilk önde gelenlerinden bir tanesi. Biz bu değerlerimizin dünyada daha iyi tanıtılması, daha iyi pazarlanması ve turizm gelirlerimizin kültüründen coğrafyasına, gastronomimizden kongre, kültür her türlü Türkiye'de turizm imkânının, turizm ürünün çeşitliliğine, potansiyeline sahip olmasından yola çıkarak bunların dünyada daha iyi tanıtılması ihtiyacıyla bu ajansı kuruyoruz. Ki bu ajansın konuşmalarda da ifade edildiği gibi yönetimin oluşturulmasında işte belediyelerden başka kuruluşlara kadar niye yok denildiğinde, burada tabii bu ajansın gelirlerinin oluşturulmasında pay sahibi olan turizm sektörünün konaklamacılar, seyahat acentelerine, havayolu şirketlerinden deniz turizm tesislerine kadar bu ajansın gelirlerine katkı sunulanların demokratik bir seçimle oluşturulacak temsilcilerinden oluşan ve artı yine Bakanlığın tanıtma bütçesinden ayrı aktarılacak pay hesabıyla ve Türkiye'nin turizm tanıtımından sorumlu hesap olması hasebiyle Bakanlık ve sektör temsilcilerinin olduğu bir yönetim kurulu... Açık bir şekilde tüm

kararlar, tüm yetkiler bu yönetim kurulunda ve bunlar tarafından alınacak. Dolayısıyla burada birtakım kuşkuyla ifade edilen yatırımlarından tutun da tanıtımlarına kadar birtakım istismlarlar filan olmayacak çünkü sektöre geliriyle aktaran tüm unsurların olduğu bir yönetim kurulunda... Ki kaldı ki her ne kadar Sayıştay denetimi olmasa da her türlü hukuki yani sonuçta burası ajans özel bir hukuka tabi bir yapı olacak. Bu da çok hızlı bir şekilde yani bir piyasanın enstrümanı gibi hızlı hareket etmesi, Türkiye'nin tanıtımında ve yapacağı yatırımlarda çok hızlı hareket etmesini sağlayacak şekilde. Sonuçta burası bir kamu kurumu değil, kamu kurumu olsaydı elbette Sayıştay ve Kamu İhale Kurumu gibi hukuka tabi olacaktı ama gerek personel alımında gerçekten işin profesyoneli, birtakım, tam tersine, devlet personeli alımında veya iddia edildiği gibi birtakım referanslar şunlar bunlardan ziyade işinin ehli, gerçekten profesyonel, CEO mantığıyla hareket edecek elemanların çalıştırılacağı bir yapı olsun ki bu işleri çok etkin, dünyayı, turizmi bilen insanlardan oluşacak profesyonel kişilerden oluşturulacak çalışanlarla bu fonksiyonlarını tam etkin ve verimli yerine getirebilmesi amaçlanmakta ve burada da dediğim gibi bu ajansa gelirleriyle katkı sağlayacak tüm turizm sektörünün tüm temsilcilerinin seçimle gelmiş üyeleri yönetiminde olacağı için, zaten bunlar Türkiye'nin turizminin gelişmesine yönelik çalışmalar da olacağı için bu tür istismlara yol açılmasın diye biz özellikle bunları istedik. Dolayısıyla ben dile getirilen o kuşkuyla çok da yerinde olmadığını ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla bu turizm ajansının, dünyadaki gelişmiş ülkeleri de örnek alarak turizm gelirleri hedefimizi 2023 yılında 70 milyar dolara ulaştırmak için elimizdeki en önemli enstrümanlardan biri olacağını düşünüyorum. Bizim yaptığımız projeksiyonlara göre elimizde böyle bir enstrüman olmadan yine ülkemizin potansiyeli ve çalışmalarımızla biz turizm gelirlerimizi 55, 56, 57 milyar dolara çıkarma imkânımız varken bu ajans sayesinde bunu 70 milyar dolara çıkarmanın mümkün olduğunu birtakım projeksiyonlarla ortaya koyduk, bunu zaten işin profesyonelleriyle de görüştük. Dolayısıyla bu ajansın kurulma ihtiyacı ve stratejik önemi buradan geliyor ve burada sayın milletvekillerimizin değerli görüşleriyle ortaya konan kuşkuyla da dediğim gibi açık, şeffaf ve ajansın oluşturulmasındaki katkıda bulunan tüm unsurların yönetimde yer alması vesilesiyle bunların çok da geçerli olmadığını...

BAŞKAN – Onlar da zaten ilgili maddelerde de görüşülürken belki teklifler olabilecek Nadir Bey.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Doğru. Evet Başkanım.

Yine, dediğim gibi özel hukuka tabi bir kuruluş olduğu için ve yine de tabii ki ülkemizin özel hukuk hükümleri, denetimleri ve diğer hususlar geçerli olduğu için bir Anayasa'ya aykırılık ben de öngörmüyorum. Kaldı ki ajans ve benzeri yapıların zaten ülkemiz hukukunda geçerliliği var, benzer örnekler var, sizin de açılış konuşmanızda ifade ettiğiniz gibi.

Yine, “Tanıtma Genel Müdürlüğü veya Bakanlık lağvediliyor mu?” Yok öyle bir şey. Tabii Kültür ve Turizm Bakanlığının çok geniş yelpazede görev, yetki ve sorumlulukları var. Yine Türkiye'nin turizm tanıtımındaki buradaki ajansın görevlerine düşen konular dışındaki alanlarda ve diğer alanlarda Bakanlığın zaten görev ve sorumlulukları olacak, artı, ajansla da Bakanlık zaten iç içe olacak ilgili temsilcilerle. Dolayısıyla Tanıtma Genel Müdürlüğümüzün ve diğer Bakanlığımızın görev ve sorumlulukları devam edecek, bunun dışında da görev ve sorumluluklar var, yine ajansın faaliyetleriyle uyumlu ve koordine içerisinde bu faaliyetlerini sürdürmeye devam edecek.

Biz belediyelerin veya diğer kuruluşların bunun içerisine alınmamasının da... Bu ajansa ekonomik anlamda katkıda bulunmadıkları için alınmadı. Tabii ki belediyelerimizin, özellikle turizm bölgelerinin yoğun olduğu bölgelerde belediyelerimizin turizmle ilgili sorumlulukları devam edecek. Biz belediyelerle çalışacağız ama bu ajansın mantığı ve çalışması farklı, burada dolayısıyla belediyelere veya diğer kurumlara özellikle “Biz almıyoruz, şuradan buradan veya şu sebeple.” gibi bir anlayış yok burada. Bunu da ifade etmek istiyorum.

Üyelerin dağılımı konusunda da... Ajansa katkı sağlayan başta konaklama tesislerimiz, seyahat acentelerimiz, havalimanı şirketleri ve yönetim kurulu içerisinde katkıda bulundukları hususlar da dikkate alınarak o çerçevede işte konaklama, yeme içme tesislerimiz ve deniz turizm şeyleri Türkiye'nin coğrafi dağılımına uygun olarak 7 üyeyle, toplam 13 üyeyle yönetim kurulu oluşuyor, bunun 7'si, yarıya yakını bunlardan oluşuyor. Yine özel havalimanı şirketleri ve TÜRİSAB'ı da dikkate aldığımızda zaten yönetim kurulunun yarısından fazlası özel sektör temsilcilerinden oluşacak. Dolayısıyla burada özel sektörün işi turizm olan ve turizmin gelişmesi kendilerinin de şirketlerinin ve çalışmalarının gelişmesiyle yakın iş birliği içerisinde olacağı için sektörün burada olması stratejik bir önem ifade etmekte.

BAŞKAN – Nadir Bey, yani maddelerle ilgili... Hem Ziya Bey hem siz zaten maddelere geçildiğinde sorular olacak. Yine detay tamamını yani genelini değerlendirmiş olduk, mantığını değerlendirmiş olduk.

Tamamlarsak yani maddelerde yine...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – İki hususun o zaman ben altını çizeyim Başkanım, burada tabii çokça ifade edildiği için söylemek istiyorum. Bu ülkemize gelen yabancı turist sayısı ve turizm gelirleriyle ilgili birtakım ifadeler, kuşkuyla dile getirildi. Ülkemizde turizm başladığından beri turizm istatistikleri dünyada olduğu gibi bizde de Türkiye İstatistik Kurumu, Bakanlığımız ve Merkez Bankasının yöntemleriyle ta başladığı yıllardan günümüze kadar aynı yıl ve aynı metotla yapılan yani 2019, 2018, 2017 rakamları hangi usulle tespit ediliyorsa...

BAŞKAN – Turist sayısını mı söylüyorsunuz? Şimdi şöyle, araya bazen giriyorum kusura bakmayım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN –EStağfurullah, buyurunuz Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi Kyoto bizim kardeş şehrimiz. Kyoto Belediyesinin önünde bir Konya anıtı var, Konya'da da bir Kyoto Japon parkı yapmıştık. Gittiğimizde orada Dünya Tarihi Şehirler Birliği yönetiminde şehrimiz aynı zamanda Türkiye'yi temsil ediyordu. Kyoto Belediye Başkanı o birliğin başkanı. “Geçen yıl kaç turist geldi Kyoto şehrine?” dedim. Hiç unutmuyorum “Genel ekonomik krizden dolayı geçen yıl biraz sıkıntı yaşadık, düşüş oldu, 41 milyon -Kyoto şehrine- turist geldi.” dedi. Yani orada deniz, kum vesaire de yok, tamamen eski başkentlerden birisi. Biz bu sayıları ne kadar tartışırsak tartışalım daha almamız gereken çok mesafe olduğunu biliyoruz. 70 milyon turist, 70 milyar dolar gelir hedefi, hedef olmadan başarı olmaz zaten. Ama çok detaylara takılmaya gerek yok, bu yolda hepimiz koşturmaya ve çalışmaya devam etmeliyiz. Eskiden turizmle ilgili farklı tartışmalar olurdu fakat şunu gördük ki artık dünyaya zaten “global köy” deniyor ya genel ifadeyle, turizmin dünya barışına, medeniyetler arası ilişkiye, ülkeler arası irtibatların artmasına, ticaretin, dostluğun gelişmesine çok katkısı var. Tanımayan sizin karşınızdadır, düşmanınızdır. Ne kadar çok dışa açılırsak, ne kadar çok ziyaretçi kabul edersek, ne kadar çok ziyaretçi çekebilirsek ülkemize de o kadar da hizmet etmiş oluruz. Değerlerimize de bir değerimiz varsa o kadar hizmet etmiş oluruz diye araya girmiş oldum.

Tamamlayalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Teşekkür ediyorum Başkanım.

İstatistik konusu öyle, dediğiniz gibi yıllardan beri hep aynı yol ve yöntemle yapılmış istatistikler, on yıl önce, yirmi yıl önce ne ise bugün de aynı ve işte yurt dışında yaşayan Türkiye kökenli, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmasa da Türkiye kökenli vatandaşların hesabı on yıl önce de, yirmi yıl önce de katılıyordu. Dediğimiz gibi, sayın vekilimizin dediği rakam doğru, 39 küsur milyon yabancı menşeli, 7 milyon da yurt dışında yaşayan Türkiye kökenli vatandaşların gelişi bu 2018 yılı rakamları.

Ben bir de çokça konuşulduğu için ajansın faaliyetlerinin, gelirlerinin yüzde 70'inin Türkiye'nin tanıtımına ayrılması, kalan yüzde 30'unun da ne şekilde harcanacağıyla ilgili de ana hatlarıyla bilgi arz etmek istiyorum. Ajansın gelirlerinin en az yüzde 70'i -bunun daha da üstüne çıkabilir- Türkiye'nin turizm tanıtımı. Burada sadece reklam ve birtakım ajans faaliyetleri değil, Türkiye'nin topyekûn marka değerinin yükseltilmesi, festivallerden, kültürel değerlerimizin tanıtılmasından tutun da dünyanın önemli insanların Türkiye'de, ağırlanarak Türkiye'nin tanıtımına katkı sunulmasına kadar çok geniş yelpazede Türkiye'nin turizm değerlerinin tanıtılması amacıyla bu fonun gelirlerinin yüzde 70'i bu şekilde kullanılacak ve Türkiye, rakibi olduğumuz özellikle Akdeniz çanağındaki ülkelerin turizm tanıtımına ayırdıkları paya baktığımızda, maalesef, biz, sayın milletvekilimizin de sunuş konuşmasında ifade ettikleri gibi, rakip olduğumuz ülkelerin çok çok gerilerindeyiz, üçte 1, dörtte 1 oranında Türkiye'nin son yıllardaki tanıtımına ayırdığımız pay. Bu ajansın kurulmasıyla da biz burada o ülkelerin de önüne geçeceğiz, Türkiye'nin turizm tanıtımına harcayacağımız kaynaklar itibarıyla, bu da bizim için önemli bir avantaj olacak ve çok geniş yelpazede biz bu tanıtım etkinliklerini kullanacağız. Kalan yüzde 30 veya daha az bir kısmı -çünkü yüzde 70'den daha fazla da tanıtıma harcanabilme imkânı var- ajansın kendi kuruluş ve kendi faaliyet giderleri, artı, yatırım faaliyetleri.

Yatırımda da biz şunu öngörmekteyiz: Uluslararası yatırımcılar Türkiye'nin turizmdeki potansiyeli ve zenginliğini dikkate alarak Türkiye'de turizm yatırımı yapmaktalar, bundan sonra da yapmaya devam edecekler. Birtakım riskleri daha kolay üstlenmeleri açısından veya o riskleri göz ardı etmeleri açısından Türkiye'nin, her ne kadar özel statü de olsa içerisinde bakanlığın da olduğu bir yapı, yüzde 5 oranını geçmemek kaydıyla "Gel sana ortak olayım." diyerek onlara bir cesaretlenme ve teşvik etme amacıyla ortak olabilecek. Burada da yatırım gerçekleşip bu giderler karşılandıktan sonra da çıkma, burada öyle temelli olarak bu yatırımlarda kalma gibi bir düşünce de söz konusu değil.

Yine, ülkemizin gelişmiş turizm bölgeleri dışında, özellikle Doğu, Güneydoğu, Doğu Karadeniz gibi bölgelerimiz olmak üzere turizmi geliştirmeye yönelik ve turizmimizi geliştirmeye yönelik yatırımların yapılması amacıyla bu bölgelere bir öncü yatırımcı kuruluş olmak için yönetim kurulunun kararıyla buralarda yüzde 50'ye kadar yatırım yapabilecek ki ülkemizin tüm bölgelerine on iki aya turizmi yayabilelim. Burada da yatırım gerçekleşip bu giderlerini karşıladıktan sonra da çekilecek. Burada ajansın bir yatırımcı kuruluş veya bir yatırımcı olma gibi bir düşüncesi yok. Burada ifade edildiği gibi bu ajansla Cumhurbaşkanımıza ilave bir yetki verilmiyor, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin gereği olarak alınmış bu çalışma usul ve esasları yatırımın ne şekilde yapılacağına dair ajansın ve Bakanlığın belirlemiş olduğu esas ve usuller eskiden Bakanlar Kurulu onayına tabi olduğu için şimdi de Cumhurbaşkanımızın onayına tabi olacak. Tabii ki burada yabancı yatırımcılar da söz konusu olduğu için gerek ajansın gerek Bakanlığın bilgi ve imkânının dışında Türkiye'nin dış politik stratejik yaklaşımları olacağı için gelecek yatırımın bu anlamda Türkiye'nin ve dış politikamızın da menfaatlerine aykırı bir durum olmaması açısından bu esas ve usullerin Cumhurbaşkanımızın onayıyla belirlenmesi gibi bir Türkiye menfaati gözetildiği için yapılmıştır. Dolayısıyla burada ifade edildiği gibi kararların Cumhurbaşkanının şeyine verilmesi, keyfi yatırımlar yapılması gibi hususlar yok, ki bunların da yine kanuni çerçevede belirlenerek tam tersine istismarın önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Ana hatlarıyla ajansı kurma ihtiyacımız ve çerçevesi budur. Ben yine bu vesileyle saygılarımı sunuyorum. Maddelere geçtiğimizde de görüşlerimiz olursa bunu da ifade ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi, tabii burada çok sayıda kuruluşumuz da var yani Devlet Hava Meydanları İşletmesinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine, TÜROB’dan diğer birçok kuruluşumuza. İlgili maddelerde onlar da eğer söz almak isterse onlara da söz verelim. Eğer uygun bulursanız geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlayalım ve maddelere geçelim, bir iki madde görüştükten sonra da yemek arası verelim. Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamış olalım, bölmeyelim.

Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık. Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutalım, Ziya Bey’e öncelikle söz verelim. Bir iki maddeden sonra yemek arası veriyoruz. Amaç maddesini okuyalım. Yani biraz mesafe almak gerekiyor.

TÜRKİYE TURİZM TANITIM VE GELİŞTİRME AJANSI HAKKINDA

KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye’nin turizm hedeflerine ulaşmasını teminen; turizm imkân ve fırsatlarının dünyada tanıtılmasına, turizm potansiyelinin tüm yönleri ile değerlendirilerek ülke ekonomisine kazandırılmasına, turizm yatırımlarının ve turizmin ülke ekonomisindeki payının ve turizm sektörünün hizmet kalitesinin artırılmasına ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesine yönelik faaliyette bulunmak, destek ve kaynak sağlamak amacıyla Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulması, yönetimi, denetimi, gelirleri ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Kanun; Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulması, yönetimi, denetimi, faaliyet konuları ve gelirlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

BAŞKAN – Amaç ve kapsam yine zaten genel bir değerlendirmeyi ifade ediyor, 1’inci madde.

Teklif sahibimiz, birinci imza sahibimiz Ziya Altunyaldız, buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, genele ilişkin değerli milletvekillerimizin katkıları sonrasında birkaç hususun altını çizmek istiyorum ondan önce.

Değerli Bakan Yardımcımızın da ifade ettiği gibi tüm milletvekili arkadaşlarımızın katkıları nedeniyle teşekkür ederim. Çok bariz bir şey var ki bu kanunun kapsamına, içeriğine, amacına bir itiraz yok, bundan dolayı teklif sahibi olarak şahsım ve AK PARTİ Grubundan imza sahibi arkadaşlarım adına tüm Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum.

Yine, komisyona getirdiğimiz metinler son derece açık ve sarih, onun dışındaki düzenlemeler zaten kendi mecrasında mevcut kanuni düzenleme hâlinde yürüyecektir hepinizin takdirinde ve bilgisinde olduğu gibi. Bu çerçevede bütün maddelere olacak muhtemel katkılarınız nedeniyle de teşekkür ediyorum.

1'inci maddedeki husus kanunun metninde çok sarih bir şekilde ifade edildiği gibi aslında ülkemizin dünyada tanıtım ve turizm yatırımcılarımızın ülkemize çekilmesi, turizmin sezonundan on iki aya çıkarılması, tüm bölgelere yaygınlaştırılması ve tanıtım faaliyetlerinin olgu ve algıda yükseltilmesi amacıyla kurulacak ajanstan ve bunun neler yapacağından bahsediyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ziya Bey’e teşekkür ediyoruz.

Ben de hakikaten biliyorum, Ziya Bey birkaç aydır bu kanun üzerinde çalışıyordu.

Amaç maddesiyle ilgili söz almak isteyen yoksa amaç maddesini, 1'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddede de tanımlar var.

2'nci maddeyi okuyalım.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a)Ajans: Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansını,

b)Bakan: Kültür ve Turizm Bakanını,

c)Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını, ifade eder.

BAŞKAN – Bu madde üzerinde önerge yoksa oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saat 15.00'te toplanmak üzere toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.03

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.11****BAŞKAN : Tahir AKYÜREK (Konya)****BAŞKAN VEKİLİ : Metin YAVUZ (Aydın)****SÖZCÜ : Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)****KÂTİP : Burhan ÇAKIR (Erzincan)**

BAŞKAN – Toplantıyı açıyorum.

Öncelikle kaldığımız yerden devam edebilmemiz için 3’üncü maddeyi okutuyorum.

İKİNCİ BÖLÜM**Kuruluş, Faaliyet Alanı ve Gelirler****Kuruluş**

MADDE 3- (1) Bu Kanunda yazılı olan görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere Bakanlık ile ilgili, tüzel kişiliği haiz, bu Kanunda belirtilenler dışında özel hukuk hükümlerine tabi, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmuştur.

(2)Ajansın organları; Yönetim Kurulu, İcra Kurulu ve Danışma Kuruludur.

(3)Ajansın karar organı Yönetim Kuruludur. Yönetim Kurulu; Bakanın başkanlığında, Bakanlık Tanıtma Genel Müdürlüğünden sorumlu Bakan Yardımcısı, Bakanlık Tanıtma Genel Müdürü, Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı işletmelerini temsilen her üç yılda bir aralarında sırayla görevlendirecekleri bir kişi, Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tüm tesislerin bulundukları coğrafi bölge bazında temsiliini sağlamak üzere Marmara ve Akdeniz Bölgelerinden ikişer üye, Ege Bölgesinden bir üye, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinden bir üye, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden bir üye olacak şekilde her belge bir oy yerine geçmek suretiyle kendi aralarında yapılacak seçim sonucunda üç yıl süreyle Yönetim Kurulunda görevlendirecekleri yedi kişi ile seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatı uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek bir kişi olmak üzere toplam onüç üyeden oluşur. Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tüm tesislerin temsilcilerinin seçimlerine ilişkin işlemler Ajans tarafından yürütülür.

(4)Ajansın yürütme organı İcra Kuruludur. İcra Kurulu; Tanıtma Genel Müdürlüğünden sorumlu Bakan Yardımcısının Başkanlığında, Tanıtma Genel Müdürü, Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tesislerden Marmara, Akdeniz ve Ege Bölgelerini temsil eden Yönetim Kurulu üyeleri arasından Bakan tarafından seçilen üç üye olmak üzere toplam beş üyeden oluşur.

(5)Yönetim Kuruluna ve İcra Kuruluna danışmanlık etmek ve tavsiyelerde bulunmak üzere Danışma Kurulu oluşturulur. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Başkanı, Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanı, Türkiye Otelciler Birliği Başkanı, dönüşümlü olarak görev yapmak üzere otel yöneticileri derneklerinden en fazla üyesi olan iki derneğin başkanlarından biri, Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği Başkanı ile Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği Başkanı Ajansın Danışma Kurulunun doğal üyesidir.

(6)Ajansın Yönetim Kurulu, İcra Kurulu ve Danışma Kurulunun yetki ve görevleri, Ajans yöneticisinin atanması, Ajansın teşkilat yapısı ile çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(7)Yönetim Kurulu, İcra Kurulu ve Danışma Kurulu üyelerine bu görevlerinden dolayı herhangi bir ücret veya huzur hakkı ödenmez.

BAŞKAN – Evet, 3’üncü maddeyle ilgili bir önerge var, okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesin (3)’üncü fıkrasına “Ege Bölgesi’nden bir üye” ibaresinin “Ege Bölgesi’nden iki üye” olarak, “Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinden bir üye” ibaresinin “Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinden iki üye”, “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden bir üye” ibaresinin “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden iki üye” olarak değiştirilmesini ve “Türkiye Belediyeler Birliği’nin kendi arasından seçtiği 1 üye” ibaresinin eklenmesini ve “toplam on üç üyeden oluşur” ibaresinin “toplam on yedi üyeden oluşur” şeklinde değiştirilmesini, 4’üncü fıkrasında bulunan “bakan tarafından seçilen” ibaresinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

Mürsel Alban

Hüseyin Yıldız

İstanbul

Muğla

Aydın

Ulaş Karasu

Hasan Baltacı

Sivas

Kastamonu

Gerekçe: Yereldeki mevcut turizm potansiyelinin yerel halkın ihtiyaçları ve turizm sektörüne bakış açılarının toplumun sosyokültürel yapısı ve öngörülecek turizm çeşitlerine göre halka tanıtılması faaliyetlerinin en iyi yerel yönetimler tarafından tespit edilebileceği ayrıca yapılacak olan projelerle ilgili belediyelerin yürütmüş olduğu yerel hizmetlerin daha nitelikli ve ihtiyaca cevap verebilen yapıda olması için öneri ve tavsiyelerini sunabilmeleri amacıyla ajansın yönetiminde yerel yönetimlerinden bir temsilcinin bulunması gerekir.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz almak isteyen?

Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, buradaki maddede her bölge için birer, ikişer tane demişsiniz. Biliyorsunuz, Ege Çanakkale’den başlıyor, Fethiye’ye kadar, en uzun bölüm. Orada bir haksızlık olduğunu düşünüyoruz. Oraya 1 kişi yerine 2 kişi. Ayrıca, Karadeniz ve İç Anadolu’dan ikisinin birleşiminden 1 üye istemişsiniz. Biz hem Karadeniz hem İç Anadolu’dan ayrı ayrı birer tane üye istiyoruz. Yine Doğu ve Güneydoğu’yu birleştirerek 1 tane üye istiyorsunuz. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’nun ayrı ayrı birer üyesinin olmasını düşünüyoruz ve bu yetkiyi “bakan tarafından seçilen” icra kurulunda da “bakanlık” kelimesinin kaldırılıp oradaki toplanan üyelerin kendi arasında icra kurulunu seçsinler diye düşünüyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Buyurun Gökân Bey.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 3’üncü maddesiyle ilgili bir değişiklik önergesi sunduk.

Burada üzerinde bütün milletvekillerimizin dikkatine sunmak istediğimiz nokta şu: Burada, Sayın Hüseyin Yıldız Bey’in de söylediği gibi “...temsilcilerinden Marmara, Akdeniz Bölgelerinden ikişer üye.” Gayet doğrudur, bu konuyla ilgili herhangi bir itiraz yok, Ege Bölgesi’nden, Türkiye’deki toplam turizm kapasitesi ve turizm yatırımlarını da dikkate aldığımız zaman Türkiye’ye gelen yerli ya da yabancı turistleri de dikkate aldığımız zaman niye Akdeniz’den daha geride olduğunu anlamakta tabii zorluk çekiyoruz. O nedenle tespit açısından Ege Bölgesi’nden de 2 üye olmasını öneriyoruz.

“...İç Anadolu ve Karadeniz’den 1 üye.” Şimdi, değerli arkadaşlar, İç Anadolu yani içinde bulunduğumuz başkentimiz Ankara dâhil olmak üzere, İç Anadolu’nun turizm potansiyeli ve turizm kapasitesi ve beklentileri ile Karadeniz’in hiçbir benzerliği yok. Yani İç Anadolu’yu temsilen ajansa girecek olan bir üyenin Karadeniz’in hangi meselesiyle ilgili, sektör sorunları, coğrafi sorunlar, diğer sorunlar, ulaşım problemleri, turistlerin menşeleriyle ilgili bile bir benzerlik göstermemektedir. O nedenle bölgeler arasındaki iki bölgeyi temsilen 1 üye... Anlaşılan o ki üye sayısının 7’de tutulması konusunda bir hassasiyet gösterilmiş, bunun için de birbiriyle ilişkisi olmayan iki bölgeyi temsilen 1 üye denmiş.

Keza Doğu ve Güneydoğu... Değerli arkadaşlar, şimdi, Doğu Anadolu’dan gelecek olan turizm temsilcisi ve Güneydoğu Anadolu’dan gelecek turizm temsilcileri arasında yine turizm işletmelerine ilişkin olarak, bölgenin turizm beklentileri ve taleplerine ilişkin olarak uluslararası ilişkiler açısından gene hiçbir benzerlik göstermiyor. Güneydoğu Anadolu’muz özellikle binlerce yıla dayanmış olan tarihî kalıntıların bulunuyor olması, buradaki arkeolojik alanların giderek ortaya çıkarılmasıyla birlikte dünyanın ilgisini çekiyor olması, keza hemen sınırında bulunan çok da nüfusu yüksek olan Arap ülkeleriyle sınır olması dolayısıyla nüfus geçişkenliği, turist geçişkenliği ve gününbirlik turist olaylarını da dikkate aldığımız zaman Güneydoğu Anadolu’daki illerden gelecek olan temsilci ile Doğu Anadolu’dan gelecek olan temsilcilerin de mutlaka ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. Yani ben de Doğu Anadolu Bölgesi’nde doğmuş biriyim, Karadeniz ile Doğu Anadolu’nun tam kesiştiği yerde. Türkiye’deki turizm potansiyelinden hemen hemen hiç pay alamayan bölgeler buralar. Turizmin çeşitlendirilmesi, buralardaki yayla turizminden kır turizmine kadar bu bölgelerdeki geçmişte yaşamış olan uygarlıkların kalıntıları üzerinde hâlâ yazılmış kitaplar yok, hâlâ bu şehirlerin birkaç tane rehberlik kitabının dışında hikâyelerini anlatacak kitapları yok. Buraları biz turizmin çeşitlendirilmesi ve Türkiye’nin bütün coğrafyalarına yerli ya da yabancı turistin gelmesini istiyorsak mesela Doğu Anadolu’yla ilgili kesinlikle temsil noktasında oranın 1 üyeyle temsil edilmesi gerekir.

Genel görüşmelerde söyledim, bakın, dünyanın her yerinde, Avrupa’nın bütün ülkelerinde turizm faaliyetleri belediyeler eliyle yürütülüyor; bütün otel, motel işletmeler, turistik tesisler, havaalanları, bunların tamamına yakını yerel yönetimlerin kontrolünde ve buralardan alınan vergiler, harçlar, diğer istisnai gelirlerin tamamı da ilgili belediye tarafından yönetilmekte. Şimdi, biz tabii Sayın Bakan Yardımcısının konuşmasını dinledik. Tabii kendi açısından süreci tarif etti. Teşekkür ederiz. Fakat konuştuğu dil ve anlayış merkezîyetçi anlayışın giderek her yere egemen olduğunu gösteriyor. Bu noktada turizmde bir problem varsa bunu kim çözer? Bunu Ankara çözer. İmarda bir sorun varsa bunu kim çözer? Ankara çözer. Tapu kadastroda bir sorun varsa, sağlıkta bir sorun varsa, eğitimde bir sorun varsa, ulaşımda bir sorun varsa kim çözer? Ankara çözer. Arkadaşlar, bir kere bu anlayışı artık ne olur terk edelim. Yani bürokratların bürokratik vesayetçi konuşmalarının da giderek derecesinin ve sertliğinin de arttığını görüyoruz. Yani onlar açısından yerel demokrasilerden gelen unsurların ya da farklı düşünce yapılarının ya da yerel meclislerin süreçteki etkinlikleri hiç dikkate alınmıyor. Yani hiç dikkate alınmıyor değil, alınması akla dahi getirilmiyor. Bu anlayışın hızla terk edilmesi gerekiyor. Mesela İstanbul, Ankara büyükşehir meclisleri... 300’ün üzerinde meclis üyesi seçiliyor, bütün sektörlerden insanlar seçiliyor. Bu insanların turizmin geliştirilmesi, ülkenin tanıtılması konusundaki katkılarını almak gerekir. Bakın, haziran ayında Türkiye’deki Güven Endeksi 56 puandan 83 puana çıktı. Ya, bunun artışının tek sebebi İstanbul’da Ekrem İmamoğlu’nun seçimi kazanması, başka hiçbir gerekçe yok. Yani bir İstanbul seçimlerinin yarattığı algı bütün endeksleri patlattı, yüzde 50’ler seviyesinde yukarıya götürdü. O nedenle toplumdaki farklı kesimlerin tümünün içinde yer aldığı bir oluşumu koymak gerekir. Burada parayı verecek olan sektör temsilcilerinin kendi içinde seçecekleri üyelerden 2 üyeden 1’ini bakanın seçmesi isteniyor. Ya, niye bakan seçiyor arkadaşlar yani niye burada

da hâlâ merkeziyetçi bir anlayış koyuyorsunuz? İşte diyor ki “Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinden geleceklerin seçilecek yönetim kuruluna üyeyi bakan seçer.” Niye kendileri seçemiyorlar? Ya, parayı verenler, Türk turizmini yönetenler... Burada artık bakanın da onayının olmasına ihtiyaç yok ki kendi aralarında seçerler demek gerekiyor. Yani oradan bakanın onayının mutlaka çıkarılması gerekiyor.

Onun ötesinde, turizmin tanıtımıyla ilgili, eskiden Büyükşehir Belediye Başkanı olan ve şimdi de Komisyon Başkanımızın kendisi muhtelif tarihlerde yurt dışına gittiler, anlattılar, biz de ilgiyle izledik. Sayın Başkan yurt dışına giderken Türkiye’yi tanıtmaya gitmediler mi? Birlikte gittiği heyetlerin temel görevi, belediye başkanı olarak giden 100-150-200 belediye başkanın temel görevi Türkiye’yi tanıtmak ve Türk turizmini teşvik etmek, böylelikle de Türkiye’ye gelecek olan insan sayısını artırmak değil miydi? Yani Sayın Başkan Büyükşehir Belediye Başkanlığından gelmiş birisi olarak, bu metnin içine doğrudan para vermiyorlar. Bakın, belediyelerin doğrudan para vermeseler bile dolaylı olarak para vermediği hiçbir şey yoktur. Hastanenin mazotu biter, belediye karşılar; okulda elektrikler kesilir, ampullerinin camı kırılır, belediye karşılar, yolları bozulur, belediye karşılar; turistik tesislerin suyu biter, belediye su tankeriyle suyunu yetiştirir, çöpünü belediye alır. Belediyenin, yerel yönetimlerin doğrudan destek vermesine bakmamak lazım, dolaylı olarak katkı sunmadığı hiçbir iş kolu ve faaliyet alanı yoktur arkadaşlar. O nedenle, ben Sayın Başkanımın şahsında kesinlikle bu ajansın içinde Türkiye Belediyeler Birliğini temsilen 1 kişinin bulunmasının çok doğru olacağını düşünüyoruz. Yönetim kurulu üyesi sayısının 13 olması öngörülmüştü, haklı gerekçeler ortaya koyduk, bunun 13 değil, 17 ye çıkarılması ve bunlar içinden bir yönetim kurulunun seçilmesiyle birlikte bir kere bölgeler arasındaki ayrımı ortadan kaldırmış olacağız. Yani ben bir kez daha söylüyorum: İç Anadolu Bölgesi ile Karadeniz Bölgesi arasında bir paralelliği nasıl kurduğunuzu, bu bölgelerdeki turizm sorunları ve turizm beklentileri konusundaki, Karadeniz’den gelen bir temsilcinin İç Anadolu’nun sorunlarını nasıl temsil edeceğini ya da Ankara’dan gelen bir turizmcinin Karadeniz’in yaylalarıyla ilgili diğer sektör temsilcilerinden farklı olarak ne ortaya koyabileceğini açıkçası anlamış değilim. O nedenle, ben tabii Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği, Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanı, diğer kurulların burada temsilcisi olacağını görüyoruz, öğreniyoruz. Ama tabii bu yasanın içinde, bir kez daha söylüyorum, getirilecek olan bu ajansın bütün faaliyet giderleri turizm tesislerinden, otellerden, turizm teşvik belgesi almış olan lokantalardan ya da birleşik tesislerden alınacak. Yüzde 1’lik bir oran inanılmaz derecede yüksek bir rakamdır. Bu rakamla ilgili olarak hâlâ Komisyonumuza katılmış olan sektör temsilcilerinin hiçbiri konuşmadı. Bakanlık ve teklifi hazırlayan milletvekilimiz kendileriyle görüştüğünü ifade ettiler ama bizim de yasa taslağını sunduğumuz sektör temsilcilerinin bize gönderdiği bilgilerden bu konularla ilgili Komisyonumuzu erkene almaktan dolayı bir hazırlıklarının olmadığını ifade ediyorlar yani biz hep yarın konuşulmasını bekliyorduk. Diğer taraftan da getirilen yükümlülüklerin sektör açısından son derece sıkıntılı olacağını ve kayıp ve kaçak bilgilendirmeye gideceği konusunda da bir durumu ifade ettiler.

Burada tabii söz almışken şunları belirtmek istiyorum; konuşmamın başında şunu söyledim: Yani biz bir yasa teklifi hazırlıyoruz, teklif üzerinde burada konuşuyoruz Komisyon olarak. Gerçekten, Türkiye’de herhangi bir konuyla ilgili sektör temsilcilerinin özgürce düşündüklerini yüksek sesle söyleme, tabii bunu da aykırı görüş olarak ifade etmeleri konusunda ciddi bir iklim var, ciddi bir baskıcı iklim var. Bu nasıl geliyor, nasıl ortadan kaldırılır hep birlikte konuşmamız gerekir. Buradaki Adalet ve Kalkınma Partisine mensup olan milletvekilleri böyle bir durumu hissetmeyebilirler ama teke tek yaptığımız görüşmelerde, bütün alan çalışmalarında hep bunu görüyoruz. Yani bu sektörün gelişmesiyle ilgili atılacak her adım... Turizm çok önemli, millî ekonomiye yüzde 13’ler seviyesinde bir katkı sağlıyor, inanılmaz derecede hizmet sektöründe istihdam sağlıyor. Nitelikli insana ciddi

ihtiyaç duyan bir sektör. Önü gelişmeye çok açık olan bir sektör ama bu sektörle ilgili olarak farklı ve aykırı düşünce sahibi olan insanların cesaretle söz söylemelerinin teşvik edilmesi gerekiyor, bu insanlar üzerindeki baskıcı havanın ve iklimin mutlaka ortadan kaldırılması gerekiyor.

Söz almışken şunu söyleyeyim, bir arkadaşımız burada kendi görüşlerini ifade ederken İzmir Büyükşehir Belediyesiyle ilgili de bir değerlendirme yaptı. Konumuzla hiç ilgili bir olay değil, onu söyleyeyim yani konumuzun içinde İzmir, evet Türkiye'nin turizmine en çok alan sağlayan illerinden bir tanesi, çok sayıda ilçesinde turizm faaliyetleri için yapılmış yüzlerce, binlerce tesis var ama değerli arkadaşlar bir il ya da bir bölgeyle ilgili oradaki yerel yönetimlerin başarısı ya da başarısızlığı üzerindeki değerlendirmeyi yapacak olan en önemli karar organı halktır yani millettir. Daha birkaç ay önce millete gitmiş ve orada yüzde 60'lara yakın oranda destek almış olan bir yönetim anlayışını eleştirmeden önce bu yönetim anlayışına uygun işler yapmayıp seçimleri kaybedenlerle ilgili bir öz eleştiri yapılmaya mutlak ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. O nedenle, özellikle 2014 yılından sonra çok ciddi biçimde ekonomik problemler içinde olan; sadece cari ve finansman giderlerini karşılamak, çalıştırdığı personelin maaşlarını ödemek için ciddi fedakârlık yapan bütün yerel yönetimleri de ayrı bir biçimde değerlendirmek gerekir. Yani gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturan ruhsat ve inşaat gelirleri imar barışı yasasıyla birlikte elinden alınmış, iskân harçları veya iskâna bağlanmamış olan harçlar ya da kaçak yapıldığı için encümence kesilmiş olan para cezalarıyla ilgili bütün tahakkuk ve tahsilat işlemleri yasayla birlikte elinden alınmış, bu noktada bütün bütçe gelirlerinden ciddi biçimiyle kısıntıya gitmiş olan belediyeleri eleştirmeden önce, belediyelerimizin bu noktadaki sıkıntılarına yol açan genel ekonomik değerlendirmeler üzerinden gitmek gerekir. Başka bir olay da kentlerin, özellikle de kıyı kentlerinin çevre temizlikleriyle ilgili yapılacak olan işlemlerle ilgili Hükûmetin de yani kamunun da üzerine düşen sorumlulukları mutlaka yerine getirmesi gerekir.

Tabii, geçmişte turizmle ilgili Meclisimizden bir düzenleme geçmişti. Bu düzenlemeyle birlikte Turizm Bakanlığının bazı tanıtım ve yurt dışı gezilerde kullanacağı ya da yurt içinde yapacağı kimi yatırımlarla ilgili finansman desteğinin sağlanacağı öngörülmüyordu ama son zamanlarda özellikle Maliye Bakanlığının kayıtlarından da görüyoruz ki Parlamentodan çıkan yasalar iktidara ya da yöneticilere bekledikleri vergi gelirlerini ya da bütçe gelirlerini oluşturmuyor. O nedenle de sürekli olarak biz dönüyoruz, hep toplumun belli kesimlerine, toplumun en sıkıntılı kesimlerine yeni vergiler koymaya çalışıyoruz. Yeni vergiler koydukça da bunların tahakkuk edilmesinde, tahakkukların tahsilata dönüşmesinde de ciddi sıkıntılar oluşuyor. O nedenle de ben bu yasanın, teklifi hazırlayan sayın milletvekilimizin ve Bakanlık yetkililerinin öngördüğü gibi yani öngörülen rakamlarla bir gelir elde etmesinin mümkün olmadığını, bu büyüklükte bir bütçenin oluşmasının 2019-2020 koşullarında yani resesyon içindeki Türkiye'de de çok mümkün olmadığını belirtmek istiyorum. O nedenle de teklifimizin siz sevgili milletvekilleri tarafından dikkate alınarak öngördüğümüz teklif değişikliğine olumlu oy vermenizi sizlerden istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu önerge üzerine konuşacağım.

Eğer turizmi ülkemizin tamamına ve on iki aya yaymak istiyorsak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizi, İç Anadolu Bölgesi’ni, Karadeniz Bölgesi’ni daha çok temsil edilir vaziyete getirmek suretiyle oraları biraz daha teşvik etmiş oluruz diye düşünüyorum. Ayrıca, bu önerenin bu Komisyonunda kabul edilmesiyle makul görülebilecek bazı önergelerin Komisyonunda kabul edilmiş olduğunu da göstermekle iyi bir iş yapmış olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Celadet Bey.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz CHP’nin verdiği önergeye katılıyoruz, sayının artırılması gerektiğine biz de inanıyoruz. Yalnız, ajansın kurullarının tamamen kamu görevlileri ve işverenlerden oluşması doğru bir hareket değil. Turizm alanında emekçilerin bu sürece katılmasının da gerekliliğini vurgulamak istiyoruz.

Diğer bir husus da “Yönetim kuruluna, icra kuruluna bu yaptıkları hizmetten dolayı ücret ve huzur hakkı ödenmez.” Ben buna katılmıyorum şahsen çünkü bunun profesyonelce yönetilen bir sistem olması gerektiğine inanıyorum. Profesyonelce çalışan insanlar da bunu bir ücret karşılığı yaparlar. Sayın Bakan Yardımcımız CEO mantığıyla çalışacak dedi. Hiçbir CEO’ya doğru dürüst bir maaş vermezseniz iş yapmaz kardeşim, bunu açıkça söyleyeyim size. Onun için, bunun gereğini yerine getirmemiz lazım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Özür dilerim. Yönetim kurulu için demedim, bunun altındaki idareci için dedim, çalışanlar için dedim. Hani siz “Kamu çalışanı statüsünde olmayacak.” demiştiniz ya bunun altında ajans yönetimi olacak. Yönetim kurulu zaten seçimle gelecekler ve nasıl gelecekleri belli. O söylediğim ifade ajans yönetimiyle ilgili, yönetim kuruluyla ilgili değil.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Peki, teşekkür ederim.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Ziya Bey.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bu maddeyle ajansın kuruluş şeklini belirliyoruz ve madde metninden de anlaşılacağı üzere ajans, tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine tabi ve Kültür ve Turizm Bakanlığımızla ilgili bir kuruluş olacaktır. Ayrıca, ajansın organlarını, açılış konuşmamızda da belirttiğimiz üzere, ağırlıklı olarak sektörün içinden bu işi icra eden, yatırım yapan, tabiri caizse yükü taşıyan, risklerini alan ve sonuçlarından da etkilenecek olan arkadaşlarımızla ajansı oluşturmaya çalıştık. Buradaki amaç, gerçekten sahanın gerçeğiyle, sahanın gelişmeleri ile yönetimi özdeşleştirmek ve sahanın ihtiyaçlarına cevap verecek bir organizasyon yapısı ve fonksiyonlarını buna göre yürüten bir organizasyon ya da ajans oluşturmak. Şimdi, şu anda 8 özel sektör temsilcisi ve 5 kamu temsilcisi var yönetim kurulunda. Aslında bu sayı 13 değil de 23 olur, 33 olur ancak bir makulü vardır organların çalışabilmesi için, karar alabilmesi için, müzakere yapabilmesi için. Dolayısıyla eğer organı çok fazla büyütürseniz hareket kabiliyetini ya da karar alma kabiliyetini bir anlamda, ciddi anlamda zorlaştırırsınız. Kaldı ki biraz önceki konuşmalarda değerli milletvekilimizin bir turizm yatırımcısı olduğunu arkadaşlarımız ifade etti. Kendisi de çok iyi bilecek ki bir turizm yatırımcısı sadece bir bölgede yatırım yapmaz. Böyle olanlar da vardır ama ülkemizin

değişik bölgelerinde yatırım fırsatını bulduğu her yerde yatırım yapacak durumdadır ve kaldı ki bunun örnekleri de vardır. O yüzden, bir bölgenin temsilcisini diğer bölgeyle hiç ilişkisi olmayan bir işletmeci ya da yatırımcı gibi değerlendirmenin çok doğru olacağı kanaatinde değilim.

Ayrıca, hadiseye bölgesel değil, aslında ülkesel ve küresel bakmakla mükelleftir organlar. O yüzden, organlardaki temsilci 1 yerine 2 olabilir, 3 yerine 5 olabilir ama bu sonucu çok değiştiren bir şey değil. Önemli olan, temsilcisinin olması ve buradaki karar verme yeteneğinin de daha çok özel sektör ağırlıklı olması bizim için doğrusu kurgularken önem arz etti ve buna göre kurguladık. Bu çerçevede maddenin oluşumunun fonksiyonel ve doğru olduğu kanaatindeyim. Önergeye de teklif sahibi olarak katılmadığımı ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi ben bir örnek vereceğim teklif sahibi milletvekili arkadaşımıza: Türkiye’de normalde 17 bin otel var değil mi? Bunun 14 bin tanesi belediyelere ait, belediye ruhsatlı, geriye kalan 3 bin otel de turizm belgeli, doğru mu? Şimdi biz diyoruz ki: Ben 17 bin otelin cirosunun yüzde 1’ini alacağım ama oraya 3 bin kişilik turizm belgesi olan da oraya adam gönderecek, oylamada 14 bin otelci oylamaya katılmayacak. Çoğulcu diyorsun ya oylamaya katılmayan bir otelden de o zaman niye yüzde 1 alıyorsun?

Şimdi bu yasa çıkıyor, şu an Ağrı’nın merkezinde veya ilçesinde bir otel var, acaba adamın haberi var mı? Yok ki. Ne olacak? Vergi dairesi “Kardeşim, böyle bir kanun var, sen şu kadar ciro yaptın, parayı ödemedin, ben sana icra getireceğim.” diyecek. Bu işin gerçeği bu. Şimdi, çoğulcu istiyorsak o zaman hepsini katacağız, istemiyorsak o zaman 3 bin kişiden, turizm belgesi olan otellerden yüzde 1’ini alacağız ki yüzde 1 dünyanın hiçbir yerinde yok arkadaşlar. Ciro üzerinden yüzde 1’den bahsediyoruz. Yani o otelcinin, işletmecinin kâr marjı yüzde 7, yüzde 8’lerde şu an. Yani biz şöyle görüyoruz: Otelcileri sadece temmuz ve ağustosta görüyoruz. Otelcinin gerçek kazancı nedir biliyor musunuz arkadaşlar? Nisan ve ekim arasındaki cirosuna bakacaksınız otelcilerin. Temmuz, ağustos cirosuna bakarak kazancı endeksleyemeyiz. Bu bir gerçek. Şu an zaten piyasa bozuk. Ben şimdi otelimi satmışım, dünyadan haberim yok, temmuz veya ağustosta benim kapımı çalacaksınız, diyeceksiniz ki: “Kazandığın cironun yüzde 1’ini bana vereceksin kardeşim.” E, 2019’da bu adam kendi olanaklarıyla sattı, reklam parası verdi, eleman parası verdi, acenteye iş birliği yaptı. Öyle değil mi? Hemen bu kanunu işleme koyup kapağı dayanıyorsun, diyorsun: “Kardeşim, yüzde 1’ini vereceksin cironun.”

Değerli arkadaşlar, dünyanın her tarafına gidiyoruz, sayın bakanlar daha iyi bilir bizden. Gittiğinde zaten bu dünyanın her tarafında var, orada ayakbaşı parası turist başına ya 2 dolar ödüyorsun ya 3 dolar, bazı yerlerde, İngiltere’de bazı bölgelerde 5 dolar ödemek zorundasın. O zaman bu yükü otelcilere koyacağımıza gelen turistlere 5 yıldızlı otelde 2,5 dolar alalım, 4 yıldızlılarda 2 dolar alalım, 3 yıldızlılarda 1,5 dolar alalım, 2 yıldız ve normal otellerde de 1’er dolar rakam koyalım, o daha garanti olur. Ama şu an biz işletmecilerden, üzülererek söylüyorum arkadaşlar, haraç alıyoruz. Böyle bir şey olamaz. Biz doğruları yapalım. Yüzde 1 korkunç bir rakam arkadaşlar, gerçekten korkunç bir rakam. E, o zaman ne yapacağız? Bundan sonra otelci satacak otelini, başka iş yapacak, başka alternatifi yok ki. Bu şartlarda adamın kazandığı parayı göreceksiniz, çoğu otelci bu işten vazgeçecek arkadaşlar, kolay bir iş değil bu. Yani 20 paundla her şey dâhil sistemi var adamın. Türkiye’de bugün bakalım, Sayın Bakana soralım, Antalya’ya gidelim, her şey dâhil sistemde 25-30 euro arkadaşlar ya. Bir gerçek var yani bu işin bir gerçeği var. Demin anlattım. Siz ulaşım sorununu halletmeden bu sorunu çözemezsiniz. Zaten ulaşımı hallederseniz bu sorun çözülür kendiliğinden ama şu an baktığım zaman, bu yasa çıkarsa, dürüstçe söyleyeyim, hiçbir otelci bu parayı ödemez arkadaşlar, ödeme şansı da olmaz. Yine takdir sizin.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak uyarımızı yapıyoruz, bu işin böyle yürümeyeceğini anlatıyoruz. Bu resmen bir vergidir, bu yükü otelcilerin başına yıkmamız lazım, işletmecilerin başına yıkmamız lazım.

Şimdi siz acentelerden binde 1 kâr alacağım diyorsunuz. Acenteler zaten dünyaya reklam veriyor arkadaşlar, yurt dışına gidiyor, broşür basıyor, eleman çalıştırıyor, yurt dışındaki, oradaki acentelerle iş birliği yapıyor, hatta hatta bunları da yaşadım, masada tur satan insanlara bile bir pay veriyorlar. Ben bunları yaşadım. Acenteye anlaşma yaptım, gittim, acentede çalışan personele ekstradan para ödedim benim otelimi satsın diye, İspanya'yı satmasın diye. Bunları da yaptık. Şimdi, bir otelci bunu yaptığı zaman da ekstradan kendisi de masraf ödüyor. Yani gidiyor, oradaki tur operatörüyle anlaşma yapıyor. Kaç tane operatör? 100 tane. Diyorsun ki: "Kardeşim, her sattığında da 3 paund, 5 paund, euro veya dolar, neyse vereceğim." E, müşteri geliyor sana "Ben tatile çıkacağım, İspanya'ya gideceğim." diyor. "Ya, İspanya'yı boş ver. Türkiye'de ben bu otelde geçen sene kaldım, hayran kaldım, bir daha gideceğim, ben seni oraya göndereyim." İkna ediyor, gönderiyor. Aslında bunlarla ilgilenmemiz gerekiyor, işin gerçeği bu. O yüzden, bence bu yasa, turizmi geliştirecek bir yasa değil. Türkiye Cumhuriyeti zaten bütün vatandaşların da vergisini alıyor, otelci de vergisini ödüyor, turcular vergisini ödüyor. Zaten biz bu tanıtım bütçesini devlet olarak karşılayamıyorsak o zaman Türkiye Cumhuriyeti'nde oturup da düşünmemiz lazım arkadaşlar. Yani otelciler şu an vergisini veriyor mu? Veriyor. Tur operatörleri vergisini veriyor mu? Veriyor. Şu garaja gittiğin zaman, bilet kestiği zaman adam orada vergisini veriyor mu? Veriyor. Arkadaşlar, o tur operatörlerinin, acentelerin 2-3'ünün dışında adam kendini zor geçindiriyor, personel parasını ödeyemiyor. Yani sizin hayal ettiğiniz 3 bin, 5 bin, 10 bin tane acente bu işte deli para kazanıyor, deli gelir getiriyor; bu adamlar ayakta kalmak için mücadele ediyor, inanın ki 3-4 firmanın dışında. Anı Turu biliyorsunuz değil mi? Hepimiz biliyoruz. Anı Tur iflas etti arkadaşlar, ciddi bir kurumdu.

Şimdi, benim anlamadığım bir konu var: Sayın Bakanı ben bugün tanımıyorum, yirmi beş yıldır tanıyorum, beraber de bu işi yaptık, otelimize müşteri getiren bir acentenin sahibiydi o dönemde, bu işi de bilen bir arkadaşımız ama hangi vesileyle bu işi getirip daha yük bindirdi bu otelcilerin başına anlamış değilim, gerçekten anlamış değilim.

Bazılarını maddelere geldiğimizde görürsünüz arkadaşlar, neler yazıyor biliyor musunuz? "Bu toplanan paranın yüzde 70'ini reklam amacıyla, geri kalanını da yurt dışından gelen yatırımcılarına gerektiği destek vermek..." diyor. Bu ne demek, biliyor musunuz? Yarın bu bakan gider, başka bakan gelir; bu iktidar değişir, biz geliriz, başkaları gelir; ben o fonun başındayım, yetki bakanda, ben istersem o parayı x bir firmaya, yurt dışından gelen bir firmanın altyapısını, her şeyini cepten yaparım, adama veririm, bu kadar basit. Bu anlama geliyor bu. Yani doğru bir kanun yapmamız gerekiyor arkadaşlar.

Bakın, tekrar ediyorum, yurt dışına gittiğimiz zaman hepimiz para ödüyoruz. Otele yerleştiğin an 2 dolar, 3 dolar, bazı yerlerde 5 dolar senden ayakbastı parasını alıyorlar. O para zaten ya oradaki belediyelere gidiyor ya da hükümete. Biz de bu şekilde uygulayalım, gelenlerde bu şekilde uygulama yapalım, bu paraya kimse dokunmasın, direkt fona gelsin, turizm tanıtımına gelsin, bu şekilde bu sorunu çözelim. Hele 2019'da hemen ben burada parayı alırım, 2020 yılında değerlendirim dersek çok yanlış oluruz. Sayın Bakanım, zaten tanıtım bütçeniz var, değil mi? Geçen sene de harcadığınız paralarınız var. O bütçe eksiğe önümüzdeki bütçe görüşmesinde –sevgili başkanım burada- tanıtım için ekstra ilave bir bütçe yapılır. En azından 2019'u da bu şekilde atlatırız ve önümüzdeki döneme bakacağız gerçekte, bu işi kurtaracağız mı, kurtarmayacağız mı? Aksi takdirde, ben bu uygulamanın kötü olacağı inancını taşıyorum değerli arkadaşlar.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Mürsel Bey, buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkanım, bu 3’üncü maddenin yedinci bendinde “Yönetim kurulu, icra kurulu ve danışma kurulu üyelerinin bu görevlerinden dolayı herhangi bir ücret ve huzur hakkı ödenmez.” denilmektedir. Bu ne kadar samimidir, ne derece samimidir merak ediyorum doğrusu. Yani bunlar ücret almadan burada nasıl görev yapacaklar? Niye gelip gidecekler? Üç yıl süreyle seçilecekler, bu her gün toplanabilir, ayda 5 kere toplanabilir, bunu nasıl sağlayacaklar, bunu merak ediyorum doğrusu. Burada bir art niyet söz konusudur. Bunun ya ücretlendirilmesi lazım ya da bunun başka bir modele oturtulması lazım.

İki: Hem teklif sahibi hem de bakan yardımcımız özel hukuk, özel hukuk diyor; bu hukuk özelleşti mi, bunu merak ediyorum. Özel hukuk nedir, bir açıklasınlar. Nedir özel hukuk? Niye özel hukuk hep? Ben sormuştum, bu kuruluş bir kamu kuruluşu mudur, özel bir şirket midir? Özel bir şirkettir diyemediler bir türlü. Özel şirket midir? Bunun açıklanmasını talep ediyorum.

Burada “Bu kuruluş bağışlar alır.” diyor, bakın. Nedir bu bağışlar mesela? Bir açıklaması var mı?

BAŞKAN – Çok doğal bir şey bağış kabul etmesi ajansların. Dünyanın her tarafında olan bir şey.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bağış 100 dönüm arazi de olur, bağış bir bina olabilir yani bunların bir açıklığa kavuşturulması gerekmez mi?

Mesela “diğer giderler” demin de soruldu ama bakan yardımcımız bu konuda hiçbir açıklama yapmadı. “Diğer giderler” nelerdir, neleri içeriyor, neleri kapsıyor? Bu konularda bir açıklama yaparlarsa belki biz de oy vereceğiz.

BAŞKAN – Somut bazı sorular soruyor Mürsel Bey.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Şimdi, şöyle bir şey var: Burada bu ajans, anladığım kadarıyla, özel bir şirket olarak kurulup bu şirket yurt içinde, yurt dışında tanıtımlar yaparak ülke turizmini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunacak. E, Bakanlığın Tanıtma Genel Müdürlüğünün Görevleri’nin (f) bendine bakın “Ülkemize yönelik turizm talebini artırmak amacıyla yurt dışında basın, yayın gibi tanıtım faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmetleri satın almak.” Madem biz burada hizmet satın alabiliyorsak biz hizmeti, gelin, Kamu İhale Kanunu’na tabi olarak Bakanlık tarafından o zaman ihale yoluyla açılsın; ona da ajanslar gibi, acenteler gibi, turizm firmaları girsin; o firmalar aracılığıyla yeterlilik alan firmalar tanıtınsın o zaman hem de Kamu İhale Kanunu’na tabi olmuş olur. Yani özelleştirmenin önüne de geçmiş oluruz. Ben buradan şunu anlıyorum kısacası: Turizm ve Kültür Bakanlığının “turizm” kısmı özelleştirilmiş oluyor arkadaşlar. Bundan bunu çıkarıyoruz Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Komisyon üyesi olmayan misafir milletvekilimiz söz istemiş.

Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Adalet Komisyonu üyesiyim ama ilgimi çekti çalışmanız, lütfederseniz görüşlerimi ben de dile getireyim.

BAŞKAN – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, tabii, bu yasanın geliş şeklini önce eleştirmek istiyorum. Bunlar alışkanlık hâline geldi, bütün komisyonlarda da aynı şey yapılıyor. Bu alışkanlık zatîalınızın da üyesi bulunduğu partinin hükmeder hâle geldiği tarihten itibaren oluşmaya başladı. Bir yerlerde bir yasa yapılıyor, tak diye önümüze geliyor. Biz bu Meclisin üyeleriyiz. Bu Mecliste yapılacak olan

yasa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin inşasıyla oluşan bağlayıcı bir faaliyettir. Bu faaliyetin verimli olabilmesi için bütün siyasi partilerin bu konuya ilişkin backgroundunun oraya aktırılması gerekir. Şimdi burada arkadaşlarımızın bir kısmı bu yasaı eleştirecek, bir kısmı kabullecek ama bunun yerine, bu alanda bütün siyasi partilerde çok kıymetli arkadaşlarımız var, neden bu yasalar yapılırken önce siyasi partiler arasında günceli yakalayacak, sorunları doğru değerlendirecek ve ülkemizin bir zenginliği kabul edebileceğimiz Parlamentoda çok çeşitli siyasi partideki değerlerin katılımı sağlanarak buraya getirilmez? Bunu söylüyorum, her yasa çıkarıldığında da söylüyorum çünkü kayıtlara girmesini istiyorum. Bu bir bakış açısidir, bu bir duruştur, bu bir rantablılık arayışı ile “Ben yaptım, oldu.” arasındaki çelişkidir. Bu çelişkiyi dile getirmem gerekiyor önce. Eğer böyle bir çalışma olmuş olsaydı burada bu soruların çoğu sorulmazdı, zamanımızı çok daha verimli olarak değerlendirebilirdik. Böyle bir çalışma söz konusu değil.

3’üncü maddede -sanıyorum 3’üncü madde üzerinden ağırlıklı olarak konuşmamı arzu edersiniz- tekçi bir bakış açısının ticari bir alana yansımaları görüyoruz. Bir ajans kuruluyor, bu ajans kurulurken tepeden tırnağa yürütmenin emrinde bir ajans kuruluyor aslında. Burada bakan, bakan yardımcısı, çok çeşitli kurumların genel müdürleri –sayılı orada, tek tek saymak istemiyorum, 3’üncü maddede sayılmış- bunların tevellüdü, bunların hayatıyeti, bunların buradaki kurumsal yetkilendirilmeleri sadece bizim Anayasa’mıza göre Cumhurbaşkanlığı sisteminde Sayın Cumhurbaşkanından kaynaklıdır. Sayın Cumhurbaşkanımızın Anayasa’ya göre tevkil ettiği yetkilerin kullanımıdır. Sayın Bakanımızın alınmamasını arzu ederim, bu bir sistem eleştirisidir. Varlık nedenleri bir halk iradesi değildir, halk iradesi Sayın Cumhurbaşkanına yöneliktir. Sayın Cumhurbaşkanının yetki tevkil ettiği makamlar bunlar; bakan, bakan yardımcısı, Devlet Hava Meydanları Genel Müdürü, neyse, burada sayılmış olan bütün kurumlara atanarak gelmiş insanlar. Bir irade çeşitliliği yok, bir sektörel özellik taşıyan durum söz konusu değil. Bu konuda bilgi, birikim sahibi olmaları gerekmediği gibi, tek bir iradenin oradaki temsilcileridir. O zaman bu ajans tek bir iradeye bağlıdır der durumdayız. Her ne kadar sektörel temsilciler de serpiştirilmiş olsa bile icra kurulunun tarif edildiği yerde o sektörel temsilcilerden bile gösterilecek adaylardan Sayın Bakanın işaret ettiği kişiler icra kurulunda olacaktır. Yani her ne kadar yönetim kurulu karar organı sayılmış ise de bu ajans faaliyetlerini devam ettirirken sadece yürütmenin temsilcisinin tariflemiş olduğu kişiler tarafından icra faaliyetlerini yerine getirecektir. Söylediklerime yönelik bir farklı görüş söz konusu olur ise dile getirilir. Sayıyorum, Sayın Bakan, bakan yardımcısı ve yürütme kurulunun içerisinde özel sektörden gelenlerin bile bir şekilde bakan tarafından onaylanması, atanması belli sayıda kişinin içerisinde; bunların tamamı yıllardır eleştirdiğimiz, en çok da sizlerin eleştirdiği vesayet rejiminin buraya yansımalarıdır yani devlet eliyle özel sektörün koordinasyon altına alınması, bir vesayet rejiminin de tescil edilmesidir. Bana göre bu anlamı taşıyor. Bir ajans gerekli midir? Gereklidir, gereksizdir diyemem çünkü dünyanın her tarafında bunlar ajanslar kanalıyla koordine ediliyor özellikle turizm faaliyetleri, sanatsal faaliyetler; Balkan ülkelerine gittiğiniz zaman orada film çekimleri de dâhil olmak üzere, çok çeşitli ajanslar tarafından koordine edilir ama o ajans, bu ajans değil. Bu ajans, bir şekilde sektörel yapıyı bir federasyon gibi düşünürseniz –hani, Futbol Federasyonunun özerkliği falan diyoruz ya, o da çok özerk olmadı, o da bir garip oldu, ona girersem burada çok hisma uğrarım diye de çekiniyorum aslında- aslında bir özerk sektörel yapının içerisinde kendi ihtiyaçlarına göre oluşmuş bir ajans tarafından bunlar koordine ediliyor olsa dünyanın gerçeklerine uygundur. Kuşkusuz orada da bir kamu denetiminin olması gerekir, kuşkusuz orada kamunun işi olarak katılımının olması gerekir. Kamu tamamen bu işin içinde olsun falan demek çok doğru olmaz, ben de karşı olayım, beraber karşı olayım sizinle ama bir şekilde tamamen yürütmenin tahakkümü altındaki bir ajansı nasıl anlatacaksınız ben anlayamadım. Sektör temsilcileri o ajansın kapısına gelecekler, hem para ödeyecekler hem ödedikleri para kadar temsil yetkileri olmayacak. Bu ajans olsa olsa birkaç sermaye

grubunun ajansı hâline döner ileride. Türkiye’de turizm işletmeleri de tamamen tekelleşir bu ajansla beraber. Bu tehlikeyi görmek lazım. Kapağı gelecekler, para ödeyecekler, para ödedikleri bir kurumda özgürce kendi çıkarlarının sağlanmasını istemek yerine, ricacı ve minnetçi gibi duracaklar, hatta bazı şeylerin değişmesini talep ettiklerinde -atıyorum, yönetmelikte bir şey değişmesi lazım, güncel bir uygulamanın değişmesi lazım- siyasi iktidar “evet” derse değişir hâle gelecek. Çünkü buradaki kamu kurumlarından gelen görevlilerin tamamı -bugünkü bizim çok ağır eleştirdiğimiz, partizanca atamalar dediğimiz, birilerin de yeteneğe göre atama diyebileceği olabilir, bilemiyorum- tek iradenin temsilcisi olarak oradalar.

Burada soruyorum, bunun cevabını birilerinin vermesi lazım: Biz Karadeniz’de küçük işletmeciliği özendirerek turizmi özendirmek istiyoruz, değil mi? Pansiyonculuğu özendirmek istiyoruz, başka şeyleri özendirmek istiyoruz, Karadeniz’de bir turizm kültürü oluşturmak istiyoruz, henüz tam olarak oluşmamız. Bu ajans bu yapıyla bunu nasıl yapacak? Yani çok görünmüyor, birileri bir şekilde tarif eder, gerekçe kısmında tarif ettiği gibi bir şekilde tarif eder.

Az önce özel hukuk tartışması oldu. Kuşkusuz, özel hukuka tabi olmak bir hukuksal statü tarifidir ama burada bir orangutan durumu var, aşağısı ve yukarısı farklı; yukarıda başka bir şişkinlik, aşağıda başka bir incelik durumu var. Şimdi, tarif ettiğiniz şeyde kamusal birtakım yetkileri kullanıyorsunuz, kamusal muafiyetleri de kullanıyorsunuz ama özel hukuk tüzel kişisi tarifi diyorsunuz. Rekabetçi mantığa çok uygun bir şey değil bu. Bu ajans özel hukuk tüzel kişisiyse bir dünya kamusal muafiyetten niye faydalaniyor? Az önce söylenildiği gibi, garip garip gelirleri niye ortaya çıkıyor? Yani henüz sektörde tam olarak test edilmemiş, kimin gücünün yetebileceği henüz anlaşılamamış, üstelik zor koşullarda olan bir sektörün üzerinden gelir elde edecek -bağışlar da dâhil olmak üzere, az önce arkadaşlarımızın söylediği gibi- böyle gelirlerle ayakta duran bir yapı olacak, bir yanıyla da kamusal olacak. Bunun olsa olsa kamusal yanı Yönetim Kurulundaki kişiler olur. Yani yarışacak bir ajanstan bahsediyoruz, bir yarışmadan bahsediyoruz. Peki, bu ajansa dâhil olmayanlar ne olacak? Öyle ya, bu ajans var, bu ajansa dâhil olmayan insanların bu ajanstan faydalananlara göre ticari hayatı ne olacak?

Burada hepimizin anladığı bir şey var, Türkiye’nin turizme ilişkin sektörel yapısı tahakküm altına alınmak isteniyor, bir siyasi tahakküm altına alınmak isteniyor. Bunun tarifi budur. Bakın “Ajans niye var?” diye sormadım, baştan itibaren bir ajansın gerekliliğini ben de sizinle beraber tarif ediyorum ama diyorum ki: Sektör temsilcilerinin kendi içerisinden özerkçe ve özgürce yaratacakları bir ajans çok faydalı olabilir. Bir şekilde “devlet kurumu” diye tarif ettiğiniz, siyasi iradenin özel hayata dahlidir burada. Türkiye’de devlet bu hâle geldiği için dahlidir, bunu görmemek mümkün değil, yaşanacakları bugün burada tespit etmemek mümkün değil.

Daha farklı bir şekilde söyleyeyim: Tekelci bir yaklaşım vardır, monark bir yaklaşım vardır bu yapının içerisinde. Kamusal özellikleriyle tariflenen bir kuruluşun özel hayatın içerisine daldırılıyor olması, bu kuruluşa dâhil olmayanların ne yaşayacağını belirsizlik nedenidir. Bu kuruluşun içerisindeki yapılanma, özellikle icra kurulu -yönetim kurulu da dâhil olmak üzere sayarım ama orada ufacak bir vişne koyulmuş, kiraz koyulmuş, albeni yapılmış, özel sektörden de birilerinin geleceği falan tarifleri yapılmış- bu yapılanma tamamen ticari hayatımızın baskın irade tarafından tahakküm altına alınmasıdır. O yüzden, bu yasanın sağının solunun tartışılması yerine geri çekilerek sektörel anlamda bu konuyla ilgili olan herkesin iradesinin oraya yansdığı yeni bir ajans tarifi yapılması gerekir.

Bir de çok merak ediyorum, ya, Türkiye’de turizm sezonuyla ilgili alışlar satışlar bitti. Bu yasa niye temmuzun ortasında geldi? İhtiyaçsa niye 2018’in Kasım ayında biz bu yasa’yı konuşmadık? Sayın Bakanım, bunlar ihtiyaçsa yeni mi tespit edildi? Siz çok ihmalkâr davrandınız, farkına varamadınız, Türkiye bayağı bir kayba mı uğradı? Yoksa -az önce söylediğim gibi- “Halı alttan gidiyor, her tarafı tahakküm altına alalım.” anlayışı mıdır?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İbrahim Halil Bey, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, galiba biz usulde bir yanlışlık yapıyoruz. Böyle giderse biz gene on bir on bir buçuklara kadar bu teklifi çıkaramayız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tahammül edin canım, uzlaşarak gelseydiniz!

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani 6’nı maddeyi daha çok, yoğunlukla konuştuk. 6’nı maddenin sakıncalarını maddeye gelince mi konuşsak diye düşünüyorum. 3’üncü madde üzerinde daha çok yoğunlaşmak daha doğru olur diye düşünüyorum.

Şimdi, tekrar olacak ama ben de her bölgeye 1 temsilcinin atanmış olması gerektiğini çok daha zorunlu görüyorum. Yani düşünün ki -benim memleketim Ahlat- Ahlat’ta turizmin gelişmesi için güneydoğudaki bir vatandaşın Ahlat’la ilgilenmesi ne kadar doğru olur doğrusu? Yani en azından kendi bölgesinden birinin olmasını sağlamak lazım. Ahlat’taki o tarihî yapıyı, Türklerin Anadolu’ya ilk ayak basışının o mimari eserlerini, Orhun Abidelerini andıran o eserleri, tabii, turizme kazandırmak gerekiyor. Ama bunun adına temsilcilerin olmayacak, orada Bakanlık adına birileri olacak.

BAŞKAN – Hocam, şöyle: Bu, temsilciler bölgesel ilgiden ziyade genel olarak Türk turizminin tanıtımı... Yani orada temsille ilgili bir düzenleme. Ziya Bey zaten bu eleştirilere yanıt verecektir mutlaka. Yani bunlar bölge temsilcisi değil aslında. Bunlar -kanundan benim anladığım- Türk turizminin tanıtımı konusunda müşterek çalışma yapacak kişiler, sektörden insanlar. Bakan Bey de sektörden biri zaten. Sektörden insanların çoğunlukta olacağı bir yapı oluşturulmaya çalışılıyor.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdi -affedersiniz- bu, sayısal kaygıdan oluşan bir problem anladığım kadarıyla. Bu sayısal kaygıyı, bu şeyleri aşarak, yine tekleştirmek suretiyle konu daha açıklığa kavuşur kanaatindeyim. Ben de Cumhuriyet Halk Partisinin görüşüne çok elzem olacak şekilde katılıyorum. Belediyeler Birliğinden 1 üyenin de mutlaka, olmazsa olmaz, zorunlu olduğuna kanaat getiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzdan, tabii, geçen ve dün kanunlaştırdığımız Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’da da gördüğümüz gibi, Meclis Genel Kurulunda da ittifakı oluşturma konusunda çabalar ortaya çıkıyor ve bazı maddeler geri çekildi, bazı maddeler değiştirildi, yeni madde ihdası yapıldı, bir uzlaşma örneği dün Genel Kurulda verildi. Bazı tartışmalı konular yine gruplara elbette iletilecektir.

Ben yine misafir milletvekilimize teşekkür ediyorum.

Misafir milletvekilimiz söz istiyor, sonra Ziya Bey ve Bakan Yardımcımız...

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli üyeler; ben Adalet Komisyonu Üyesi Avukat Süleyman Bülbül, Aydın Milletvekili.

Yine, kanun tekliflerinde bizim her komisyonda ileri sürdüğümüz bazı noktalar var, aynı, kanun tekliflerinde bu noktaları, tespitleri ortaya koymak istiyorum.

Bu kanun teklifi hazırlanmış ve milletvekili arkadaşlar tarafından Komisyona getirilmiş ama doğru değil. Bu kanun teklifi mutlaka ve mutlaka -diğer komisyonlarda da ağırlıkla olduğu gibi- Bakanlıkta hazırlanmış, sarayın talimatıyla hazırlanmış ve sivil toplum örgütlerine, sivil toplum kuruluşlarına hiçbir şekilde danışılmadan, sorulmadan, onların görüşleri alınmadan, turizm konusunda, yatırımlar konusunda, ajans konusunda çeşitli etkin çalışmalar yapılmadan, STK'lerin görüşü alınmadan buraya getirilmiş. Bu nedenle -bakıyorum ben- Sayın Bakana sormak istiyorum: Burada turizm konusunda STK'lerden kimler var, hangi temsilciler var? Bu temsilciler buraya çağırıldı mı? Bu konuda daha önce görüşlerinin alınmadığını biliyoruz, şu anda burada görüşlerini ortaya koyacaklar mı? Bunu sormak istiyorum. Geçenlerde Adalet Komisyonunda yapmış olduğumuz toplantıda, bugün Meclise gelecek Sporda Şiddetin Önlenmesi Yasası'yla ilgili toplantıda çoğu bu konuda görüşünü ortaya koyması gereken demokratik kitle kuruluşlarının ve STK'lerin görüşünün alınmadığını... Bazı federasyon yetkililerinin “Bize iki gün önce bu yasa teklifi hakkında görüş soruldu.” diye açıklamaları oldu. Bunu açıkça Sayın Bakana sormak istiyorum: STK'lerden görüş alınmış mıdır? Bu STK'ler burada var mıdır? Ve bu yasa düzenlemesi, bu konuda çalışmalar içerisinde yer almışlar mıdır?

Bakınız, arkadaşlar, 23 Haziran seçimlerinden önce fazla tartışılmayan, 23 Haziran seçimlerinden sonra da tartışılmaya başlayan, AKP Grup Başkanımızın da ortaya koyduğu revize iddialarıyla birlikte tek adam, tek yapı rejiminin getirdiği nokta bu. Kararlar yukarıda alınıyor, kanun teklifi olarak getiriliyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetleri çerçevesinde hazırlayacakları kanun teklifleri, milletvekillerin dâhil olduğu, kuvvetler ayrılığının etkin bir şekilde yapılamadığı yapılar ortaya konuluyor. Bu konuyu her zaman söylüyoruz ve Millet Meclisinin, yasamanın etkin bir şekilde bu sistemde yer almasının bu Cumhurbaşkanlığı sisteminde olmayacağını, bu çerçevede parlamenter sistemin etkin bir şekilde yapısının ortaya konulması gerektiğini her zaman söylüyoruz.

Bakınız, burada, 3'üncü maddede birkaç noktaya da değinmek istiyorum. Ben Egeliyim. Ege'nin turizm konusunda etkinliğini hepimiz biliyoruz. 3'üncü maddenin (3)'üncü bendinde Yönetim Kurulu üyelerinin sayısı belirlenirken Marmara ve Akdeniz Bölgelerinden ikiye üye, Ege Bölgesi'nden 1 üye, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinden 1 üye, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden 1 üye olacak şekilde belirlenmiş. Neden belirlenmiş? Temsilde neden adaletli davranılmıyor? Bunun gerekçesi ne? Ege Bölgesi'nde turizm konusunda ya da başka etkinlikler konusunda gerekçe açısından bir sıkıntı mı var? Bunu Başkan Yardımcısı Sayın Aydın Milletvekilimiz Metin Yavuz kardeşimize soruyoruz.

METİN YAVUZ (Aydın) – Abi, 3'üncü kişinin sen bunu soran, cevap verecekler, acele etme.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu önemli ama.

METİN YAVUZ (Aydın) – 3'üncü kişinin, cevap verecekler, acele etme.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ama bunu söylemek zorundayız. Bir Aydın milletvekili olarak, bir Ege milletvekili olarak sormak zorundayız.

METİN YAVUZ (Aydın) – Tekerrür ediyor ama.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu nedenle bu soruya cevap vermesini talep ediyoruz.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Vekilim, Ege milletvekili olarak ben de sordum.

METİN YAVUZ (Aydın) – Siz de sordunuz ama cevap verecekler, telaş etmeyin.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sordunuz mu? Demek ki aynı konuda...

METİN YAVUZ (Aydın) – Sonra bak “Terliyoruz.” diyorsunuz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – En önemli konu ise arkadaşlar, burada AK PARTİ’nin on altı yıllık iktidarının en büyük sorunu, denetim konusundaki bütün icraatı kenara bırakması. Sayıştay -gelecek maddelerde gelecek ama- denetiminden niye çekiniyorsunuz? Kamu İhale Kanunu içerisine niye sokmuyorsunuz? Denge denetim sistemini niye bir kenara atıyorsunuz? Ve en önemlisi, Meclis Genel Kurulunda geçen tasarıyla “Kamu payı yüzde 50’nin altında olan kuruluşları Sayıştay değil, bağımsız denetim kurulları denetleyecek.” diye düzenlemeleri niye getiriyorsunuz, niye ortaya koyuyorsunuz? Neden kaçırıyorsunuz? Kimden kaçırıyorsunuz?

Bakınız arkadaşlar, burada bütçe konusunda net ortaya konan maddeler var. Bu ajansın sahip olduğu bütçenin yüzde 75’i ve yüzde 25’inin nerelere harcanacağı, genel bütçeden ne kadar para aktarılacağı ve turizm bölgelerinden ne kadar para geleceği ayrıntılı olarak konulmuş. Bu kadar büyük bütçeyi, genel bütçeden gelen payları dahi bir Sayıştay denetiminden kaçırmanın anlamını burada Sayın Bakan açıklarsa biz de anlamış oluruz. Bu konuda açıklamanızı bekliyoruz.

Çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Merhabalar.

Bugün burada Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı hakkında bir kanun teklifini tartışıyoruz. Burada genel gerekçeye baktığımız zaman önemli şeylerden bahsediliyor, katma değerden bahsediliyor. Şu anda turizm için en önemli değerlerden bir tanesi katma değer. Burada turist sayımızın her geçen gün arttığını fakat anladığım kadarıyla da bu katma değeri yaratamadığımızdan dolayı turist başına düşen gelirimizin yerinde saydığını görüyorum ben burada. Rakamlara göre bir turist kişi başına düşen harcama miktarı 800 dolar civarında gibi gözüküyor.

Burada ayrıca “Turizm faaliyetlerinin tüm yıla yayılması, istihdamdaki mevsimselliğin azalması ve yılın tamamına yayılmasına destek açısından önem taşımaktadır.” gibi bir ibare var. Doğrudur, bizim ülkemizde dört mevsim yaşanmakta; çok ciddi turizm bölgelerine, beldelerine sahibiz. İşte, turizmde aklımıza ilk Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi -İstanbul- Akdeniz Bölgesi gelmekte. Herhâlde bu kanunu yapanların da aklına ilk etapta Marmara Bölgesi, Ege Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi gelmiş olması gerekir ki kanunun 3’üncü maddesindeki yönetim kurulundaki temsilde adaletsizlik burada ortaya çıkmakta. Burada Cumhuriyet Halk Partisinin, partimin vermiş olduğu önerge bana göre çok adaletli bir temsil sağlamakta. Akdeniz Bölgesi’nden 2 temsilci, Ege Bölgesi’nden 2 temsilci, Marmara 2, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerinden 2 temsilci, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden 2 temsilci, bir de olmazsa olmazlardan, Belediyeler Birliğinden 1 temsilcinin bu ajansın karar organı olan yönetim kurulunda yer almasının ben uygun olacağını, işleyişin daha da iyi olacağını düşünüyorum. Çünkü biz şayet bütün bir yıla turizmi yaymak istiyorsak, özellikle Karadeniz, İç Anadolu Bölgesi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine daha fazla ağırlık vermemiz lazım, daha fazla yatırım yapılması lazım. Genel gerekçedeki ayrıntılarla madde 3’tekilerin birbirini tutmadığını görmekteyim. Aynı şey “Yürütme organı İcra Kuruludur.” deniyor, icra kurulu tanımlanırken de “Beş üyeden oluşur.” deniliyor. Burada da aynı şekilde Marmara, Akdeniz ve Ege Bölgelerini temsil eden yönetim kurulu üyeleri arasından Bakan tarafından seçilen üç üye olmak üzere toplam beş kişiden oluşur.” ibaresi var. Burada da şu olabilir: İşte, Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz, İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu’dan, hepsinden birer tane yine bakan tarafından seçilebilir, burada da hepsi eşit temsil edilmiş olabilir diye düşünüyorum. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu yasa teklifinin geliş şekliyle ilgili eleştiriler oldu ama ben de bir kere daha katkı koymak istiyorum. Sabah öğrendim, bu kanunun satır aralarında ne olduğunu anlayabilmek için hukukçularla falan görüş alışverişinde bulunmanız gerekiyor, bu şekliyle geldi. Sanki böyle, yangından mal kaçırıncasına, bu kadar kısa sürede, kırk sekiz saati bile beklemeden bunun getirilmesi kaygı uyandırdı, sektörde de kaygı uyandırdı. Tabii, sabahki görüşmelerin içinde yoktum, hızla bütün sektör temsilcileriyle, ticaret odaları başkanlarıyla, aynı zamanda da derneklerle, birliklerle telefon görüşmesi yaptım, hiçbirinin haberi yok. Sanıyorum şöyle bir açıklama yapılmış: “Sektörle oturuldu, bu kanun teklifi üzerinde çalışıldı.” denilmiş fakat sadece geçmiş aylarda istişare edilmiş. Yani “Öyle olursa iyi olur, böyle olursa iyi olur.” gibi bugün sabah yaptığım görüşmede... Ege Bölgesi’nden de var, Akdeniz Bölgesi’nden Antalya’dan da var, İstanbul’dan da var, hatta TYD’nin Başkanı da burada. Hoş geldiniz siz de. Bilmiyorum, nasıl yetiştiniz çünkü sabah belli oldu bugün Komisyona geleceği; yıldırım hızıyla da gelmişsiniz, sağ olun.

Birincisi: Ajans gerekli “fon” diyebilirsiniz adına, “ajans” diyebilirsiniz. Yıllarca tanıtımla ilgili bir bütçenin oluşturulması zaten hep gündemdeydi, sektörde gündemdeydi fakat bir türlü bu oluşturulamamıştı. Sonuç itibarıyla, temsilcilerin seçiliş şekliyle ilgili de birtakım görüşlerimiz vardı bizim geçmişte de fakat bugün geldiği şekliyle baktığımız zaman -biraz önce milletvekili arkadaşlarımız da söyledi- burada aslında sektör temsil edilmiyor. Ben bir örnek vermek istiyorum “DEİK” diye bir kurumumuz vardı, tamamen sivil toplum örgütlerinin ya da odaların temsilcileri DEİK’teydi, bir gecede DEİK kapatıldı -Dış Ekonomik İlişkiler Kurulundan bahsediyorum- ve sonra başkanının bakan tarafından ataması söz konusuydu, birilerini işaret edip orada yönetim kurulu oluşturuldu. Şu anda ben etkinliğini tartışırım ama konumuz bu değil.

İkincisi: Kalkınma ajansları var Türkiye’de. Kalkınma ajanslarında belediye başkanları, kentin valisi, aynı zamanda ticaret ve sanayi odaları vardı, aynı zamanda da eğer varsa il genel meclisi başkanları da orada temsilciydi. Şimdi, birincisi, belediyeler; turizmin bütün yükünü kaldıran belediyelerdir. Belediyeler oradaki bütün atıkları toplarlar, altyapısını yaparlar, yolları bozulduysa yollarını yaparlar -biraz önce söylendi- susuz kalırlarsa su yetiştirirler, çöplerini toplarlar. Örneğin Antalya’da 2 milyon nüfus var, 16 milyon turist geliyor Antalya’ya, 16 milyon turist Antalya’da konaklıyor, yiyor, içiyor, otelinden de dışarı çıkmıyor. Onları içeriye yani kent merkezlerine alacak bir yöntemin geliştirilmesi gerekiyor, belki bu kanun teklifinde ona bile yer verilmesi gerekiyordu.

Bu arada tabii, sektörün haberi yok, aynı zamanda, basın da haberi yok, basına da haber verilmemiş. Sanıyorum sadece Anadolu Ajansı var burada. Daha sonra haber alıp buraya geliyorlar, aynı bizim gibi, milletvekiliyiz...

BAŞKAN – Gökân Bey yüzünden çok hızlı toplandık.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Bilemiyorum. Yani yarına da kalabilirdi, biz de kalırdık yarına.

Onun için, özellikle burada bunu ifade etmek istiyorum, belediyelerin mutlaka bir temsilcisinin olması gerekir. Ticaret odaları, eğer birleşirse ticaret ve sanayi odalarının birer temsilcisinin olması gerekir. Sebep şu: Ticaret odalarında komiteler vardır, acenteler de var, yatırımcılar da var, esnaf da var. Kalkınma ajanslarında bu dikkate alınıyor da niye Turizm Tanıtım Ajansında bu dikkate alınmıyor, ana sorulardan bir tanesi bu. Dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir de buna değineceğim, ondan sonra sanıyorum siz söz alacaksınız. 1980’li yılların sonunda, 1990’lı yıllarda bir otel yatırımı üç dört yıl içinde kendini amorti ediyordu; şimdi otel yatırımlarının kendini amorti etme süresi on beş on yedi senelere çıktı, on beş on yedi senede de oteller eskir, o yüzden de renovasyona gitmeleri gerekir. Gelir elde edemedikleri için de oteller yenilemeye falan gitmiyor. Şimdi, direkt cirodan yüzde 1 alınması da son derece adaletsizdir. Yüzde 1 büyük bir rakamdır, devletin kurumlarının verilerine göre otellerin ortalama kârları yüzde 4’tür. Yani siz “Kârının -eğer kâr ederse- yüzde 25’ini ben bu fona alıyorum.” diyorsunuz ama ona söz hakkı da tanımıyorsunuz. Peki, nereden anlıyoruz ona söz hakkı tanınmadığını? İcra kurulu burada aktif olarak çalışır, yönetim kurulu temsilidir, icra kurulu yoğun çalışacaktır, oradaki üyelerin içinden, seçilen üyelerin içinden bakan atamasıyla icra kuruluna isim verilecek. İki bakan temsilcisi yani devletin temsilcisi, kalan üç üye olarak da bakanın sevdiği isimlerin seçilmesi burada temsilde adaleti sağlamıyor maalesef.

Bu katkıları koymak istedim, teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Milletvekilim.

Buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) – Merhabalar.

Çevre Komisyonu üyesiyim.

Tabii, turizme bakınca, turizm hepimizi ilgilendiren bir nokta çünkü bizim kitabı bilgilerimize göre turizm bizler için, hepimiz için bacasız sanayi olarak geçer. Aynı zamanda bir ihracat biçimidir yani döviz kazandırıcı bir yönü vardır turizmin. Bu yönüyle tıpkı ihracatın teşvik edilmesi gibi teşvik edilmesi gereken bir sektörken sektörün tanıtımıyla ilgili, sektör temsilcilerine ek bir yük bindirilmesi burada çok yanlış bir mantık olarak geliyor bana. Türk turizmine baktığımız zaman -verdiğiniz rakamlardan yola çıkarak- dünyada kişi başına yapılan harcama 1.076 dolarken Türk turizmi 812 dolar civarında bir gelir elde etmiş yani burada 812 dolar civarı bir para harcanmış. Bizim ülkemizin ihtiyacı olan, aslında, para bırakacak zengin turistlere ulaşabilmektir, hedefinin de bu olması gerekirken bizim pazarımız, daha çok, Rusya gibi, Arap ülkelerinin bir bölümü gibi, Afrikalılar gibi para harcamayan turizme doğru yönelmiş bulunmaktayız.

Burada kuracağınız komisyonlarda ya da temsilde, yönetim kurullarında –bir hayır kurumu değil burası- çalışacak insanların mutlaka ve mutlaka ücretlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ücretlendirmedığınız yerde suistimalin olma ihtimalinin çok çok yüksek olduğunu düşünüyorum. Aslında, turizm işi ülkenin meselesi olup özel sektör eliyle görülüyor fakat tanıtım ajansının giderlerinin turizme, özel sektöre çıkarılması çok doğru bir yaklaşım olmamış. Yine, devlet marifetiyle kuruluyor fakat bu ajansın personel alımları özel sektöre göre yapılıyor. Yine, devlet marifetiyle kuruluyor fakat satın alması Kamu İhale Kanunu’nun dışında tutuluyor. Dolayısıyla, ajans kurulmalı fakat külfeti sektöre çıkarılmamalı. Yani sektörü teşvik etmemiz gerekirken sektörün üzerine ilave yük bindirirsek bu gemi yürümez. İşte görüyorsunuz, dev firmalar batıyor, TÜRİSAB’a tabi firmalar artık internet üzerinden yaptıkları satışlarda parayı alıp tahsil ettikten sonra ortadan kaybolmalar başlıyor. Dolayısıyla, sektörü rahatlatacak, teşvik edecek şeyler bulmamız gerekirken aslında devletin yüklenmesi gereken tanıtımı da sektöre bindirirsek sektörü fazla götüremeyiz.

En başında da dediğim gibi, esasen, tanıtımın en önemli problemi, zengin ve para harcayan turisti Türkiye'ye çekmektir. Bu nazarda bakılırsa sorunlarımızı daha da doğru çözebileceğimizi düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği Başkanı Oya Hanım'a söz vermek istiyorum.

Buyurun Oya Hanım.

TÜRKİYE TURİZM YATIRIMCILARI DERNEĞİ BAŞKANI OYA NARİN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, Bakanlık mensupları ve katılımcılar; ben Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği adına Başkan sıfatıyla bu Komisyona katıldım. Öncelikle, teşekkür ederim. Çok kısa zamanda bilginiz olmasına rağmen yetişmeye çalıştık ve başladık.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği, Türkiye Otelciler Federasyonu, Türkiye Otelciler Birliği ve kanunla kurulmuş olan TURSAB ve Odalar Birliği Turizm Meclisi, aynı zamanda da Restorancılar Birliği Türkiye'nin turizm sektörünün en önemli STK'leridir. Bu STK'ler "Türkiye" adını taşımanın onurunu ve sorumluluğunu derneklerinde bugüne kadar taşımışlar ve otuz yıldır sektörümüze ellerinden gelen hizmeti vermeye çalışmışlardır.

Hepimiz geçtiğimiz yıllarda, son otuz senedir tüm çalışmalarımızda değerli Bakanlık mensuplarıyla, Turizm Bakanlığıyla çok güzel çalışmalar yaptık. Bu çalışmalarımızın her birinde muhakkak bir turizm tanıtım fonu kurulması hususunda görüşlerimizi bildirdik. Değerli meslektaşımız Sayın Bakanımızın da Bakan seçilmesiyle birlikte bu turizm tanıtım fonunun müjdesini duyduğumuzda hepimiz çok sevindik çünkü sektörümüzün çok önemli bir ihtiyacını gidereceğine inanıyorduk, bugün de inanıyoruz. Burada değerli görüşleri sizlerle birlikte dinledik. 2018 yılının Kasım ayında Sayın Bakanımızın ve bakan yardımcımızın da huzurunda bu metin üzerinde diğer STK'lerle birlikte bir görüşme yaptık, Sayın Nadir Bakanım da bizlerle birlikteydi ve prensip olarak bir mutabakata vardık. Bu mutabakat içerisinde bizim önerilerimiz şunlardı: Öncelikle, yüzde 1 ve diğer oranların son derece yüksek olduğunu ama tabii, Bakanlık böyle uygun görürse yapabileceğimiz bir şey olmamasına rağmen bunun kademeli olarak bir geçiş içerisinde yapılması gerektiğini, sektörün de buna zaman içerisinde alışarak süreci yürütmesi gerektiği hususunda görüşlerimizi bildirdik. Aynı zamanda, uluslararası platformlarda kullanılan "city tax" diye tabir ettiğimiz şehir vergisi veya benzer bir vergi sistemiyle sadece satış fiyatı üzerinden değil, satış fiyatının üzerine ilave edilerek sektörün yüzde 1 veya belli bir orandaki rakamı müşteriden alabilmesi için bir imkân sağlanmasını rica ettik.

Bunun yanı sıra, yönetim biçimi açısından "Türkiye" adını taşıyan tüm bu değerli derneklerin Bakanlığımız başkanlığında yönetim kurulunda olması hususunda da prensip olarak Bakanlığımızla mutabık kaldık. Ondan sonraki süreçte biz metni görmedik ve dün itibarıyla metne muttali olduğumuzda bu sistemin içerisine farklı bir şekilde dâhil olduğumuzu gördük, bu da danışma kurulu içerisinde diğer bütün sektör temsilcilerinin olması şeklinde.

Bizim Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği olarak görüşümüzü kısaca söylemek istiyorum. 3'üncü maddenin (5)'inci bendinde, muhakkak, yönetim kurulunda tüm turizm STK'lerinin başkanlarının veya turizm meclisinin -TOBB olmak üzere- bulunarak temsil edilmesi. "Neden?" dersanız, kurumsal altyapıları olan bu dernekler uzun yıllardır sektörün ihtiyaçlarını hissediyorlar, biliyorlar ve tecrübelerini yansıtıyorlar. Özellikle, Türkiye Otelciler Federasyonu, demin bahsettiğimiz bölgesel yapıyı zaten ihtiva ediyor. Yani İç Anadolu, Ege Bölgesi, İstanbul, Antalya ve diğer bölgeleri, 15 bölgeyi haiz bir yapılanma içerisinde ve bu yapılanma içerisinde her birinin bir başkanı var ve bu başkanlar zaten bir başkan seçiyorlar. Gerekirse bu yönetim kurulu adedi artırılarak daha fazla katılım da sağlanabilir. Turizm Yatırımcıları gerek marinalar gerek havalimanları gerek yatırım ve yatırım geri

dönüş süresiyle ilgili işlemleri yapmakta ve 50 milyar dolarlık bir yatırımı temsil etmektedir. Türkiye Odalar Birliği Turizm Meclisi hepimizin bulunduğu ve üye olduğu bir kurumdur. Türkiye Otelciler Birliği İstanbul, Marmara Bölgesi'ni temsil etmektedir. O nedenle biz yönetim kurullarında muhakkak olmamız gerektiği konusunda görüş bildirmek istiyoruz.

Yüzde 1 oranına gelince; 2015-2016'da elimizde olmayan nedenlerle yaşadığımız sıkıntılardan dolayı gerçekleşmiş bir finansman problemi ve yeniden ayağa kalkış süreci içerisinde gerek tahsis sürelerinin uzatılmasından gelen gerek finansman yüklerinden gelen gerek de imar barışına katılımdan dolayı kaynak ayırmakta olduğumuz bu süreçte, ilaveten yüzde 1 gibi, aşağı yukarı kârımızda yüzde 6 ila 7 oranında etkide bulunacak bir oranı vermekte açıkçası zorlanacağımızı görüyoruz. Fakat bu ajansın kurulması da muhakkak son derece fayda ve önem arz ettiği için öncelikle önerimiz, bu kanunun yürürlüğe giriş tarihinin 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla olması ve toplanacak turizm payının net satıştan pay alması yerine turizm tanıtım vergisi olarak tahsil edilmesi; 0,33'ten başlayarak konaklama tesisleri için yüzde 1 oranına tecriden yükseltilmesi, diğer tesis türlerinde de aynı şekilde tecriden artırılarak çıkarılması yani hedeflenen yüzde 1'e 2022 yılında, 2023 yılında varılması.

Özel sektör tarafından yapılan katkıya denk miktarda katkının da devlet tarafından yapılmasını önermekteyiz. Sektör olarak Türkiye ekonomisine getirdiğimiz katkıdan iftihar ediyoruz, çalışmaya da devam ediyoruz. Hepimizin hedefi, Sayın Nadir Bakanımın da bahsettiği gibi, 70 milyar dolarların üzerine çıkmaktır ancak bu süreç içerisinde ayıracığımız katkının da devlet tarafından aynı oranda desteklenmesini, verdiğimiz vergilerin bu anlamda buraya bir geri dönüş ve bir katkı olarak verilmesini rica ediyoruz.

Son olarak, bu ajansın sadece, münhasıran, tanıtım üzerine kurulması gerektiği hususuna dikkat çekmek istiyoruz çünkü muhtemelen çoğu yatırımcımız, işletmecimiz özellikle yatırım finansmanı için kullanılması düşünülen yüzde 30 payın bir haksız rekabet yaratacağı hususunda düşünce içerisinde. Bu ajans münhasıran turizm tanıtım amaçlı olmalıdır diye düşünüyoruz, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ajansı gibi veya kalkınma ajansları gibi işlevler içerisinde farklı bir şekilde formüle edilmelidir. Son derece ihtiyaç olduğu doğrudur ancak bir müddet sonra bu ajans bir holding hâline dönüşebilir. O nedenle bunu sektörün yönetmesi de çok zor olacaktır.

Bu hususları arz ederim efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu 3'üncü madde çok kıymetli bir madde olduğu için görüşmelerinde yaklaşık bir buçuk saati, iki saati geçiyoruz şu anda. Şimdi teklif sahibi -teklifte bizlerin de imzası var- birinci imza sahibi Ziya Bey değerlendirmesini yapsın, sonra sorular var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz ben de bir söz alayım.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, orada söz almak isteyen başka arkadaşlar da var.

BAŞKAN – Ziya Bey'e söz vermiştim ama Ziya Bey izin veriyor mu?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Estağfurullah Başkanım, takdir sizin.

BAŞKAN – Size nezaketsizlik olmayacaksa o zaman bir iki kişiye daha söz vereyim. Zaten 3'üncü maddeyle birlikte, sanıyorum, diğer maddeler de genellikle tartışılmış oluyor bir taraftan.

Buyurun.

TOBB HUKUK MÜŞAVİRİ AV. BURKAY ARAZ – Efendim, ilk başta, bu kanun için teşekkür ediyoruz. Türkiye'nin turizm hedeflerine ulaşması için, yurt dışında tanıtılması için, turizmin gelişmesi için Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmasını Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak -ayrıca bu sektörün temsilcilerinin bize verdiği bilgiyle de- biz destekliyoruz .

Yine kuruluş aşamasını düzenleyen 3'üncü maddeye baktığımızda, yönetim kurulu, icra kurulu ve danışma kurulundan oluştuğunu görüyoruz. Biz, seçimle gelen sektör temsilcileri sektör meclislerimizde yer aldıkları için ve bizim bu konuda çok fazla tecrübemiz olduğu için yönetim kurulunda ve icra kurulunda, odalarımız da dâhil olmak üzere, yer alabileceğimizi, yer almamızın uygun olacağını düşünüyoruz.

Ayrıca, bizim her ilde, her bölgede odalarımız ve bu sektörlerle ilgili kendi meclisleri olduğunu da biliyoruz. Bu nedenle biz danışma kurulunda değil, daha üst bir yerde, yönetim kurulunda ya da icra kurulunda yer almak istemekteyiz. Bizim, kanunla verilmiş ayrıca bir görevimiz var. Biz kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşu olduğumuz için de bu görevi bize layık görmenizi rica ediyoruz.

Ayrıca, gene bu bütçelendirmeye geldiğimizde de biz bu ajansın kurulmasının yanındayız. Yalnız, bütçesinin tacirlerden değil de ülkemize gelen yabancı turistlerden kullandıkları hizmetler karşılığında, örneğin bir ile geldiğinde kaldığı gün başına ya da havaalanını kullandığında kullandığı sefer başına alınmasını ve buradan bütçelendirilmesini Komisyona arz ediyoruz efendim.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim. Özellikle arkadaşlarım ikaz edince bu teklifin bütçeyle ilgili olan 6, 7 ve 8'inci maddeleri üzerinde söz almak istedim ama sektör temsilcilerinin konuşmalarından, özellikle Oya Hanım'ın konuşmasından sonra konuşma gereği duydum çünkü Turizm Yatırımcıları Derneğinin böyle bir rakamı, yüzde 1'lik bir rakamı kabul etmesine ben gerçekten hayret ettim. Çünkü yüzde 1 demek, cirodan yüzde 1 demek kârdan yüzde 10-15'e gelebilir, kârın yüzde 10-15'i olabilir. Ben maliyeciyim, burada maliyeci olanlar var, Sayın Bakan Yardımcımız da öyle. Cirodan yüzde 1 demek, kârdan yüzde 10-15 demektir. Biraz önce Değerli Milletvekilimiz Çetin Osman Budak "Otellerde fiili vergi oranı yüzde 4'tür." dedi yani bir kanuni vergi oranı vardır, bir de fiili vergi oranı vardır; fiili vergi oranı yüzde 4'lerde. Ya, biz onun dörtte 1'ini alıyoruz burada, çok büyük bir rakamdan bahsediyoruz. Bu rakam bu sektörü öldürür gerçekten.

Bakın, TAV'la ilgili olarak ben demin baktım; 1,2 milyar euro 2018 cirosu var Sayın Başkanım; 1,2 milyar euro. Siz binde 2,5 alıyorsunuz, burada 30 milyon euro yapıyor; 30 milyon euro. Bu kadar vergi vermiyorlar yani 200 milyon lira vergi vermiyor bu kuruluş. Bu kadar turizm payı olarak alınabilir mi, mümkün müdür yani uygulamada böyle bir şey mümkün müdür Allah aşkına? Yani yaptığımız işi çok iyi değerlendirmemiz lazım. Gerçekten uygulamada böyle bir pay, turizm payı alamayız, vergi olarak alamıyoruz. Şu anda vergilerde tahakkuk/tahsilat oranı yüzde 51 arkadaşlar, yüzde 51 yani yarısını alamıyoruz, vergi olarak yarısını alamıyoruz. Tüm vergiler için söylüyorum; ÖTV dâhil, petrolden, akaryakıttan aldığımız vergi dâhil; kurumlar ve gelir vergisinde çok daha düşük. Gerçekçi olmak lazım yani bu yapılan... Biz muhalefet partisiyiz, iktidar sonuç olarak bunu yapar ama büyük bir sıkıntıya gider. Böyle bir dönemde bunun yapılması, böyle bir kanunun getirilmesi gerçekten büyük bir

sıkıntıdır. Biz ikazımızı yapmış oluruz fakat sıkıntıyı siz çekersiniz, sıkıntıyı sektör temsilcileri çeker; ondan sonra bunu düzeltmeye çalışırız. Bu yanlış bir iş, gerçekten yanlış. Ben ilgili maddelerde de konuşacağım ama böyle bir düzenleme olmaz ya. Milyarlarca lirayı teslim ediyoruz; yönetim kurulu, icra kurulu ve danışma kurulu üyelerine bu sorumluluğu veriyoruz ama 1 kuruş alamazsınız diyoruz. Hiçbir yerde böyle bir anlayış yoktur, hiçbir kurumda böyle bir anlayış yoktur. Dünyada işletmecilik anlayışı böyle değildir.

Bakın, biraz önce değerli milletvekilim söyledi, bu özel hukuka mı tabidir, kamu hukukuna mı tabidir yani 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na mı tabidir bu? Bir taraftan, evet, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabidir çünkü "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uygulanır." diyor. Vergi için uygulanan kanun uygulanır diyoruz; bir taraftan da Sayıştay denetimi de olmaz diyoruz, İhale Kanunu'na tabi değil diyoruz. Yani işine geldiği zaman bir taraftan kamudur diyoruz, bir taraftan değildir diyoruz, özel hukukun en uçtaki hükümlerine tabidir diyoruz. Böyle bir yapı dünyada yoktur, Türkiye'de de yoktur böyle bir yapı. Hiçbir kurum, kuruluş bu yapıda değildir; bir tarafı kamu hukukuna tabi, bir tarafı özel hukuka tabi, böyle bir yapı yoktur. Böyle bir anlayışla buranın yönetilmesi mümkün değildir, buradaki rakamların alınması da mümkün değildir, hakikaten mümkün değildir.

Bunun Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmesi gerekirdi, orada bu rakamların konuşulması, tartışılması gerekirdi. Ben yine, müsaade ederseniz, ilgili maddelerde konuşmak istiyorum ama bu işin yürümeyeceğini, büyük bir sıkıntı getireceğini sektöre şimdiden söyleyebilirim. Hakikaten büyük bir sıkıntı getirecektir.

Çok teşekkür ediyorum fırsat verdiğiniz için.

BAŞKAN – Estağfurullah. Teşekkür ederiz.

Buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER FEDERASYONU KOORDİNATÖRÜ NECİP BOZ – Sayın hazırun, hepinizi saygıyla selamlarım.

Sayın Osman Ayık'ın saygılarını ve selamlarını iletiyorum. Kendisi toplantının bugüne alınmış olmasından dolayı zaman darlığından yetişemedi.

Tekrar etmek istemiyorum konuşulan konuları. Daha önce Bakanlıkla yaptığımız çalışmada bu düzenleme yoktu, bu düzenlemeyi biz dün gördük. Biz yönetim kurulu ve danışma kurulu olarak biliyorduk, icra kurulu çıktı. O zamanki tartışılan konuda TÜROFED, TÜROB, TTYD gibi sektör kuruluşlarının yönetimde yer alacağı yönünde bir düşünce vardı ama hazırlanırken bu değiştirilmiş.

Burada bir tehlikeyi belirtmek istiyorum: Altı ay sonra yani Sayın Bakanın atamasından sonra üç yıllık görevlendirmeler için seçim yapılacak. Seçim, Turizm Bakanlığından belgeli işletmeler arasında yapılacak ama para -14 bin- diğer işletmelerden de alınacak. Burada bir sıkıntı olabilir mi diye düşünüyorum. Ama asıl sıkıntı seçimlerde olacak çünkü Türkiye'de seçimlerin nasıl olacağı hiç kimse tarafından belirlenemez yani çok nitelikli bir katılım beklenirken oy nedeniyle veya başka nedenlerle çok farklı kişilerin buraya gelmesi de gündeme gelebilir. Onun için bu noktanın biraz daha özenli veya dikkatli hazırlanmasının veya kurumların burada temsil edilmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Örneğin, Türkiye Otelciler Federasyonu 15 bölgede yerleşmiştir, yaklaşık 2.600 civarında da üyesi vardır. Dolayısıyla etkin bir kurumun burada farklı bir konumda yer alarak değerlendirilmesi biraz yanlış olur, ileride sıkıntıya yol açabilir diye düşünüyorum.

Kendim aynı zamanda Turizm Bakanlığından emekliyim, dolayısıyla Bakanlığın çalışma yöntemini de bilirim. Bakanlığın iyi niyetli olarak hazırladığına kesin olarak inanıyorum, buna da ihtiyacımız var ama o noktayı biraz daha değerlendirmekte yarar var.

Yüzde 1 konusunda da bir sıkıntı var.

BAŞKAN – İlgili maddede konuşsanız yüzde 1 konusunda çünkü genelinde de konuştuk, bu konu çok tekrarlandı ama buyurun, görüşünüzü söyleyin, tamamlayın.

TÜRKİYE OTELCİLER FEDERASYONU KOORDİNATÖRÜ NECİP BOZ –O yüzde 1’le ilgili herkes konuştuğu için izin verirsiniz şunu ifade edebilirim: Bu yüzde 1 çok fazla. Oya Hanım da zaten yüzde 1’in fazla olduğunu ifade etti “0,33’le başlayalım.” dedi. Ama şunu biz daha önce Bakanlığa da hep önerdik: “City tax” dediğimiz, yurt dışında yapılan uygulamayla başlamamızda yarar var; 5 yıldızlı, 4 yıldızlı otele yabancı geldiğinde şey verir. Çünkü buradaki, örneğin Posof’taki otel hiç haberi olmadan yüzde 1 net kârından, gelirinden para verecek yani zarar etse de verecek. Dolayısıyla bizim bunu “city tax”e çevirmemizde yarar var diye düşünüyoruz. Daha kolay olur, toplaması da kolay olur. Öbür türlü, kamu alacaklarına ilişkin hükümler uygulanacak, dolayısıyla sıkıntılı olacak ve en önemlisi, zarar eden işletme de bu parayı vermek zorunda kalacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Arkadaşlar, özellikle, temsil konusu üzerinde çok fazla duruldu. O yüzde 1 konusu ilgili maddede de yine tekrar gündem olacak gördüğüm kadarıyla ama şöyle: Bundan sonra biraz maddelerle sınırlı kalalım yani zaten ilgili maddede de konuşuluyor, çok sayıda soru oldu.

Ziya Bey, buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, çok değerli milletvekillerimizin konuya olan ilgisi nedeniyle gerçekten teşekkür ediyorum. Konunun ülkemiz açısından ve sektör açısından önemi çok bariz bir şekilde ortada, ilgi de bunu gösteriyor.

Doğrusu, özellikle ajansın kurulması gerekliliği üzerinde durulması beni memnun etti. Kaldı ki özellikle Akdeniz çanağı başta olmak üzere, rakip ülkelerin çoğunda böyle bir fon ya da ajansın olmasının milletvekillerimiz de zaten farkındalar ki bu ajansın kurulmasına karşı olmadıklarını ifade ettiler, bundan memnuniyet duydum.

Şimdi, ajans kurulmasını kabul ettiğimize göre ajansla ilgili kurgu nedir? Yani genellikle eleştirilerde bunun üzerinde duruldu. Şimdi, değerli arkadaşlar, kurguyu eğer bunun tam tersi yapsaydık bütün bu eleştirileri gerçekten memnuniyetle kabul eder ve bu yönde teklif sahibi diğer arkadaşlarımızla birlikte konuyu yeniden değerlendirme gereği duyardım. Madde metninden çok net bir şekilde anlaşıldığı üzere, bu kadar demokratik bir yapıyı ancak oluşturabiliriz diye düşünüyorum. Tüm sektör temsilcilerinin katıldığı ve temsilin seçimle olduğu, mümkün olduğunca adil bir temsile özen gösterildiği... Bununla neyi kastediyorum? Özellikle, arkadaşlarımız Marmara, Akdeniz ve Ege üzerinde durdular ve “Neden Ege’den 2 değil de 1 ve diğer bazı bölgelerde ortak temsil üzerinde...” Şimdi, değerli arkadaşlar, burada tamamen işletme sayısı ve gelir tutarı üzerinden bir temsil oranı güdüldü. Yani Marmara ve Akdeniz şu anda hem işletme sayısı itibarıyla hem de gelir tutarı itibarıyla diğerlerinden ayrıştığı için 2 temsil yani eşitlikçi değil ama adil bir temsil sistemi. Geliri de, işletme sayısı da ne olursa olsun her bölgeden 1’er temsilci değil, ki bu bölgesel bir kuruluş değil zaten, bu amacına hizmet etmezdi. Dolayısıyla sistem, kuruluş ve yapısı itibarıyla...

Şu anekdotu aktarmama izin verin: Şimdi, değerli arkadaşlar, Değerli Komisyon Başkanımız, sabah toplantıyı açmadan önce Bakan Bey’le bir telefon görüşmemiz oldu. Görüşmenin içeriği şuydu: Yönetim kurulundan icra kuruluna seçim konusu ve icra kurulu da şu anda 5 kişiden oluşuyor ve icra kurulunun 5’inin 3’ü özel sektör temsilcisi, 2’si kamu temsilcisi. Orada Bakan ve Bakan Yardımcısı aynı anda üye olsaydı 6 temsilci oluyordu ve 3-3 oluyordu. Biz bunu ısrarla “Özel sektör temsilcisi 3 olsun, kamu temsilcisi 2’de kalsın.” diye Bakan ya da Bakan Yardımcısını icradan çekmek gibi bir görüşmemiz oldu ve teklifte öngördüğümüz şekilde, Bakan Yardımcısı ve ilgili genel müdürle devam etme noktasında mutabık kaldık. Yani olayın üzerinde özel sektör ağırlığının korunması, seçimlerin demokratik yapılması... Seçimlere ilişkin nasıl yapılacağı hususu da Bakanlık tarafından bir yönetmelikle belirlenecek ve bu yönetmeliğin oluşumunda eminim, Bakanlık tüm sektör temsilcilerinin görüş ve düşüncelerine başvuracaktır. Bu nedenle, bu noktada hem yapının oluşturulması, kararların verilmesi ve gerçekten sektörün tam anlamıyla... Yönetim kurulunda 8’e 5 değerli arkadaşlar. Şunu ifade edeyim tüm sektör temsilcilerine saygımın altını çizmek suretiyle: Yani 8 sektör temsilcisinin hak ve hukukunu koruyamayacağını mı düşünüyoruz yönetim kurulunda?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ama 3’ünü Bakan seçiyor.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – 8 sektör temsilcisinin yani sektörle ilgili hiçbir konuda görüş ve düşünce ifade edemeyeceğini mi düşünüyoruz? Bunu düşünüyorsak ben bu düşünceye katılmıyorum. Ben sektör temsilcilerinin gerçekten, sektör sorunlarına hâkim, çözüm önerilerini sunabilecek ve Bakanlık ve temsilcileriyle birlikte çözümleri geliştirebilecek yetkinlikte insanlar olduğunu düşünüyorum. O nedenle de bu yapının gerçekten doğru bir yapı, demokratik bir yapı, sonuca odaklı bir yapı ve Türkiye turizmini uzun dönemde taşıyacak bir yapı olduğunu değerlendiriyorum. Yani, bu yapı için 40 tane versiyon üretebilirsiniz ama biz çalışmalarımızda maksimum sonucu elde edebilecek bir yapıyı kurmak için elimizden gelen gayreti gösterdik.

Diğer taraftan –ben de komisyon başkanlığı yaptım- Değerli Başkanımız burada Komisyonu tüm boyutlarıyla, sağ olsun, yönetiyor. Komisyon bir mutfaktır değerli arkadaşlar. İşte, tüm temsilci arkadaşlarımız burada, görüşlerini ifade ediyorlar. Dolayısıyla burası bir mutfaktır, o nedenle burada her türlü görüş söylenir, eğer milletvekili arkadaşlarımız iradelerini o yönde kullanırlarsa da teklif doğal olarak milletvekili arkadaşların iradeleri doğrultusunda değişir. Dolayısıyla Komisyon, bu teklifin olgunlaştırılması için de bir platformdur, bunu da unutmayalım. O nedenle, tüm sektör temsilcilerinin görüşleri... Bakanlığımızın tespit ettiği sorunlara çözüm getiren, demokratik, önümüzdeki dönemde rakipleriyle rekabet edebilecek kadar, toplam Türkiye turizminin algısını olgu olarak yükseltebilecek tüm enstrümanları, tüm inisiyatifleri kullanacak ve alacak yapıda bir organ oluşturma, bir yapı oluşturma maddesidir 3’üncü madde. Bu yönüyle, doğrusu biz tüm teklif sahibi arkadaşlarımızla birlikte, bu maddenin hem temsil gücü hem oluşturulma yapısı hem de sonuç odaklı çalışma anlayışıyla doğru bir yapıda olduğunu değerlendiriyoruz.

Sayın Başkanım, izin verirseniz Bakan Yardımcımız da çok nokta atışı birkaç hususa değinmek istiyor.

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili mi?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Maddeyle ilgili, sadece maddeyle ilgili.

Ben de özellikle, altını da çizdiğiniz için maddenin çerçevesinin dışına çıkmamaya çalıştım, diğer konulara girmiyorum o yüzden.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilimiz teklif sahibi olarak maddenin yazılış gerekçelerini çok nezih bir şekilde anlattı. Ben de konuşmalarda birkaç hususun daha iyi anlaşılması açısından bazı hususların altını çizmek istiyorum.

Sayın milletvekillerimiz, tabii, bu kuruluşun bir rekabetçi ortamda olacağından veya yapısından, özel statüsünden falan, bunlardan bahsettiler; ben bunlarla ilgili konuşmak istiyorum. Teklifin geneli hakkında da ifade ettiğimiz gibi, bizim amacımız Bakanlık olarak, Türkiye olarak, turizm sektörü olarak gerek Türkiye’nin turizm gelirlerinin çok daha üst seviyelere, sahip olduğu zenginliğin karşılığı olarak hak ettiği şekilde 70 milyar dolarlara beş yıl içerisinde, 2023 yılında nasıl çıkarırız arayışı içinde baktığımızda gerekse de dünyada bu işte rekabet ettiğimiz öncü ülkelerdeki durumu incelediğimizde benzer yapının onlarda da olduğundan ve bu yapı üzerinden çok daha güçlü bir şekilde ülkeler arası rekabette avantajlı durumlarda olduklarından yola çıkarak benzeri bir yapının... Elbette burada ifade edildiği gibi, Turizm Bakanlığının ve Tanıtma Genel Müdürlüğümüzün diğer fonksiyonları yine canlı, diri ve icraatlarına devam edecek, onları ortadan kaldıracak bir durum yok ama Türkiye’nin turizm açısından tanıtımını sektörle beraber, taşın altına eline koyarak, gelirlerinden belli bir pay aktararak burada oluşturulan fonun da karşılığı olarak söz sahibi olan bu fonun harcamalarında yönetim kurulu olarak yetki sahibi olması ve Türkiye’nin turizm tanıtımı açısından dünyada rekabet ettiğimiz ülkeler karşısında daha avantajlı olması açısından bizim için olmazsa olmaz, elzem olan, yıllardan beri benzeri bir yapının –sektör temsilcilerimizin de ifade ettiği gibi- üzerinde düşünüldüğü, tartışıldığı bir çalışma bu.

BAŞKAN – Fon değil şu anda.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Toplanan fonu kastediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Madde ayrı, maddeyle sınırlı kalırsak... Çünkü ilerleyemiyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayhay Başkanım.

Bu ajans, tabii, rekabet ettiğimiz ülkelerle Türkiye’nin tanıtımı konusunun içinde bir rekabet olacak ama özel bir şirket asla değil, sonuçta bir kamu hizmeti. Türkiye’nin turizminin tanıtılması konusunda iş ve icraat yapacak olan bir kuruluş olacak, bir ajans olacak. Türkiye içerisinde rekabet ettiği bir başka şirket, bir başka yapı falan olmayacak. Bunun altını özellikle çizmek istiyorum çünkü “Özel şirket mi, özel yapı mı, özel hukuk mu?” soruları geldi; burada, iş ve işlemlerinin daha etkin, daha hızlı yapılması açısından bazı muafiyetlerin tanımlanmasının doğru olacağı düşüncesiyle onları ifade edildi dünyadaki örneklerinde olduğu gibi.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Yeteri kadar görüşmedik mi Gökkan Bey ya bu teklif üzerinde? Yani daha diğer maddeler de var, başka teklif de var bu madde içinde.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, komisyonlarda siyasi partileri temsilen komisyon sözcülerine gerek görüldüğünde söz verilmesi Meclis usulünde vardır, o nedenle bunu bir hatırlatmak ihtiyacı hissettim.

Biz tekrar, 3'üncü maddeyle ilgili, neden aykırı teklifimize diğer arkadaşlarımızın... Biz burada bir oylama yapacağız, Anadolu'nun muhtelif illerinden gelmiş olan milletvekilleri var. Sonuçta, ben İstanbul Milletvekiliyim ama bir öneri yaptık ve şu anda biz bu öneri üzerinde konuşuyoruz. Dedik biz: 13'ten 17'ye çıkarılsın. Bununla ilgili Ege'den 1 olan üye sayısının 2'ye, Karadeniz ve Doğu ve Güneydoğu'yu temsilen de 1'er üyenin gelmesini ve Türkiye Belediyeler Birliğini temsilen de 1 üyenin gelmesini... Diğer milletvekili arkadaşlarımız da eğer turizmin geliştirilmesiyle ilgili bir düzenleme yapılacaksa yerel yönetimlerin mutlaka bu sürecin içinde yer almasının çok önemli olduğunu söyledi. Ben de konuşmamda sizin hem Tarihi Kentler Birliğinin Başkanlığını yapmanız ya da içinde olmanız ve büyükşehir belediye başkanlığı yapmanız dolayısıyla bu konudaki katkılarınızı sordum.

İkincisi de burada 4'üncü maddede diyor ki: "Marmara, Akdeniz, Ege Bölgelerini temsil eden yönetim kurulu üyeleri arasından Bakan tarafından seçilen 3 üye..." Nasıl demokratik bir seçim oluyor bu? Yani demokratik seçim, temsilcilerin kendi üyelerini seçmesinden geçer. İçlerinden birini bakan seçecek; peki, neye göre seçecek? Şimdi, bu 8'e 5 rakamları... Sayın milletvekilim, bakın, Türkiye'de bütün spor kulüpleri özerktir, Türkiye'de Futbol Federasyonunun seçimleri de özerk kulüpler tarafından yapılmıştır ama liste Ankara'dan gelir ve son dakikada da işte, ne bileyim, Sancaktepe Belediye Başkanı seçime girer, kaybeder, ertesi hafta da Futbol Federasyonunun yönetimine girer. O nedenle, buradaki seçimi kimin yapacağı konusunda bakan değil sektör temsilcilerinin kendi içinde yapacağı seçimle en çok oy alan kişinin gelmesi gerekir, buradaki vesayetin de ortadan kaldırılması lazım.

İki tane farklı önerimiz vardı maddeyle ilgili, Komisyon üyelerimizin... Sayın milletvekilimiz dedi ki: "Biz bu üyeleri seçerken tesis sayısına bakıyoruz." Evet, biz muhalefet milletvekillerinin dediği gibi, siz bunu gelir elde etmek için, bu ajansa kaynak yaratmak için yapıyorsunuz. Eğer turizmin teşvik edilmesi ve Türkiye turizminin geliştirilmesini ve büyütülmesini hedefliyorsanız o zaman, turizm yatırımlarının en az olduğu illerin daha da çok temsil edilmesi noktasındaki önerimizi desteklemeniz gerekir. Yani geleceğe dönük bir yapılanmaysa evet, Karadeniz son derece önemli bir turizm bölgesi, Doğu Anadolu son derece önemli bir turizm bölgesi; buraların da mutlaka ayrı bir üye tarafından temsil edilmesinin sağlanması gerekiyor. Tekrar bu önerimizin dikkate alınmasını öneriyorum.

Özellikle, Doğu'dan, Güneydoğu'dan, Karadeniz'den, İç Anadolu'dan ve Ege'den gelen milletvekillerine bu verecekleri kararların karşılığında bunun siyaseten anlatmakta zorluk çekebileceklerini belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi, aynı önerge üzerinde defalarca söz almak usulde var mı ben bilmiyorum ama buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Cevap alamadığım için soruyorum, cevap alamıyorum, onun için cevaplamalarını rica ediyorum.

1)Teklif sahibi Ziya Bey şunu söyledi: "Bu ajansın kurulmasına milletvekilleri karşı çıkmamıştır, bizi çok memnun etmiştir." Hayır Ziya Bey, biz, bu teklif tüm maddeleriyle birlikte geriye çekilsin, tamamen kaldırılsın diye önerge verdik; oylandı, reddedildi. Biz karşıyız, ajansın kurulmasına karşıyız, bu böyle bilinsin.

2) "Özel hukuk" deniyor, özel hukuk nedir, bir açıklama yapmadılar. Sadece bunu rica ediyorum.

3) "Özel bir şirket midir?" dedik, "Özel bir şirket değildir." diyor, o zaman kamu denetimine niye tabi değildir bu? Bakan Yardımcımız "Özel şirket değildir." diyor, nedir bu? Yani özel şirket değilse Bakanlığın bünyesinde olmayan dışarıdaki temsilciler Bakanlıkta nasıl yönetici olabilir?

4) Bu maddeyle ilgili, bu kadar bütçeyi yöneten icra kuruluna ücret verilmiyor, neden konulmadı, niye ücret konulmadan yönetim şekli oluşturulmuştur? Bunu merak ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Hocam, ısrarcı mısınız?

Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Aslında ben ısrarcı değilim, konu üzerine defalarca gittik ama doğrusu, ben merak ediyorum: Yani, özür dilerim, tekrarı olacak ama Bakan Yardımcımız önce dedi ki: “Bu bir özel teşebbüstür.” Aşağıdaki konuşmadan sonra özel teşebbüs olmadığını söyledi, özel şirket olmadığını söyledi. Ben de dedim ki: Yani özel bir şirketse biz devlet eliyle, devletin Maliye Bakanlığının bütün verilerini kullanarak vergi alıyoruz. Bu taksimi kurt yapmaz, kuzulara şah olsa. Yani madem ki özel bir teşebbüstür, özel bir şirkettir biz devletin olmazsa olmaz Maliye Bakanlığının elemanıyla vergi nasıl alıyoruz? Şimdi “Demokratiktir.” diyorsunuz, e, herkesi bakan atıyor. Bakanın atadığı bir şeyin demokratik olması düşünebilir mi?

Şimdi, özel teşebbüsle görüştüğünüzü söylüyorsunuz...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, özür dilerim...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Bir dakika, bir dakikanızı alayım.

Oya Hanım, yüzde 1’in infial olacağını yani teşebbüslerin ödeyemeyeceğini söylüyor, yanılmıyorsam; yanındaki beyefendi ödeyemeyeceğini söylüyor ama biz onlara yine “Hayır, hayır, siz ödersiniz bir şey olmaz, siz ödeyin.” mantığıyla onlara hizmet ediyoruz, böyle bir mantık olur mu?

Maddelere geldikçe söyleyeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Ziya Bey, siz yönlendirin.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yani kanunla kurulu özel hukuk tüzel kişisi, bunun tarifi o aslında.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Şimdi, tabii, bunun üzerinde çok konuşulabilir ancak her konuşmamızda ben aynı şeyi ifade ederim. Sonuç itibarıyla, ajansın tüzel kişiliği olacak yasalaştığı zaman, özel hukuk hükümlerine tabi ve Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili kuruluşu niteliğinde bir kuruluş olacaktır.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Biz anlamadık yani bu nasıl oluyor?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Bunun ötesinde, özellikle değerli milletvekilimiz huzur hakkının neden alınmayacağı üzerine en son konuşmasında tekrar durdu.

Şimdi, bir örnek vermek istiyorum sabrınızı taşırmadan: Bu mümkün ve doğrudur da. Zira, ülkemizin bir sektörüyle ilgili temsilcilerin zaten asli işleri olan temsilcilerin profesyonelliklerini, yeteneklerini, birikimlerini ülke yararına bir anlamda vakfetmesidir gerektiği zaman. Bundan da hiçbir profesyonel, hiçbir kamu görevlisi de inanın kaçmayacaktır, kaçmıyor.

Bürokrasi dönemimde “TURQUALITY Markalaşma Programı” diye bir şey ihdas ettik ve bu program kapsamında özel sektörden sayısız profesyonel en az beş yıl ve sekiz yıl içerisinde haftada 2 defa ve 3 defa yaptığımız toplantılara meccanen bilgilerini, zamanlarını vakfetmişlerdir ve hiç kimse

de bu emeklerinden dolayı bir kuruş talep etmemiştir ve sonuçta, Türkiye Cumhuriyeti on beş yıldır kamuda işleyen bir programa sahip olmuştur ve bugün işliyor. Burada da benzer bir şeyin olacağı hususunda en ufak bir kuşku yoktur.

Sonuç itibarıyla, herkesin bir geliri var, buraya da ülkesi adına ve sektör adına zamanı ve tecrübesini vakfediyor. Bu, neden olmasın? Oldu, olmaya da devam edecek.

Teşekkür ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Başkanım, bir cümle de...

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerimizin verdiği önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var 3'üncü maddeyle ilgili, onu okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasında geçen "havalimanı" ibaresinin "havalimanı ve terminal" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Metin Yavuz

Aydın

Gerekçe:

Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası kapsamına Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı işletmeleri dâhil edilmiştir.

Uygulamada bu bent kapsamına giren havalimanı işletmeleri olan yap-işlet-devret modeliyle görevlendirilen şirketler tarafından inşaatı yapılarak işletilen havalimanlarının yanında devlet yani DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından bizzat yapılan veya yaptırılan havalimanlarının sadece havalimanı terminali kısımlarının işletmeciliğinin üçüncü kişilere yani şirketlere kiralanmak suretiyle yaptırılanla da bulunmaktadır.

Önergeyle, havalimanı terminal işletmelerinin de fıkra kapsamına dâhil edilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Bir küçük düzeltme var burada.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 3'üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, bir iki konuda Genel Kurulda uzlaşma aranmasıyla ilgili değerlendirme geçen kanunda da yaptık, yine bu kanunda da yapabiliriz, onu da ayrıca arkadaşlarla görüşeceğimizi de ifade etmek istiyorum.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Faaliyet alanları

MADDE 4- (1) Ajans, Bakanlıkça belirlenen turizm strateji ve politikaları doğrultusunda;

a)Türkiye'nin turizm hedeflerine ulaşmasına ve turizm olanaklarının dünyada tanıtılmasına ve pazarlanmasına ilişkin strateji geliştirir ve tanıtım faaliyetlerini yürütür.

b)Turizm sektörü ve pazarının ihtiyaçlarını ve eğilimlerini belirleyerek ilgililere tavsiyelerde bulunur.

c)Turizm potansiyelinin tüm yönleri ile değerlendirilerek ülke ekonomisine kazandırılmasına, turizm yatırımlarının ve turizmin ülke ekonomisindeki payının artırılmasına yönelik çalışmaları yapar.

ç) Turizm sektörünün hizmet kalitesinin ve niteliğinin artırılması amacıyla gerekli tüm çalışmaları yürütür.

d)Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen ve Ajansın faaliyetlerine giren alanlarda yurt içinden ve yurt dışından yatırımcıların ülkemize yatırım yapmaları için gerekli faaliyetleri yürütür, sadece turizm yatırımlarını yapmak amacıyla kurulan şirketlere İcra Kurulunca belirlenecek oranlarda iştirak etmek suretiyle bu yatırımlara destek ve kaynak sağlar.

e)Turizmin ülke ekonomisindeki payının artırılması amacıyla bu Kanunda belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere diğer her türlü faaliyet, iş ve işlemleri yapabilir, destek ve kaynak sağlayabilir.

(2)Ajans, faaliyetleri ile ilgili olarak yurt içi ve yurt dışından hibe alabilir.

(3)Birinci fıkranın (d) bendi uyarınca desteklenecek yatırımlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir.

BAŞKAN – Bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (d) bendinde "Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen ve Ajansın faaliyetlerine giren alanlarda yurt içinden ve yurt dışından yatırımcıların ülkemize yatırım yapmaları için gerekli faaliyetleri yürütür." ibaresinden sonrasının çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek
İstanbul

Mürsel Alban
Muğla
Hasan Baltacı
Kastamonu

Hüseyin Yıldız
Aydın

Gerekçe:

Ajansın turizm yatırımlarına iştirak etmesi ve bu yatırımlara destek ve kaynak sağlaması konusunda yeterli denetimin olmaması ve ifadenin muğlaklığı, hangi yatırımlara ne kadar destek ve kaynak sağlanacağı kanun teklifinde belirtilmediğinden bu ifadenin metinden çıkarılması yerinde olacaktır.

BAŞKAN – Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, biz bu tanıtmaya ajansını ne için kurduk? Yurt dışında Türkiye'yi tanıtmak için, otellerimizi tanıtmak, tarihî yerlerimizi tanıtmak için kurduk, değil mi? E, bu parayı kim ödüyor? Otelcilerimiz, restorancılarımız bu parayı ödüyor. Ne için ödüyor? Kendilerini orada tanıtmak için. Ama burada öyle bir madde eklemiştiniz ki, diyorsunuz ki... Yani ben şöyle hayal ediyorum rakam olarak: Düşünün 35 milyar dolar ciro olduğunu söylüyorlar, 15 milyar doları bir yana atıyorum, 20 milyar dolardan bahsediyorum, yüzde 1'i 200 milyon dolar demektir. Sadece otelcilerden gelen paradan bahsediyorum, 200 milyon dolar. Bu, sadece yatak ücretinden gelen para. Ee? "Yüzde 70'ini biz reklam işinde kullanacağız, geri kalan yüzde 30'u yurt dışından gelen yatırımcıların alt zeminini hazırlamak suretiyle o parayı onlara vereceğiz."

Değerli arkadaşlar, şimdi, düşünün, Türkiye'de bir iş adamı yatırım yapacak, buranın, otelin eğer kanalizasyonu yoksa arıtmasını kendi cebinden yapacak, yollarını kendi cebinden yapacak ama dışarıdan gelen bir yatırımcı olursa...

BAŞKAN – 5'nci maddeyle ilgili konuşuyorsunuz herhâlde? 4'üncü maddeyi görüşüyoruz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Hayır, özür diliyorum, 4’üncü maddenin (d) fıkrası hakkında konuşuyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, burada, (d) fıkrasında diyor ki Sayın Başkan: “Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen ve Ajansın faaliyetlerine giren alanlarda yurt içinden ve yurt dışından yatırımcıların ülkemize yatırım yapmaları için gerekli faaliyetleri yürütür, sadece turizm yatırımlarını yapmak amacıyla kurulan şirketlere İcra Kurulunca belirlenecek oranlarda iştirak etmek suretiyle bu yatırımlara destek ve kaynak sağlar.” Yani “Yurt dışından gelen eğer benim adamımsa...” Arkadaşlar, ben burada Turizm Bakanını veya Turizm Bakanlığındaki bürokratları suçlar mıyım, yanlış anlamayın ama ben yarın iktidar değiştiğinde de, başka birisi geldiğinde de “Eğer benim adamımsa ben ona destek veririm.” Rekabet gücü ortada olur mu? Böyle bir şey olamaz. Ben zorlayacağım otelcileri, yüzde 1 onlardan para alacağım ve başka yatırımcılar için, onlar için ben onlara destek sağlayacağım, böyle bir şey olabilir mi? Onun için, burada “...gerekli faaliyetleri yürütür”den, oradan sonrasının bu maddeden çıkarılmasını öneriyorum Sevgili Başkanım. Bu gerçekten yanlış bir şey, ileride çok büyük sorunlara neden olur ve haksızlık olur.

Bu yüzden, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu maddede “...gerekli faaliyetleri yürütür.”den sonraki cümlelerin komple çıkarılmasını istiyoruz Sevgili Başkanım.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Gökan Bey.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 4’üncü maddenin (d) bendine dair vermiş olduğumuz değişiklik önergesiyle biz “Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun ve gerekli görülen ve Ajansın faaliyetlerine giren alanlarda yurt içinden ve yurt dışından yatırımcıların ülkemize yatırım yapmaları için gerekli faaliyetleri yürütür.”den sonrasının çıkarılmasını istedik. Niye istiyoruz? Orada diyor ki: “Sadece turizm yatırımlarını yapmak amacıyla kurulan şirketlere...” Şimdi, biraz önce Sayın Alban dedi ki: “Burada görev yapacak olan icra kurulu üyeleriyle ilgili hiçbir huzur hakkı vermiyorsunuz, bir ücret ya da bir maaş önermiyorsunuz.” Ama burada ondan çok daha kıymetli bir yetkiyi tanımlıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Sadece turizm yatırımları yapmak amacıyla kurulan şirketlere İcra Kurulunca belirlenecek oranlarda iştirak etmek suretiyle bu yatırımlara destek ve kaynak sağlar.” Arkadaşlar, bu son derece tehlikeli bir ifade. Yani bu amaçla kurulan şirketler kim? Kim belirleyecek bunu? İcra kurulu. Peki, biz dedik ki: Burada turizm yatırımlarının o zaman belli bir... Yani bunların aktarılmasıyla ilgili belli standart ve koyması gerekir yasa koyucunun. Sektörde belli bir çalışmanın, belli bir cironun, belli bir büyüklüğün üzerine çıkmış olmak ya da sektöre istihdam anlamında, turizm gelirleri anlamında belli bir büyüklüğe ulaşmayla ilgili kriter koymak; bunlar yok. Yani keyfilik son yıllarda iktidarlar tarafından, bakanlıklar tarafından o kadar çok kullanılıyor ki biz burada bu keyfiliğin devam edeceğinden, bu ajans kurulmasıyla birlikte toplanacak paraların da aynı biçimiyle kullanılacağından endişe ediyoruz. Yani burada “Türk turizminin geliştirilmesi amacıyla kullanılacak olan kaynak ve verilecek olan destekler” son derece geniş bir kavram. Yani 2000’li yıllarda, 2010’lu yıllarda bu amaçla Türkiye’nin tanıtım fonundan geçmişte Hoca Efendi camiası, şimdi terör örgütünün mensuplarının Türk devleti tarafından nasıl dünyanın bütün coğrafyalarına Türkiye’yi tanıtmak için gönderildiğini biz biliyoruz. O nedenle de burada yasa koyucunun olayı son derece netleştirmesi ve açık bir hâle getirmesi gerekir.

Bizim teklifimiz açık ve net, “yürütülür”den sonra gelen (b) bendindeki ifadenin metinden çıkarılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bu konuya tabi Ziya Bey biraz sonra açıklık getirmelidir.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bir hususa vurgu yapmak istiyorum: Şimdi, bizim kanun yapma yöntemlerimizle ilgili az önce değerli arkadaşlar konuşular, görüşlerini bildirdiler; kanun yapma yöntemimizle ilgili arızalı yönleri burada oturduk, konuştuk. Şimdi, tekrar ona dönmeyeceğim ama ben mühendisim, biz bir iş yapmadan önce sonuçlarını ortaya koyarız, hangi sonucu elde etmek istiyorsak ona uygun çalışırız; teknoloji o kadar gelişti ki mesela bir yol projesi çizeceksek bu yol projesini çizdikten sonra imalat aşamasına gelmeden önce bir simülasyon yaparız yani o simülasyonda arabayı koyarız, seyir hâlinde gider, o yol projesinden istediğimizi karşılayabiliyor muyuz, karşılayamıyor muyuz bakarız.

Şimdi burada da bir simülasyon yapacağız, basit bir şey, siz geliştirin: Bu kanun geçti. Bürokratlar bu kanunu teklif etti, değerli milletvekili arkadaşlarımız da dediler ki “Bu kanun Türkiye için yararlı.” ellerini kaldırdılar, bu kanun onaylandı, bu kanun geçti. Yarın ajans kuruldu. Ajansın bütün organları da bir hafta sonra kuruldu, ben de baktım dedim ki: “Ya, bir ajans kurulmuş, benim dayım da bu ajansın icra kurulu başkanı olmuş. Cebimde de 10 bin lira para var, gideyim bir yatırımcı şirket kurayım. “ Bu yatırımcı şirket de 10 milyon dolarla -icra kurulu karar alsın- ajansa ortak olsun. Sonra şirketin 50 bin maaşla genel müdürü olsam kim denetleyecek arkadaşlar bunu? Basit bir simülasyon yani. Bunu denetleyebilecek, “Hayır kardeşim, bu böyle olmaz.” diyebilecek bir milletvekili var mı aranızda? “Evet” diyecek arkadaşlara soruyorum. Şöyle söylemeyin: “Ya, bu saçma bir simülasyon.” Bunu denetleyemedikten sonra, olasılık dâhilinde olduktan sonra buna “evet” diyecek, özellikle bu kanun teklifine “evet” diyecek arkadaşlara söylüyorum. Çünkü bakın, teklifi bürokratlar yapmış olsa bile vebali bize ait, onaylayacak olanlara ait, bu kanunu geçirecek olanlara. Kim diyecek ki “Hayır, orada icra kurulunun başkanının akrabası bu ajansa ortak oldu, o şirketten de o akraba 50 bin lira maaş alıyor.” “100 bin lira maaş alıyor.” ya da “Yanlış bir yere yatırım yapıyor.” diye kim diyebilecek ki, kim denetleyecek? Denetleyecek bir kurum var mı? Yok.

Bizim şimdi esas sıkıntımız zaten Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini de konuşurken en çok neyi konuştuk? Denge ve denetim sistemi yok dedik. Biz bugün ekonomik kriz yaşıyorsak denetimsizlikten ekonomik kriz yaşıyoruz. Her şey şöyle oluyor, son bir yıldır gördüğüm bu: “İnek nerede? Dağa kaçtı. Dağ nerede? Yandı, bitti, kül oldu.”ya dönüşüyor. Ya, bu maddede böyle olacak. Sayın Başkan, yüzde 30... Az önce bir örnek verdi Sayın Vekilim, 200 milyon dolara tekabül ediyor, yüzde 30’u 60 milyon dolar yapıyor. 60 milyon dolarla hangi şirketlere ortak olunacak? Hangi yatırımlar yapılacak? Nasıl yapılacak? Ortak olunan şirketlerin mali durumu nedir, kim denetleyecek? Ortak olunan şirketlerin yönetimi kimlerden oluşuyor, bunları kim denetleyecek, kim hesap verecek? Bunlar belli değil. Yani sonuçlarını denetleyemediğimiz şeye niye “evet” diyoruz ki? İnsanoğlunun dünyada yaptığı bir şey var, egemen olmaya çalışıyor yani yaptığı işi kontrol etmeye çalışıyor yani yaptığınız işi kontrol edemedikten sonra insanoğlunun bilinçli bir aktivitesi olmaz. Kontrol edemediğimiz bir sürece nasıl “evet” diyeceğiz.

Şimdi, bu maddede diyor ki: “Yatırım yapılır.” Az önce sivil toplum kuruluşundan arkadaşlar dediler ki: “Biz bir ajans kurulmasını istiyoruz, bu Türkiye’yi tanıtsın.” Tanıtımla ilgili arızaları da siyasi olarak söyleyebilirim, nasıl tanıtacaklarını da konuşmak lazım. Bu, Türkiye’yi tanıtsın, evet, Türkiye’mizi tanıtalım, turizmi geliştirelim ama yatırım yapmak nedir? Türkiye’de yatırımcı kuruluş mu yok? Turizm Bakanlığı bir yatırım yapmak istiyorsa önüne duran mı var? Sanki on yedi yıldır

bürokrasiyi ben atıyormuşum gibi diyorsunuz ki: “Bürokrasi yavaş ilerliyor.” Biz geçen Turizm Teşvik Kanunu’nda şöyle bir şey çıkardık “Turizm bölgelerinin içerisindeki orman alanlarının tahsisıyla ilgili yetkiyi Orman Genel Müdürlüğünden alalım Turizm Bakanlığına verelim.” dedik. E, verdik, Turizm Bakanlığında zaten bir sürü yetki var. Biz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini eleştirirken şöyle söylemiştik: Cumhurbaşkanını seçeceksiniz, o herkesi seçecek. Şimdi tam da aynı yere geldik. Ormanlardan ormanları aldık Turizm Bakanlığına bağladık, Bakanlık ajans kurdu yatırım yapma yetkisini ajansa verdi. Ajansı kimse denetleyemiyor, ajansın yönetim kurulunu, icra kurulunu tamamen Cumhurbaşkanının atadığı bürokratlar belirliyor. Tam az önce dediğim hikâye geldi: Dağ, yandı, bitti, kül oldu. Yani kimden hesap soracağız, kim atama yapıyor?

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Millet soracak, Cumhurbaşkanını millet seçti.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – 23 Haziranda millet hesap sordu zaten Sayın Vekilim. 23 Haziranda dedi ki...

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Ne alakası var?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Bakın, lütfen...

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Sayın Vekilim, İstanbul’u karıştırmayın.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – 23 Haziranda şöyle bir şey söyledi bu millet, “Ya, kardeşim tek başına karar verme, yerel yönetimleri güçlendir, merkezi yönetimle Türkiye yönetilemiyor.” dedi zaten, bunu söyledi. 23 Haziranla birlikte insanlar şunu söyledi, bizim söylemlerimiz ortadaydı: “Ya, denetlemek istiyorum.” dedi.

Şimdi, siz burada ilerleyen maddede, denetimsizliği getirdiğiniz bir yerde, yatırım yapma yetkisini ajansa verdiğinizde değerli arkadaşlar, inanın bunun vebali, bu kanunu yapan bürokratlarda olmaz, onaylayan, el kaldıran sizlerde olur değerli arkadaşlar. Yarın öbür gün buradaki usulsüzlüklerle ilgili ortaya çıkacak yanlışları gazetelerden öğreniriz arkadaşlar.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Gazeteden de öğrenemezsin.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Tabii, öğrenebilirsek artık yani, onu da bilemiyoruz.

Ya, biz Sayıştay raporundan imtina olan bir yerde bu kadar devasa yatırımları yapacak bir bütçeyle kurulacak bir ajansı sorgulamamız lazım. olmaz arkadaşlar. Reklam yapalım, Türkiye’imizi tanıtalım, çok güzel değerlerimiz var, bunları ortaya koyalım; turistler gelsin. Mesele zengin turist gelsin, para versin gibi bir şey de değil sadece. Yani dünyaya bir katkımız olsun, insanlığa bir katkımız olsun, Türkiye’imizi tanıtalım, para da kazanalım, Türkiye’imizi de geliştirelim ama yani bu yatırım yapmak nedir? Şimdi yatırım yapacak kuruluş mu yok? Birileri yatırım yapmak istedi de Turizm Teşvik Kanunu’nda bir eksiklik varsa Turizm Teşvik Kanunu’nda bir düzenleme yapalım, yatırımcıyı oradan teşvik edelim ama denetleyebileceğimiz şekilde teşvik edelim. Şimdi “Bu kanunla birlikte hibe de alabilir” diyor. Yani nerelerden hibe alacak?

BAŞKAN - Bunun gerekçesinden arkadaşlar bahsetmişti ama yine cevaplandırsınlar.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Yani Sayın Başkanım, bütün bunlar, işte bu birikecek hibeler, alınacak katkı payları “vergi” adı altında yasalaştırılıyor. Bütün bunları koyduğunuzda bu ajans bence yatırım yapmamalı. Yatırımı teşvik edecekse Turizm Bakanlığı teşvik etmeli. Yeni bir kanunla düzenlemeliyiz.

Bu ajans bence sadece reklam yapmalı. Diğer ilerleyen maddelerde Sayıştay denetimi konusunda da önemli şeyler söyleyeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Mürsel Bey, buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben 4’üncü maddenin (2)’nci fıkrası: “Ajans, faaliyetleriyle ilgili olarak yurt içi ve yurt dışından hibe alabilir.” “Hibe alabilir” derken ne amaçlanmıştı? Bu konuda bir açıklama yapılmasını istiyorum. Ne hedeflenmişti burada?

(3)’üncü bendi: Birinci fıkranın (d) bendi uyarınca desteklenecek yatırımlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanını kararıyla belirlenir.” Burada ne hedeflenmişti. Özel bir şirketten bahsediyoruz, bakın.

BAŞKAN – Not alıyoruz değil mi arkadaşlar? İki hususta Mürsel Bey, hibe derken yani...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) –Burada bunları yazarken veya bu kanuna koyarken ne hedeflemiştiniz? Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani şimdi, aslında, tabii ben fazla müdahale etmemeye çalışıyorum da böyle ajansların falan hibe kabul etmesi çok doğal bir şey dünyada. Bu, Amerika’sından Avrupa’sına normal, kötüye kullanılmaması şartıyla. Yani bunun çok tartışmalı bir şey olmadığını ben şahsen düşünüyorum ama yine arkadaşlarımız cevaplandırırlar. Yani yardım kabul etme...

Evet, söz isteyen milletvekilimiz, buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, gene, her zaman yapıldığı gibi, alelacele bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. İşe şöyle bakmak lazım: Biz bu kanunu kimin için yapıyoruz? Turizmcilerimiz için yapıyoruz, buradaki sektör temsilcilerinin sorun ve problemlerini çözmeye yönelik bir kanun yapıyoruz. Ama işin temelinin, başında bozuk attık 3’üncü maddeyle. Yani bu ajansın kurulmasını isteyenler, bu ajansın içinde, yönetiminde daha etkin görev almak istiyorlar ama biz onlara diyoruz ki: “Hayır, biz bunu belirleriz.” Turizm için turizmciye rağmen turizm kanunu gibi bir şey oldu.

Şimdi, burada sektör temsilcileri şunu söyledi: “Biz daha önce bu görüşmelere katıldık ama böyle olduğunu bilmiyorduk yani metni görmedik, metni burada gördük.” Aslında bu bile başlı başına bu kanunun ertelenmesini gerektiren bir nedendir. Benim gördüğüm kadarıyla, bu işin profesyonel tarafı, sektör temsilcileri bu işin yönetiminde ve icrasında görev almıyorlar. Biz onların yerine burada, belki de turizmle hiç ilgilenmeyen insanlar olarak karar alıyoruz, parasını da onlardan alarak onların oluşturduğu bütçeyle onların adına harcama yapacağız. Bu harcamayı yaparken... Biraz evvel Oya Hanım’dı zannedersem, şunu söyledi, çok değerliydi: “Bu ajans sadece tanıtım için görev yapsın.” Ama biz, maalesef, görüyoruz ki 70 milyar dolar hedefiyle, yüzde 1’i nedir bunun? Yani bizim ciromuz 70 milyar olacak, yüzde 1’i 700 milyon dolar olacak; biz bu 700 milyon doları bu insanlardan alacağız ve kullanacağız ve bunun bir kısmını da belki de bu sektör temsilcileriyle rekabet edecek birtakım kurum ve kuruluşları ayaklandırarak yapacağız. Yani bu her yönüyle sakat.

Benim bildiğim kadarıyla bir yıl önce Sayın Bakan bu konuyla ilgili konuşurken şöyle demişti, tabii o zaman ölümü göstermiş, bugün sıtmaya razı ediyor: “Ya, işte, yüzde 4, yüzde 5 olmalı bu cirodan.” Ama gördük ki yüzde 1’e geldik ama sektör temsilcileri diyorlar ki: “Biz bu yüzde 1’i bile ödeyemeyiz çünkü vergimizi bile ödeyemez hâle geldik.” Bu noktada ödeyemez hâldeler.

Benim gördüğüm kadarıyla şu anki verilerle oluşturulacak olan bu ajansın bütçesi 3-4 milyar, böyle bir ajans oluyor ve 3-4 milyarlık bu ajansı biz devlet denetiminden, Sayıştaydan da kaçırıyoruz. Ve Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslarla, kriterlerle birilerinin belki de cebine aktarılacak, onların turizm tesisleri kurmasına olanak sağlayacak bir maddeyi görüşüyoruz. Son derece sakıncalıdır.

Dediğim gibi biz turizmciler için bu işi yapıyorsak onların itiraz ettiği noktalarda... Belki biz muhalefet olarak itiraz edebiliriz, sizler bunu kabul etmeyebilirsiniz ama turizmciler yani sektörün içinden gelen insanların itiraz ettiği noktalarda en azından onların istediği yönde düzenlemeyi burada ortak akılla hayata geçirmek son derece değerli ve kıymetlidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Celadet Bey, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de aynı soruyu soracaktım. “Ajans faaliyetleriyle ilgili olarak yurt içi ve yurt dışından hibe alınabilir.” Tamam da nereden bekleniyor bu hibe? Hani, bu, Kızılay değil ki kurban derisini toplayacaksınız. Beklentiler neredendir?

Diğer bir husus da şu: Tamam, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtik, otomatikman her şey Cumhurbaşkanına bağlı ama her maddenin altında tekrar “Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir...” Gerekçesi nedir? Neden tekrar ediliyor? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Ziya Bey.

Hibe konusu, “Cumhurbaşkanınca belirlenir.” konusu, bir de niçin yatırım yapma izni veriyoruz, yetkisi veriyoruz ajansa? Genel görüşme sırasında şu biraz tartışılmıştı aslında: Yani sektörün girmedeği alanlara öncülük yapıp sonra çekilmek. Bu aslında uygulanabilen, zaman zaman yerel yönetimlerin de uyguladığı bir model ama tabii, tartışılmalı bir konudur.

Buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, özellikle bağış konusu, doğrusu bu tür ajansların hem küresel anlamda birtakım projeleri yürütmesi hâlinde bu projelerden kaynaklanabilecek muhtemel, uluslararası fonlardan gelebilecek hibeleri... Yani bir proje yürütüyorsunuz ve projenin yüzde 70'i, 60'ı, 80'i hibe; geri kalanını da öz kaynaktan karşılayacaksınız. Bu durumda eğer buraya bu maddeyi koymazsak bu anlamda ajansın küresel fonlardan yararlanma imkânını tamamen bertaraf etmiş oluyoruz. Bu ve benzeri nitelikteki, açılım gerektiren ya da proje yürütmesine imkân sağlayan unsurlarda ajansa fırsat veriyorsunuz. Yani bundan neden kaçınalım ki? Ne getirebilir ki bu? Yani hibe varsa alır ajans, yoksa almaz. Ama varsa ne olur? Bir proje yürütürken yüzde 80'i hibeyse bu projeyi yürütme imkânını bu maddeyle getirmiş oluruz, engellememiş oluruz. Dolayısıyla, bu maddenin düzenlenme amacı ve lafzının ötesinde bu maddeye bir şey ya da bu bende bir şey yüklemeye çalışmanın doğrusu çok doğru olduğu kanaatinde değilim. Madde açık ve net “bağış ve yardımlar” diyor. Varsa alır, proje kapsamında hibe varsa projeyi yürütür yoksa da almaz.

Diğer taraftan, özellikle yatırımlar konusu... Değerli arkadaşlar, kanunun amacı kapsamında bunu konuştuk, dedik ki: Turizm faaliyetlerini tüm ülke sathına yaymak, turizmi sezon ve mevsimsellikten on iki aya çıkarmak, istihdamı artırmak ve memleketimizin tüm kaynaklarını turizme kazandırmak.

Şimdi, zaman zaman -aramızda yatırımcı olan arkadaşlarımız da var milletvekillerinden- belli bölgelere eğer öncü bir yatırım yoksa, örnek bir yatırım yoksa, başarılı olmuş bir yatırım yoksa ciddi bir yatırım yapmakta tereddüt edilebilir. Daha önce de örnekleri olmuştur cumhuriyet döneminde ilk yıllarda -hepiniz çok iyi hatırlarsınız- sonra da olmuştur ve dünyanın değişik yerlerinde de olmuştur; kamu burada özel sektöre birlikte... Eğer bir bölgede örneğin Göbeklitepe’de, örneğin yeni keşfedilen bir yerde, örneğin Çatalhöyük’te bir yatırım yapılacak ve bu yatırımı şu ana kadar değişik faaliyetlerle sağlayamadıysak iç ya da dış yatırımla, diyoruz ki: Riski paylaşalım, mademki risk görüyorsun, bu riski paylaşalım. Bu şeyden sonra burayı turizme kazandıralım, ondan sonra da biz buradan çıkarız, biz burada kalıcı değiliz. Yani ajans bir anlamda bir bölgeye yatırım yapılması hususundaki tereddütleri ve endişeleri ortadan kaldırmak için inisiyatif alıyor, risk alıyor.

Diğer taraftan, bunu nasıl yapacak? Keyfi mi yapacak? Hayır, asla keyfi yapmayacak, bunu bakanlık çalışacak; hangi bölgede, hangi şartlarda, hangi çerçevede hangi yatırımlar yapılabilir bu toplanan ajansın kaynakları kapsamında bunu çalışacak ve bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bunun çerçevesi net olarak çizilecek. Bu da yetmeyecek, ajans hangi şirkete hangi oranda ve hangi yatırıma hangi oranda ortak olması gerektiğine icra kurulu eliyle karar verecek. Yani bütün bunlar, hiçbir açıklığa meydan vermeden düzenlenen ve düzenlenmeye çalışan hususlardır değerli arkadaşlar.

O bakımdan, madde, bu çerçevede, doğrusu bahsettiğiniz endişelerden ari ve sonuca odaklı düzenlenmiş bir madde niteliğindedir. Ben maddenin bu hâliyle takdirlerinizi almasını arzu ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bu konuyla ilgili bir...

BAŞKAN – Hüseyin Bey, bir açıklama yaptınız aslında ama...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yaptım ama sayın...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdi, Ziya Bey’e sormak istiyorum: Şimdi, burada yatırımcının emeğiyle, alın teriyle gelirinden yüzde 1’ini verdiği bir rakam var. İster istemez yatırımcı diğer yatırımcıyla rekabet hâlindeydi yani kabul etmemiz lazım ki serbest ticarete bu doğal bir şeydir. Yatırımcının verdiği yüzde 1’le rakibi olan bir yatırımcıya, onun yatırımlarına destek vermek suretiyle katkı sağlamak bu maddeyle getiriliyor mu, getirilmiyor mu?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Çok net bir şekilde söylüyorum: Getirmiyor.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Peki, affedersiniz, hoş görünüşe sığınıyorum, “tarif”in tarifi şöyledir: “Efradını mâni ağıyarını cami kılmaktır.” Yani içinde olanları içine almak, dışında olanları dışına atmaktır. Burada bütün muhalefet grupları bundan endişe duyuyor, muhalefetten konuşan arkadaşlarımız “Bu, bir sempaticana, bir partizana, bakanlığın uygun gördüğü bir şahsa verilebilecek veya yatırımcıya verilebilecek bir şeydir.” diyor. Ya bunu çıkartırsınız veya onu daha normla, daha kanuna uygun bir şekilde getirirsiniz. Biz de o zaman itiraz etmeyiz, canı gönülden isteriz ve destekleriz.

BAŞKAN – “Çerçevesi çizilecek.” dedi.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Çerçevesi çizilirse biz kabul ederiz bunu.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Değerli milletvekili, buradaki çerçevenin ötesinde bir çerçeve de çok net bir şekilde Bakanlığımızın teknik çalışması ve Cumhurbaşkanlığımızın kararnamesiyle düzenlenecek ve tamamen bir düzenleme çerçevesinde objektif, net, saydam, şeffaf, izlenebilir bir şekilde ortaya konulacak, kamuoyuyla da paylaşılacak.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdi, Başkanım, hoşgörünüze sığınarak bir anekdot anlatabilir miyim?

BAŞKAN – Takdir sizin, biz gece on ikiye kadar buradayız anlaşılan.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Teşekkür ederim.

Yüce Peygamber’imiz miracı gezerken birisi rehberlik ediyor. Rehberlik ettiğinde birisi tarif ediyor. “Bu ne yapıyor?” işte en sonunda, uzatmak istemiyorum. Birisi diyor ki... Bir kişinin boynunda bir davul, elinde bir tokmak; nihayet Peygamber’imiz soruyor “Bu kimdir?” diye. Diyor ki: “Hocalar yer yüzünde insanlara bir şey ısmarlarsa o tokmak o davula vurur.” E, çok güzel. “O tokmak o davula hiç vurmuş mu?” “Hazreti Âdem’den bugüne kadar hiç vurmamış.” Şimdi, muhalefetin söylediği sözlerin hiç mi haklılık payı yok? İktidarda olan kıymetli milletvekillerimizden o konuya “evet” diye parmak kaldıran –şimdiye kadar görmedim- bundan sonra görürüm herhâlde.

BAŞKAN – Endişeye mahal yok Hocam, madde kötüye kullanılmayacak.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – İnşallah kötüye kullanılmayacak diyelim. Onun için, yani burada bunu temin edelim.

BAŞKAN – Peki.

Hüseyin Bey, bir şey ilave edecekseniz buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ben bu teklifle ilgili sevgili arkadaşımız Ziya Bey’e birkaç soru sormak istiyorum.

Demin, hocamın dediği gibi, bu madde şöyle: Düşünün, siz bir fon oluşturunuz aranızda ve topladığınız paranın yüzde 30’unu karşınızdaki rakibe veriyorsunuz. Şimdi, samimi değil, şu yazılan yazı samimi değil. Şu an bütün otel sahipleri, turizmdeki restoran sahipleri bu parayı veriyorsa bu parayı niçin verir? Tanıtım yapılması için. Eğer siz bu maddeyi buradan kaldırıp “Biz bunu ara eleman yetiştirmesinde kullanacağız. Biz turizm otelcilik bölümlerine, turizm okullarına destek sağlayacağız.” dersiniz o zaman otel sahipleri itiraz etmez, ara elemanı ihtiyacı var. Bu konuda da gerçekten personel ihtiyacımız var. Demin diyoruz ya 200-300 milyon dolar reklam vereceğiz diye, o gelen müşteriye ağırlayacak bir personele de ihtiyacımız var, eğitime de ihtiyacımız var. Yani siz bu maddeyi kaldırıp eğer buraya “eğitim” olarak koyarsanız o zaman samimi olursunuz, hiçbir otel sahibinden tepki almazsınız, samimiyetiniz ortaya çıkar. Şimdi, biz 200 milyon dolarlık, 300 milyon dolarlık reklama giriyoruz, para topluyoruz, yüzde 70’ini kullanıyoruz, geri kalan yüzde 30’u da gelen...

Buradaki olay şu: Samimi değil. Buradaki olay şu Sevgili Bakanım: yurt dışından gelen yatırımcıları çekmek için maliyetinin yüzde 15’ini karşılamak için teşvik veriyorlar. Ama bu teşviki bu parayla veremezsiniz. Siz Turizm Bakanlığı olarak zaten o teşviki farklı bütçenizden karşılamak zorunluluğunuz var. Diğer firmaları, büyük firmaları buraya çekmek için teşvikler verilir, saygı duyuyoruz ama siz, eğer bu maddeyi bundan sonra çıkarıp buraya “Eğitim alanı olarak harcarız.” dersiniz o zaman hiçbir otelci, hiçbir yatırımcı itiraz etmez. Öyle değil mi Sevgili Bakanım? Yani ara elemanı yok. Beş yıldızlı otelde çalışan görüyoruz yani biz yıllarca bunu gördük; üniversitede okuyan veya lisede okuyan bu işi bilmeyen arkadaşımızı almak zorundayız; iyi bir hizmet de olmuyor. Bu işin kalitesi... Ben hatta bir ara Sayın Bakanım ile görüştim, yani siz hani imam-hatip okullarını çoğaltıyorsunuz, ona saygı duyuyorum yani bari şöyle yapalım: İmam-hatip turizm meslek liselerini

kuralım, başına da “imam-hatip” koyalım ve göreceksiniz kalite burada yükselecek. Şimdi, demin arkadaşlarımız 700-800-1.000 dolardan bahsetti. Arkadaşlar şu an 500 dolar seviyesindeyiz, 500 dolar. Senin 1.000 dolara ulaşman için ilk önce hizmette zemin hazırlamak lazım, kaliteli eleman yetiştirmen lazım.

BAŞKAN – Siz bu yüzde 30’u sadece destek için mi kullanacaksınız arkadaşlar?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Kesinlikle böyledir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ama o sizin dediklerinizi de sanki kapsıyor gibi de Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bu konuyu burada çıkarırsak Sevgili Bakanım, bizim bu konuda itirazımız yok. Lütfen, bu önergeye destek verin değerli arkadaşlar, gerçek, samimi söylüyorum, bu insanlardan toplanan para gelecek olan yatırımcılara teşvik olarak kullanılacak, net söylüyorum size. Bu işin içindeyim. Onun için biz bu maddenin bu kısmını çıkararak yerine “eğitim”i koyarsak o zaman buradaki hiçbir otelciden itiraz gelmez, herkes de seve seve kabul eder.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Nadir Bey.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; tekrar saygılar sunuyorum.

Milletvekilimizin söylediği eğitim unsurlarına gelince biz Bakanlık olarak şu çalışmamızı da kamuoyuna ilan ettik: Biz Millî Eğitim Bakanlığıyla ortak bir çalışmayı bir yıldan beri yürütüyoruz, Türkiye’de şu anda 75 civarında turizm meslek lisesi var. Bu meslek liselerinden turizm tesislerinin şu anda 4 tane turizm tesisimiz, özel şeyimiz, bunları hami okul olarak aldılar.

BAŞKAN – Bu yüzde 30 sadece destek için mi? Kısaca değerlendirelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Anlatacağım Başkanım.

Hemen bu eğitim meselesi de çok önemli olduğu için biz bakanlık olarak eğitim de önemli bir kamu hizmeti olduğu için biz zaten turizmde de niteliğin yükseltilmesi ve eğitilmiş personelin sektörde daha yoğun bir şekilde yer alması için Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber mevcut 75 turizm meslek lisesine 2023’te 125 daha ekleyerek 200 tane turizm meslek liselerini turizm kolejlerine dönüştürüyoruz. Burada turizm meslek lisesinde, turizm kolejlerinde okuyan öğrenciler üç yabancı dil; İngilizce, Rusça ve kendi tercihlerine göre üçüncü bir yabancı dili de alarak... Sezonun yarısında nitelikli turizm tesislerinde staj yaparak ve staj karşılığında da 1’inci sınıfta asgari ücret, 2’nci sınıfta asgari ücret çarpı 1,25; 3’üncü sınıfta 1,5 şeklinde artan oranlı bir şekilde gelir de elde ederek turizm kolejlerinde okuyan ve üç yabancı dil bilen insanlar, çok nitelikli bir şekilde ve sahada bizzat eğitim olarak yetişmiş olacaklar. Dolayısıyla, biz 2023 yılında 200 tane turizm kolejini Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber harekete geçireceğiz. Onunla ilgili zaten bakanlık olarak, bir kamu hizmeti olarak çalışmalarımız yürüyor.

Gelelim ajanstaki yatırım meselesine. Biraz önce de ifade ettiğimiz gibi, o büyük iddialı hedeflerimize ulaşabilmemiz için tabii ki tanıtım bu işin çok önemli bir ayağı, bir ayağı da tabii ki yatırımlar olacak ki, bu kapasitemiz de büyüyecek ki bu alana gidelim. Biz burada, ajans kendisi bir yatırım, bir kâr veya birilerini bir yere ulaştırsın diye değil... Zaten bunun esas ve usulleri, sayın milletvekilimizin dediği gibi, bakanlığın teklif edeceği esas ve usullerle Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle de Resmî Gazete’de yayınlanarak bunun esas ve usulleri açıklanacak. Belki burada uzun uzun anlatmamak adına şeklini de tekrar söylüyorum, onun da taslağı hazır.

Artı “icra kurulu” dediğimiz şey, sektörün ilgili bölgelerinden tartıştığımız gibi seçilen, Marmara Bölgesi’nden 2 üye seçiliyor. Bunlar seçimle gelmiş üye. Bu 2 üyeden 1’inin tanesini sayın bakan icra kurulunda görevlendirmek üzere, yine Akdeniz’den seçimle gelmiş 2 üyeden 1’i, Ege’den de 1 üye olduğu için oy 3. Zaten burada sektörün ağırlığı var. Bakanlık da işin içerisinde olacak ve esas usullerde belirlenmiş olacak.

Gelelim yatırımlara, o esas usullerden çıkaracağımız.

1) Sabahki genel şeyde de ifade ettiğim gibi, Türkiye’nin turizm yatırım kapasitesini de artırmak üzere gelen yabancı yatırımcıya yatırım oranını yüzde 5’i geçmemek kaydıyla ona sembolik bir üye olarak, ona riskler veya Türkiye’de rahat hareket etmesi için bir güvence vermek adına onlara ortak olacak. Sadece yabancılara yüzde 5’i geçmemek kaydıyla.

BAŞKAN – “Hibe” değil “ortaklık” diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Ortaklık Sayın Başkanım.

Daha da önemlisi, ikinci boyutu da, bugün içerisinde olduğumuz şekilde... Bugün Göbeklitepe yılı olması ve oranın özel tanıtımının gerçekleşmesi artı dünyada da bu bölgeye özel bir ilgi olması sebebiyle, yaklaşık iki üç aydan beri Urfa’da konaklama tesislerinde yer bulunamıyor. Urfa’yı bunu örnek olarak söylüyorum. Bu aynı şey yarın Van için, yarın Trabzon için, başka bölgelerimiz için geçerli olabilir. Burada yatak kapasitesinin, yatak yatırımlarının, otel yatırımlarının artması gerekiyor. Bu tür turizmin geliştirilmesi ve biraz önce de sayın milletvekilimizin ifade ettiği gibi, öncü yatırımlarda orada da yüzde 50’yi geçmemek kaydıyla yatırımın bir an önce yapılmasına sebebiyet verecek şekilde girecek yoksa Antalya’da zaten öyle bir yatırıma ihtiyaç yok, böyle bir şeye zaten ajansın da ihtiyacı yok. Dolayısıyla, öncü yatırımlarda, öncü bölgelerde bu yatırımların hızlanıp Türkiye’nin turizm kapasitesinin artırılması için elzem olan, gerekli olan yatırımlarda olacak. Bunun esas ve usulleri de Sayın Cumhurbaşkanımızın kararnamesiyle çıkartılacak Bakanlığın esas ve usulleri belirlediği hususlarda. Bu kadar açık ve net.

BAŞKAN – Şimdi benim anladığım, burada önemli olan, bu destek vesaire oluşturulacaksa ortaklık, katkı, neyse, bunun şeffaf şekilde, objektif olarak yönetmelik, tüzük, kararname ne ise o şekliyle kamuya açık bir şekilde belirlenmesi ve kamunun bunu denetleyebilmesinin sağlanması. O konuda Bakanlık olarak biz gerekeni yapacağız diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Kesinlikle yani işte...

BAŞKAN – Ben de o zaman 4’üncü maddede CHP milletvekillerimizin değişiklik önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir 4’üncü madde.

Ajansın gelirlerini zaten burada... Tartışma aşağı yukarı aynı çerçevede dönüyor, turizm payı ve ajansın gelirlerine yönelik.

5’inci maddeyi okutuyorum:

Ajansın gelirleri

MADDE 5- (1) Ajansın gelirleri;

a)Genel bütçeden aktarılan tutarlardan,

b)6 ncı maddeye göre alınacak turizm paylarından,

c)Her türlü bağışlar ve yardımlardan,

- ç) Ajansın iştirak ettiği şirketlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden,
- d) Ajansın faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden,
- e) Diğer gelirlerden, oluşur.

(2) Ajansın gelirlerinin en az yüzde yetmişi, ülke turizminin tanıtılmasına yönelik faaliyetlerin, kalan kısmı ise diğer faaliyetlerin finansmanında kullanılır.

(3) Ajansın bütçesi, Ajansın yıllık program ve faaliyetleri dikkate alınarak İcra Kurulu tarafından bir yıllık olarak hazırlanır ve her yıl Ağustos ayı sonuna kadar Yönetim Kuruluna sunulur. Yönetim Kurulu tarafından incelendikten sonra uygun bulunan Ajansın bütçesi Bakan onayı ile yürürlüğe girer. Bütçe yılı takvim yılıdır, bütçe dışı harcama yapılamaz.

Yönetim Kurulu yıllara sari harcama yapmaya yetkilidir. Ajans bütçesinde cari yıl içinde harcanmayan tutarlar bir sonraki yıl bütçesine devredilir.

(4) Ajans bütçesinin hazırlanması, uygulanması, harcamaların yapılması ve muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili kurumların görüşü çerçevesinde Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.

BAŞKAN – İki tane değişiklik önergesi var, okutuyorum.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma, ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

4 Temmuz 2019 tarihinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma, ve Turizm Komisyonunda görüşülmekte olan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (c) bendinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hayrettin Nuhoğlu
İstanbul

İbrahim Halil Oral
Ankara

BAŞKAN – Buyurun Sayın Milletvekilim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım, şimdi, devlet ciddiyet ister. Burada genel bütçeden aktarılan tutarlara eyvallah. 6'ncı maddeye göre alınacak turizm paylarına gene eyvallah ama “her türlü bağışlar ve yardımlar” doğrusu bana bir çağrışım yaptırıyor. Burası cami derneklerine döndü herhâlde yani cami derneklerine bağışlar ve her türlü şey kabul edilir.

Şimdi, ben şöyle bir düşünüyorum; bir turizmci yatırım yapmak için emek sarf ediyor, para aktarıyor, oraya para transfer ediyor. Yani olumsuz düşünelim. Oraya gittiğinde, işlerinin yapılması noktasında “Git, şu ajansa 1 milyon dolar bir bağış yapman gerekir.” derse ona cesaretle direnecek bir bağışçı var mı? Biz bunu koyarsak her şeyden oraya bağış alınır. Şimdi, Ankara Belediyesi daha önce ruhsat vermek için “Şu spor kulübüne git, bu kadar bağış yap.” demedi mi? Bunları canlı yaşadık. Yani “her türlü bağışlar ve yardımlar” diyor.

BAŞKAN – Şimdi, Hocam, ben fazla görüş beyan etmemeye çalışıyorum da şöyle: Bağış alma yetkisini vermişsek bağış yapmak isteyen, tarihî bina olur, bilmem, vasisi kalmayan insanlar olur ve diğer, bir kısım, böyle, hizmet de sunmak isteyen insanlar olur yani ben böyle bakıyorum biraz olaya. Yani öyle yardım toplamak değil...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani vatandaşımızın yardım duygusunu suistimal etmeye benzer bu. Yani vatandaş böyle bir yardım yapacaksa son derece anlamlı bir görevdir ve Turizm Bakanlığına veya ilgili kuruma yatırım amaçlı... Oraya bir madde bırakılır, “Nakdi yardım değil, buradan kastedilen, aynı yardımdır.” denir. Yani bir binaya, tarihî bir şeye bağış yapmak başka bir şeydir... O tarifi içerisinde, orada 5 lira, 10 lira, 10 bin lira, 5 milyon lira, 10 milyon dolar bağış yapmak başka bir şeydir. Bunu da belirtmek gerekir diye düşünüyorum ben.

Onun için “her türlü bağışlardan ve yardımlardan” bölümünü çıkarmayı teklif ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

Hayrettin Nuhoglu ve İbrahim Halil Oral Bey’in, milletvekillerimizin verdiği önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma, ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin (2)’nci fıkrasında “ajansın gelirlerinin en az yüzde 70’i” ibaresinin “ajansın gelirlerinin en az yüzde 90’ı” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek
İstanbul

Mürsel Alban
Muğla
Hasan Baltacı
Kastamonu

Hüseyin Yıldız
Aydın

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; teklifin 5’inci maddesiyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Ajansın gelirleriyle ilgili tanımlamada, Sayın Başkan ve diğer arkadaşlar konuşmalarında maddenin birinci... Bu kanunun amacı bölümüne yeniden atıf yapmak istiyorum, vurgu yapmak istiyorum. Yani Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi’nde bu ajansın kurulma amaç ve kapsamı ile bu ajansa yüklenen iş ve eylemlerin de konuşmanın şekline göre, toplantının süresine göre giderek değişkenlik gösterdiği gibi bir sonuç doğuyor. Yani bu ajansın temel görevi, Türkiye’nin turizm potansiyelini artırmak, Türkiye’nin yurt dışında tanıtımıyla ilgili gerekli çalışmaları yapmak diye esas olarak özetlenebilecek, amaç bölümünde biz bunu anladık yani o nedenle o bölümde fazla konuşmadım.

Şimdi, burada, gelirler kısmında genel bütçeden aktarılan paylar yani bir kamu hizmeti, kamunun bir geliri var. Tekrar dönüyorum başa. Bu dosyanın mutlaka Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmesi gerekiyor. Eğer siz bir yere vergi koyuyorsanız, bir vergi tahakkuk ettiriyorsanız ve bu da Maliye Bakanlığı tarafından denetleniyor ise bu dosyanın mutlaka Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmesi gerekirdi. Bu biçimiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetleri ve İç Tüzük’üne uygun bir çalışma yapmadığımızı buradan tespit ediyorum, birinci olarak onu söyleyeyim.

İkinci: 6’ncı maddeye göre alınacak turizm paylarından... Şimdi, 6’ncı maddeye göre ayrılacak olan turizm paylarıyla ilgili zaten bir mutabakatsızlık var. Biraz önce burada konuşan Antalya Milletvekilimiz Sayın Çetin Osman Budak, aynı zamanda Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı yapmıştır uzun yıllar ve uzun yıllardır da milletvekili. Turizmin en yoğun olduğu bir bölgeden gelen bir milletvekili. Tarif yaptı, turizm yatırımlarında kendi bölgesi açısından değerlendirme yaptı. On iki ay açık olması sebebiyle doluluk ve boşluk oranlarını, turizm tesislerinin bakım, onarım ve diğer giderlerinin on iki yıla yayılmasını ve bunlar için dönemin en düşük olduğu zaman dilimi içinde yani ocak, şubat, mart ayları içinde kullanılan kredilerin faizlerinin ancak temmuz, ağustos, eylül aylarında kapatılabilmesi nedeniyle oluşan finansman yüklerini de üst üste koyduğumuz zaman turizm yatırımlarının cirodan yüzde 4’ler seviyesinde bir kâr elde ettiğini söyledi. Turizm yatırımcılarını temsilen Sayın Oya Hanım bu oranı çok daha aşağıya çekti. Tabii, şimdi kendisi burada yok. O değerlendirmeyi neye göre yaptığını

bilmiyorum. Yasaya bu biçimiyle olmasa bile destek verdiğini ifade etti ki sektör içinde bu yasaya destek verdiğini ifade eden tek temsilci olarak da onu gördük. Onun dışında bize ulaşan, yasanın bu biçimiyle çıkışını destekleyen başka sektör temsilcisi de maalesef yok.

Şimdi, bakın arkadaşlar, ajansın iştirak ettiği şirketlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirler yani bir para topluyorsunuz, vergi topluyorsunuz, ajansa aktarıyorsunuz. Ajans bu parayla şirketlere ortak oluyor ya da şirket kuruyor. Bu şirketlerle ticari faaliyette bulunuyor ama bunların denetimiyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştay denetimini yaptırmıyorsunuz. Usulsüzlüğün en başta geleni bu. Yani vergi topluyorsunuz ama bunun denetimini Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yani 82 milyon adına denetleyecek olan Sayıştayı devre dışı bırakıyorsunuz. Turizmi teşvik etmek, yaygınlaştırmak... Türkiye'yi tanıtmaya fonunun yerine geçeceğini anlıyoruz. Türkiye'yi yurt dışında tanıtmak olan bu fonun gelirlerinin de yüzde 70'ini... Niye yüzde 70'ini? Biz burada diyoruz ki: Gelirlerinin en az yüzde 90'ını tanıtım amacıyla kullansın.

Şimdi, devletin yatırımlarla ilgili, Turizm Bakanlığının yapacağı yatırımlarla ilgili yani bu ajans mı kaynak yaratan bir yapılmaya bürünüyor? Madem ki bu ajans tıpkı diğer ajanslar gibi kuruluş amacına uygun davranacaksa o zaman bu alanı da kısıtlamak gerekir. Yani buradaki yüzde 70 kısmının en az yüzde 90'a çıkarılması ve diğer finansman ve işletme giderleri dışında kalan kısmının da tamamen tanıtım ve benzeri işlemlere ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. Burada turizm ajansının bağışlar... Arkadaşlar, bu bağışlarla ilgili şöyle bir sıkıntı var: Geçmişte spor kulüplerinin başkanları belediye başkanlarıydı. Belediyelerde plan tadilatı yapan kişiler belediyeye plan tadilatı karşılığında bir harç yatıramadıkları için belediye başkanının başkanı olduğu spor kulübüne giderdi, milyonlarca lira bağış yapardı. İktidarınız döneminde belediye başkanlarının spor kulübüne başkan olması engellendi yani artık hiçbir belediye başkanı spor kulübünün başkanı olmadığı için bu alandaki o plan tadilatı, şehirlerde yaratılan ranttan elde edilen plan tadilatlarıyla ilgili en azından bir kapıyı kısmen de olsa kapatma olanağı çıktı.

Şimdi, burada, tekrar söylüyorum: Turizm teşvik alanlarında, imara açılmamış alanlarda, sit alanlarında, kıyı bölgelerindeki tahsislerle ilgili olarak bu ajans eğer bu tahsislerle ilgili bağış alma biçimine girerse -buralardan elde edilecek olan- yatırımcılardan bağış alıp bunu da bütçesinin içine katacaklarsa gerçekten biz ciddi biçimiyle idari ve ahlaki bir erozyonun parçası oluruz. Bundan çok endişe duyuyorum. Çünkü özellikle bu 2015'ten sonraki ekonomik durgunluk ve büyüyemeyen -ekonomik tabirle- orta gelir tuzağına sıkışmış olan Türkiye'de en önemli hassasiyet, kamunun, kamuda görev yapan insanların görevlerindeki suistimalleri minimize etmesidir. Toplumun en fazla beklentisi budur. Toplum artık yönetenlerden bu tür bağışların, tarif edilmemiş bağışların devlet eliyle alınmasını istemiyor. Ne alınacaksa şeffaf bir biçimde bütçeye girebilmeli ve yapılacak olan harcamaların da denetlenebilir olması konusunda bir toplumsal hassasiyetin her geçen gün çok yüksek biçimiyle arttığını sizlere ifade etmek istiyorum.

Yine, burada, bu icra kurulu her yılın ağustos ayının sonuna kadar yönetim kuruluna bir faaliyet ve program sunuyor. Tabii, hemen 2019 yılında siz bunu başlatmak istiyorsunuz çünkü para lazım, birtakım harcamalar yapabilmek için. Birtakım yurtdışı gidiş gelişlerde Cumhurbaşkanına ait olan onlarca uçak var. Tabii, bunlarla onlarca, yüzlerce insan yurtdışına gidip gelecek, Türkiye'yi tanıtmak için gidip gelecekler mutlaka. Gazeteciler, iş adamları Türkiye'yi tanıtmak için mutlaka yurtdışına gidip gelecekler. Şimdi, bunların gidiş gelişlerini ayarlamak için de bir bütçeye ihtiyaç var. O nedenle de acele edildiğini görüyoruz.

Biz teklifimizi tekrarlıyoruz: Ajansın gelirlerinin en az yüzde 90'ının ülke turizminin tanıtılmasına yönelik faaliyetlerde, diğer kısmının da diğer faaliyetlerin finansmanında kullanılmasını teklif ediyoruz.

Teşekkür ediyorum..

BAŞKAN – Teşekkür ederiz. Tabii “en az” ifadesi metinde de var.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – En az yüzde 90’ı.

BAŞKAN – Buyurun Celadet Bey, önergeyle ilgili mi?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de 5’inci madde üzerine konuşmak istiyorum.

Şimdi “her türlü bağışlar” dedik, ona bir kılıf bulundu. “Ajansın iştirak ettiği şirketlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden...” Buna da dendi ki: “Sadece yüzde 5 oranında yabancı teşvikçilere yardım etmek veya onları daha cazbetmek için yüzde 5 gibi bir katkıyla olacak.” Ona da bir şey demeyelim. “Ajansın faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden...” Ya, bunların haricinde ajans ne faaliyet gösteriyor ki buradan gelir elde ediyoruz? Bunu anlamak zor. Hatta bu iyice genişleyerek altında “diğer gelirlerden” yani oldu olacak “Gelsin de ne gelirse gelsin.” hesabına geliyor. Yani bu şekilde bir bütçe yapılması ve bunun denetlenmesi zaten mümkün değil. Yani her tarafa açık, gittikçe de salkım saçak dökülmeye başladı. Bunların hepsinin izaha ihtiyacı var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

Yani “kılıf” ifadesini uygun bulmadık ama müsaadenizle. Kılıf bulma değil, görüşümüzü açıklıyoruz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Yok, şimdi yani bu maddeleri böyle sıralayınca “diğer gelirler”den...

BAŞKAN – Ama o bütçe tekniğinde normaldir yani öngörülemeyen gelirler her zaman olabilir, hepsi madde olarak yazılmayabilir.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ama Başkanım, şimdi, bir faaliyet belli, yapılacak faaliyetler belli, öngörülemeyen ne, ben onu bulamıyorum. Faaliyetimiz ne? Turizmi daha cazip hâle getirmek için reklam yapacağız, cazip hâle getireceğiz. Tamam, bu daha çok para harcayan bir kuruluş olacak. Bunun kâr eden bir kalemini ben göremiyorum şahsen.

BAŞKAN – Buyurun Hulusi Bey.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, hepimiz değişik kurumlarda görevlerde bulunduk. Bir bütçe tekniği vardır ve hemen hemen her kurumun –özel sektör dâhil, eğer muhasebecilerinizle konuşursanız- mutlaka “öngörülemeyen giderler” “öngörülemeyen gelirler” “diğer gelirler” gibi matrahları olur. Örneğin, soruyorum: Kuruma ait bir araba bir kaza yaptı ve bu arabanın hurda olarak satılması lazım. Bunu nereye işleyeceksiniz muhasebe tekniğinde? Öngörülemeyen gelirler diye bir kaleminizin olması lazım muhasebe tekniğinde. Ya da kurumun şoförünün yaptığı bir şeyden dolayı kurum ceza ödemek zorunda kaldı, öngörülemeyen giderler maddeniz olmazsa bunu nasıl muhasebeleştireceksiniz?

Bağış konusuna gelince... Arkadaşlar, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kamuda bağışı çok net olarak düzenlemiştir. Hatta burada az önce güzel bir şey söyledi, bu bağışların şeffaf olması, tam da işte bu noktada. Yoksa art niyet olmuş olsa niye buraya bağış sokturalım ki? Atıyorum, ben yetkili bir yerdeyim ve bir yere destek olacağım, arkadaşımızın da bir yatırımı var. “Tamam, izin veririm ama şuraya şunu verersen.” Tam tersi, o değil. Nereye ne veriliyor, şeffaflaştırılması. Dolayısıyla bu aslında gayriresmî ilişkilerin ortadan kalkması açısından da çok önemli bir hizmet.

Sonra, yüzde 90’a gelince... Bakın kanunun maddesi sadece “tanıtım” demiyor. Amaç maddesini okursak turizm potansiyelinin geliştirilmesi için her türlü faaliyetleri de içeren bir madde. Şimdi, burada yatırımların üzerine odaklanıyoruz da hepimiz biliyoruz ki dünyada turizmin geliştirilmesinde bazı organizasyonlar çok çok önemlidir. O organizasyonlara ev sahipliği yapmak sizin hem tanıtımınıza hem turizminize ciddi katkı sağlar ve böyle büyük bir organizasyonu ben Türkiye’ye getirebilmek için bu organizasyona bir katkı verme hakkına sahip olabilirim diğer rakiplerime göre önemli bir mesafe kat ederim. Bu bir yatırım desteği değil, bu bir eğitim desteği değil, bu bir tanıtım desteği de değil. Bu, bir organizasyonun Türkiye’de gerçekleştirilmesi için katkı sağlamaktır. Bir de bu kurumun kendi giderleri var değerli arkadaşlar. Personel gideri olacak, sigorta gideri olacak, şu gideri olacak. Eğer biz “en az yüzde 90” dersek bu personel giderini bile ancak zor karşılar. Bu kurum tanıtım, reklamdan başka hiçbir şey yapamayan bir hâle gelir. Ondan sonra da bizzat siz turizmciler dersiniz ki: “Ya, şu organizasyonu bu ajans niye Türkiye’ye getirmek için elini taşın altına koymuyor.”

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tanıtıma girer o zaten.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Hayır değerli arkadaşlar, tanıtıma girmez.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Neye girer ki organizasyon?

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Organizasyon destek faaliyetine girer. Bakın, şu: Tanıtım faaliyetlerinin tanımlamasını çok geniş tutarsanız o zaman suistimalin önünü açarsınız. Hulusi Şentürk’ün Amerika’ya seyahatini “Hulusi gittiği yerde Türkiye’yi anlatır belki diye destekledim.” Bunu tanıtıma mı sokacağız değerli arkadaşlar? Dolayısıyla, bakın, tüm kurumlara bakın hepsinin “bağışlar” maddesi de vardır, hepsinin. İşletir ya da işletmez. “Diğer gelirler” maddesi vardır “diğer giderler” maddesi vardır. Bu, bütçe tekniğinde kaçınılmaz bir yöntemdir. Bunun yüzde 90’a çekilmesi bu kurumun tanıtım faaliyetinden başka hiçbir şey yapamaması anlamına gelir, bunun da istenilen verimi sağlamayacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hulusi ağabey, teşekkür ediyoruz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bülent Bey daha önce istemişti.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

5’inci madde “ajansın gelirleri” başlığını taşıyor ve ilk belirtilen husus “Ajansın gelirleri arasına genel bütçeden aktarılan tutarlar.” diyor. Sayın Vekilim de belirtti, bunun bir kurum olduğunu söyledi. Bir kurumsa bütçesi olması gerekir fakat ileriki, takip eden maddelerde bunun bir kurum olmadığını, Sayıştay Kanunu’na tabi olmadığını, İhale Kanunu’na tabi olmadığını görüyoruz. Burada çalışanların da bir kamu kurumunda olduğu gibi, hiçbirisinin kamu mevzuatına tabi olmayacağını görüyoruz. Burada çalışanlar, şurada açıkça belirtiliyor “Kamu kurum ve kuruluşlarında personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmaz.” diyor 8’in son bendi. Yani bu bir kamu kurumu olmayacak. Bu durumda, bu neden genel bütçeden bir pay alsın, neden? Şimdi, burada, bilmiyorum, gelir idaresinden ve bütçeden kimse var mı? Bu ne bütçe hükümlerine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na uygun ne de toplanacak olan gelirler açısından gelir idaresi, vergi usul mevzuatı açısından uygun. Bakın, Ziya Bey, vergi bile zararlı durumda toplanmıyor. Burada her hâlükârda zarar etse bile bu kurumlar topluyorsunuz. Vergiden daha fazla etkisi var. Vergi zararlı kurumdan alınmıyor. Burada zarar etse bile ciro üzerinden bir pay alıyoruz. Böyle bir şey yoktur dünyada, hakikaten yoktur, bu kadar büyük bir rakam dünyada alınmamıştır. Yani

bu büyük sıkıntı çıkarır. Hakikaten, bunun tekrar değerlendirilmesi lazım, çok büyük sıkıntı çıkarır. Bunu nasıl getirdik bilmiyorum. Çok büyük sıkıntı çıkarır. Şimdi, turizm şirketleri zarar etti, buna rağmen ciro üzerinden bir pay verecek. Ya, vergi ödemiyor, nasıl bir pay verecek bunu, niçin versin, ne anlamı var bunun, niye pay veriyorlar? Neden tutup da bu kadar büyük bir rakamdan sonra ilave olarak bütçeden de pay ayırıyoruz? Ve “Burada çalışanların hiçbirisi kamu personel rejimine tabi değil, burası da kamu kuruluşu değil.” diyoruz, bütçeden de pay verdiriyoruz. Böyle bir kurum var mıdır dünyada? Maliye Bakanlığından arkadaşlarımızın olması lazım.

BAŞKAN – Kanunla kurulan ajanslarda var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, o nitelikte değil Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Türk Dünyası Kültür Başkentinde mesela.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mesela orası bütçeye tabidir, 5018’e tabidir, her sene biz Plan ve Bütçe Komisyonunda bu kurumları inceleriz, Sayıştay denetimine tabidir, İhale Kanunu’na tabidir onlar.

BAŞKAN – Yani bu biraz kanunla kurulan bir özel hukuk tüzel kişisi, biraz nevi şahsına münhasır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu kanunla kurulan ama ne olduğu belli olmayan bir tür oldu, hakikaten. Şimdi, 5018’e göre bir kuruma bütçe ayrılabilmesi için, bütçe verilebilmesi için belli hükümler var. Oradaki listede yer alabilmesi lazım. Bunu 5018’in ekindeki listeye koyamayız.

BAŞKAN – Ek kanunla verilecek herhâlde zaten verilebilirse.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani burada bu kanun çıkıyor diye o listeye girmesi de mümkün değil.

BAŞKAN – Girmez, bütçe kanununda ayrıca değerlendirilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bütçeden bir arkadaşımız var mı acaba?

BAŞKAN – Maliyeden vardı ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığında olması lazım bu kadar önemli bir şey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, Maliyeden bir arkadaş çağıralım.

BAŞKAN – Yo, vardı arkadaşlar. Notlarını alıyor arkadaşlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bunun kamu kuruluşu değil... Biraz önce değerli vekilimin verdiği örnekte, buradaki bir aracın kaza yapması durumunda, işte, kazanın nasıl muhasebeleştirilceği... Yok, bu kurum değil ki, özel sektördeki bir kurum gibi muhasebeleştirilecek demektir ama burada çalışanlar da kamu personeli değil, o nitelikte değil. Dolayısıyla ne olduğu belli olmayan bir kurum birçok sıkıntı yaratacak ve gelirleri, dediğim gibi, zarar edilmesi hâlinde bile her hâlükârda toplanıyor. Vergiden çok önde bir nitelikte bu. Böyle bir düzenleme dünyada yoktur.

Diğer taraftan, (ç) maddesinde “ajansın iştirak ettiği şirketlerin faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden...” Böyle bir gelir türü de var. Ajans iştirak edecek veya bazı şirketler kuracak. Bunlardan elde edilen gelirlerin normal olarak tabii ki ajansın gelirleri arasında yer alması gerekir ama bu ajans aynı zamanda bütçeden de pay alıyor yani çok çelişkili bir durum.

BAŞKAN – Yani pay alabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Almaması lazım. Yani eğer kamu kuruluşuysa o zaman elde edilen gelirlerin -hazine birliği prensibi vardır 5018’e göre- hazineye hamur edilmesi lazım yani hazineye, bütçeye dâhil edilmesi lazım, Maliye Bakanlığında alınması lazım, oradan pay verilmesi lazım bütçeden pay alıyorsa ki burada öyle diyor “genel bütçeden aktarılan tutarlar” deniyor.

BAŞKAN – Aktarılsa, elbette yani biliyorsunuz. Aktarılabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Aktarılabilirse... Bu durumda aktarılamaz, aslında haklısınız yani şurada yazıldığı şekle göre aktarılmaması da lazım. Hakikaten, bu garabet bir tür oldu, çok farklı bir tür oldu.

BAŞKAN – Cevap verecek milletvekilimiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliyeden arkadaşlarımız olsaydı...

BAŞKAN – Görüşleri alındı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Arkadaşımız Millî Emlaktan, bütçeden değil veya Gelir İdaresinden bir arkadaşımız olsaydı bunu izah ederdi. Bu şekilde yer alması gerçekten sakıncalıdır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Maliye görüşlerini aldı milletvekillerimiz ama Ziya Bey herhâlde...

Teşekkür ederiz Bülent Bey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Hüseyin Bey katkı yapacaktı.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Evet Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim.

Şimdi, arkadaşlar, Nalan Hanım da söyledi, Değerli Turizm Bakanımız Kuşadası'na gelirken orada bir toplantı yapmıştı. Oradaki otelciler, acentecilerle muhabbet ederken şöyle bir konuşma oldu, dediler ki: "Sayın Bakanım, siz yıllardan beri bu işin içindesiniz, acentecisiniz, bir sürü yatırımlarınız var, otelleriniz de var. Ayrı ayrı yurt dışında reklam vereceğimize bir kasa oluşturalım aramızda, siz de buna öncülük yapın, biz bu işleri bir çanak oluşturarak maliyeti daha aşağı çekecek şekilde bir reklam verelim yurt dışına." Mesele burada başladı ama bu kanuna baktığımız zaman –demin Bülent Vekilimin de dediği gibi- bu, kanunlara aykırı. Şimdi, düşünün, bizden parayı topluyorsunuz yani otelcilerde restorancılarda, sonra dönüyorsunuz, yüzde 70'ini reklamda kullanıyorsunuz, yüzde 30'unu da meçhul şeylerde kullanacağız. Bunların ne olduğunu ben biliyorum, burada açıklamak istemiyorum ama biliyorum ne için ayrıldığını, o yüzde 30'un ne şekilde ayrıldığını.

Şimdi, değerli arkadaşlar, siz olmayan bir vergiyi vergi olarak yarattınız, vatandaşın paraları topluyorsunuz. Madem bu tanıtım işi için bu para toplanıyorsa bu tanıtım için de yüzde 90'larda harcamak zorundayız, yüzde 10'u da hangi şekilde kullanırsanız kullanın. Bu yüzde 10 az bir para değil. Şu an tekrar ediyorum, 20 milyar doları düşündüğümde, yüzde 1 olarak hesap yaptığımda 200 milyon dolar para demektir. İşte, demin sayın vekilim de dedi, her yerden para akacak. Sevgili Başkanım, siz büyükşehir belediye başkanlığı yapmışsınız...

BAŞKAN – Yani şimdi turist sayısı çok artacağı için...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yani o rakamlar daha yükselir.

BAŞKAN – Yok, ben bir şeyler artacağı için, zararsız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Şimdi, adam orada otel ruhsatı aldığı zaman veya geldi, beş yıldızlı bir otelin turizm belgesini aldığı zaman ister istemez bu fona para aktaracaklar, bağış yapacaklar. Bu bir gerçek yani buna hiçbirimizin "Ya, yok bu iş olmaz." dememiz mümkün değil. Onun için bizim buradaki bütçe rakamı hayal etmediğimiz bir bütçe oluşacak arkadaşlar. Bu yarın öbür gün değil ama beş sene sonra, on sene sonra bu rakamlar öyle bir duruma gelecek ki belki de Turizm Bakanlığının bütçesini geçecek. O yüzden, biz şimdi diyoruz ki bu paranın yüzde 90'ı dersek, kuralı bu şekilde yaparsak en azından o yüzde 30'luk kısmı ne farklı yerlere gider ne farklı şirketlere gider ne de yanlış

şirketlere gider ve orada vatandaş faydalanır diye düşünüyorum. Bana göre bunu yüzde 90 yaparsak yine de yüzde 10 bir alan var orada, istedikleri gibi kullansınlar. Bu yüzde 90’la en azından o insanların parası da korunur diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bu Genel Kurulda da tartışılacağı benziyor.

Celadet Bey, siz bir ekleme yapacaktınız.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ben bir iki laf ilave etmek istiyorum.

Demin biraz sataşma var gibi geldi bana. Bütçenin nasıl yapıldığını, tekniğinin nasıl olduğunu, nasıl harcandığını, nasıl denetlendiğini çok iyi bilen birisiyim, bunu size söyleyeyim. Öngörülmeven harcamalar olabilir bütçede, doğrudur ama “öngörülemeden gelir” diye bir kalem olmaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Son olarak, Milletvekilimiz söz istedi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben burada Ziya Bey’e bir soru sormak istiyorum. Devamlı burada bir rakam konuşuluyor, işte, bu ülkedeki 2017 yılında 25 milyar dolarlık bir turizm gelirinden bahsediliyor ve buradaki, işte, biraz sonra tartışılacak, yüzde 1’ler, binde 1’ler, bir bütçe oluşturulacak. Bu bütçenin ne kadar olacağını tahmin ediyorsunuz siz, öyle bir öngörünüz var mı? Yani, şu kadar rakam, bu kadar rakam... Biraz evvel burada konuşulan...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 150 milyon dolar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani, şayet 25 milyar dolarsa turizm geliri bunun işte ne kadarı bu...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Bunu konuşmamızda da belirttik, 2020 öngörümüz yaklaşık 130-150 milyon dolar civarı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani, 70 milyar dolarlık...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – 2020, o 2023 hedefi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O 2023, ne kadar demiştiniz?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – 2020, 130 ila 150 milyon dolar arası bir gelir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, şöyle bir şey düşünün: 150 milyon dolarlık bir geliri olan, bütçesi olan bir fon oluşacak burada, bir ajans oluşturulacak ve bu ajansın hakikaten de denetimden uzak olması, Kamu İhale Kanunu’ndan bertaraf olması, muaf olması, Sayıştay Kanunu’ndan muaf olması... Çünkü 150 milyon dolar dediğiniz zaman... Yani, diyelim bir ajansla, reklam ajansıyla 50 milyon dolarlık bir anlaşma yapıldı, küresel bir anlaşma yapıldı, çok büyük rakamlar olabilir bunlar ve bu Devlet İhale Kanunu’ndan veya her hangi bir ihale kanunundan muaf. Yani, burada siz de bir boşluk görmüyor musunuz? Yani, bizim de buradaki milletvekillerimizle beraber amacımız bu toplumdaki toplanan vergilerin kontrolünü sağlamak, hepimiz bu amaçla buradayız. Burada çok büyük bir boşluk yok mu sizce?

BAŞKAN – Soruları sonunda cevaplandıralım Ziya Bey.

Teşekkür ederim.

Gökan Bey, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Meclis çalışma usulleri açısından bakıldığında bizim değişiklikleri Meclis Genel Kurulunda değil Komisyonunda yapmamızın Komisyondaki üyelerimiz açısından çok daha doğru olduğunu düşünüyorum. Yani, biz burada iradeyi halk adına ortaya koyuyoruz, sizler de keza öyle. Burada yasaya aykırı olacak, Genel Kuruldan geçme ihtimali sıkıntılı görülen maddelerle ilgili gerekirse birkaç dakika ara verilir ve metnin Genel Kurula indikten sonra olabildiğince değişmemesine özen göstermek gerekir. Bu konuda muhalefetten gelen önerileri mutlaka dikkate almanızı özellikle rica ediyorum yani Komisyonumuzda belki tecrübeli olan milletvekili arkadaşımızın sayısı fazla olmayabilir ama en azından ben Plan ve Bütçe Komisyonun çalışmalarının tamamını izledim, diğer komisyon çalışmalarını da izliyorum, gördüğüm olay şu: Komisyonlar sıkıntılı ya da Genel Kurulda değişmeye uğrayacak olan maddeleri kendileri istişare ederek değiştiriyorlar ve bu da o Komisyonun gücünü gösterir. Bu noktada sürekli olarak kararları ve yazdığı raporları TBMM Genel Kurulu tarafından değiştirilmiş bir Komisyon durumuna açıkçası düşmeyi çok uygun görmem.

Bununla ilgili, buradaki 5'inci maddede genel bütçeden aktarılan tutarlarla ilgili de tekrar endişemi ifade etmek istiyorum. Yani, siz bütçeden bir kuruma para aktarıyorsanız bu paranın nasıl harcadığı, nasıl denetlendiği biçiminde Türkiye Büyük Millet Meclisi adına bir denetim yoksa bu Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilir zaten. Yasa büyük oranda aşağıda da değiştirilecektir. Gerek görülürse bu konuyla ilgili bir istişare yapmanızı ve bu konuda bir değişiklik de yapılacaksa Komisyonunda yapılmasının çok daha uygun olacağını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Amaç belirlendikten sonra her zaman genel bütçeden pay aktarılabilir, bunun örnekleri çok fazladır.

Buyurun Ziya Bey.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Bu maddeyle ajansın gelirlerini düzenlemekteyiz ve özellikle ajansın gelirleri arasında şu anda Bakanlık tarafından kullanılan, genel bütçeden aktarılarak kullanılan bir pay var ve bugün itibarıyla yaklaşık 25 milyon dolar karşılığı TL gibi bir rakama tekabül ediyor. Bu rakamın, yasada düzenlenmek suretiyle özellikle iki başlı bir yapıdan kurtulması ve özellikle turizm tanıtım faaliyetlerinin tamamıyla ajans tarafından yerine getirilmesi amacıyla bu kaynağın da ajansın kaynakları arasına girmesini ve ajans tarafından kullanılmasını öngördük. Ayrıca bu konuda teknik arkadaşlarımız hem ilgili bakanlıklarla hem bütçe birimleri ile teknik görüşmeler yaptılar ve doğrusu bu konuda yasallık anlamında işin son aşamasında bize aktarılan bir tereddüt ya da endişe ortaya çıkmadı. Benim şahsi kanaatimde de burada yasa olarak düzenlenip Meclis iradesinin ortaya konması hâlinde -demin Değerli Başkanının da ifade ettiği gibi- bu kaynakların amaçları da belli olmak kaydıyla kullanılabileceğini doğrusu değerlendiriyorum.

Diğer taraftan, deminden beri konuşulan bir husus, ajansın gelirlerinin en az yüzde 70'inin tanıtım amacıyla kullanılması. Değerli arkadaşlar, burada “en az yüzde 70” diyoruz, bu yüzde 80 de olabilir yüzde 90 da olabilir ancak zaten geri kalan yüzde 30'un tamamı yatırımlara kullanılacakmış gibi bir algı ya da görüş geliştirmek doğru görünmüyor. Zira burada hem faaliyet giderleri var hem Türkiye turizminin niteliğinin artırılması, belki turizm tesislerindeki çalışan arkadaşların şu anda farklı faaliyetlerle yeteneklerinin artırılmasına dönük yürütülen faaliyetlerde ilave unsurların getirilmesi -yurt içi, yurt dışı- yani toplam turizm sektörünün algı ve olgu olarak yukarıya çekilmesini gerektirecek ya da getirecek her türlü faaliyet bu yüzde 70'in dışındaki gelirle yapılacak faaliyetlerdir. Burada bir sınırlama da yok işin açığı. O nedenle, buraya dönük olarak çok fazla yoğunlaşmak doğrusu bu anlamda

kanunla düzenlenen amaçla çok fazla örtüşmüyor kanaatindeyim. Hem yüzde 70'in en az yatırımda kullanılmasını düzenliyoruz hem de diğer tarafın tamamıyla sektörün daha çok nitelik kazanmasına dönük her türlü faaliyetle... Demin arkadaşlarımız da ifade ettiler, bu uluslararası faaliyetler olabilir, uluslararası organizasyonlar olabilir, eğitim faaliyetleri olabilir, nitelik artırıcı her türlü faaliyet olabilir ve bunlara ilişkin giderlerin bu kaynaktan sağlanması hususu düzenlenmiştir.

Ayrıca, bütçe çok net. Bütçeye ilişkin gelirler çok net ifade ediliyor, bütçeye kaydedilmesi ifade ediliyor ve her yıl ağustos ayında bütçenin yapılması, bütçenin gelirleriyle, giderleriyle, öngörülerıyla ortaya konulması ifade ediliyor ve sonuç itibarıyla da sonunda Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından Türkiye finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanan yıllık finansal tabloların, kamu yararına olan şirketleri denetleyen en az 3 bağımsız şirketten teklif almak ve birine karar vermek suretiyle de her yıl faaliyetlerinin denetlenmesi öngörülmüyor. Dolayısıyla, burada sektöre ilişkin olarak ortaya çıkacak her türlü gelir ve faaliyetin bir denetim altında olduğu ve bağımsız denetçiler tarafından denetleneceği hususu da çok net bir şekilde düzenlenmiştir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Gökân Zeybek ve arkadaşlarının 5'inci maddenin ikinci fıkrasındaki değişiklik önergesi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

Turizm payı

MADDE 6- (1) Ajansın kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesi ve faaliyetlerin finansmanında kullanılmak üzere turizm payı alınır.

(2) Turizm payı;

a) Bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden yüzde bir,

b) Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinden yüzde bir,

c) Deniz turizmi tesisleri ile Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçlarından yüzde bir,

ç) Seyahat acentalarından (münferit uçak bileti satışları hariç) binde bir,

d) Havayolu işletmelerinden (ticari yolcu taşımacılığı faaliyetlerinden) binde bir,

e) Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı işletmelerinden binde iki buçuk, oranında olmak üzere bu ticari işletmelerin yatırımcısı veya işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden alınır.

(3) Turizm payı, 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa göre vergi mükellefinin tabi olduğu vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi dördüncü günü sonuna kadar ilgililerin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine, gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayanlar tarafından ise Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenecek vergi dairesine beyan edilerek aynı ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar ödenir. Vergi dairesi tarafından turizm payının beyan, tarh, tahakkuk ve tahsili ile red ve iadesinde; 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır, tahsil edilen turizm payının yüzde beşi, genel bütçe geliri olarak ayrıldıktan sonra kalan kısmı emanet hesabına alınır ve en geç takip eden ayın yirminci günü Ajansın banka hesabına aktarılır.

(4)Ödenen turizm payı, kurumlar vergisi ve gelir vergisi mükellefleri tarafından matraha esas kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınır.

(5)Bu maddenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek hukuki ihtilafların çözümünde vergi mahkemeleri yetkilidir.

(6)Turizm payına ilişkin beyannamelerin verilme sürelerini, kapsama girenlerin turizm türleri, vergi veya mükellefiyet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte aylık veya üç aylık dönemler halinde tespit etmeye, beyannamelerin; şekil, içerik ve eklerini belirlemeye, elektronik ortamda gönderilmesine zorunluluk getirmeye, yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişiler aracı kılınarak gönderilmesi hususunda izin vermeye, bu kişileri aracı kılmaya veya zorunlu tutmaya ve uygulamaya, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu kapsamında kalan meslek mensuplarına onaylatılmasına veya imzalatılmasına ilişkin usul ve esaslar ile turizm payının beyan ve ödeme sürelerini kanuni süresinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde yeniden belirlemeye, Bakanlığın görüşünü alarak Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

4 Temmuz 2019 tarihinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu'nda görüşülmekte olan Türkiye Turizm Tanıtımı ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hayrettin Nuhoglu

İbrahim Halil Oral

İstanbul

Ankara

“MADDE 6-

(2) Turizm payı;

a) Bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden binde iki buçuk

b) Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinden binde iki buçuk,

c) Deniz turizmi tesisleri ile Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçlarından binde iki buçuk,

ç) Seyahat acentalarından (münferit uçak bileti satışları hariç) on binde beş,

d) Havayolu işletmelerinden (ticari yolcu taşımacılığı faaliyetlerinden) on binde beş,

e) Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı işletmelerinden binde iki oranında olmak üzere bu ticari işletmelerin yatırımcısı veya işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden alınır.”

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtik ama geçtiğimiz maddede bir şey dikkatimi çekti, Ziya Bey'in açıklamasını istiyorum. Geçtiğimiz maddede bağımsız denetim kurullarından alınacak bir denetim raporundan bahsettiniz yanılmıyorsam. Yani, Sayıştay bağımsız denetim kurullarından daha mı şüpheli bir kurum ki onun denetimini kabul etmiyoruz da bağımsız denetim kurullarından alınan bir yetkiyi kabul ediyoruz? Anlayamadım ben. Yani, Sayıştaydan neden bu kadar çok korkuyorsunuz? Zaten Sayıştaydan gelen raporları da çok önemsemiyorsunuz veya es geçiyorsunuz.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Vekilim, size bunu affetmek istemem ama bir niyet okuması yapıyorsunuz sanki.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani niyet okumak zorunda bırakıyorsunuz bizi.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Niyet okuması yapmayın lütfen. Ben hiçbir kıyaslama ya da “O, ondan daha iyi denetler, kötü denetler.” gibi bir ifade kullanmadım.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani devletin bütün kurumlarını denetleyen bir Sayıştay var, neden Sayıştayın denetim raporundan kaçırıyorsunuz?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sonuçta ajansın faaliyetleri, gelirleri ve küresel gelişmelerin anlık ve hızlı cevaplanabilmesi, organizasyonların bu anlamda özel hukuk hükümlerine tabi bir kuruluş olması itibarıyla denetiminin bu şekilde yapılması öngörülürdü ama kıyaslama bana ait değil, size ait.

Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Siz siyasisiniz, kıyaslama yapabilirsiniz, bir engel yok.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Yani o tercihi ben kullanayım, ben böyle bir tercih yapmıyorum, ben kıyaslama yapmıyorum.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – O zaman Sayıştayın hantal bir yapıda olduğunu, Türkiye’de yeniden denetlemenin gözden geçirilmesi gerektiğini mi zımnen söylemek istiyorsunuz?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Bunu siz söylemiş oldunuz, ben söylemedim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Zımnen söylemiş oluyorsunuz, bu da zabıtlara geçsin istiyorum.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Ben böyle bir şey söylemedim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Celadet Bey.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Denetim mekanizması gerçekten çok önemli bir mekanizma. Bunu bağımsız denetçilerin yapması da çok güzel bir şey. Yalnız benim kendi tecrübelerimden... Bakın, ben uluslararası şirketlerde çalıştım, bir sürü ihaleye imza attım, ihale yaptım, para harcadım, şirketin kendi müfettişleri denetlemeyi yapardı, arkasından bağımsız bir denetçi daha ikinci rapora... Bu iki rapor karşılaştırıldığı zaman ikisi birbirini tutarsa zaten aklanırsınız, sorun yoktur. Şimdi, burada bağımsız denetçilerden 3 tane teklif alınacak, birine yaptırılacak ve kafi görülecek. Bu doğru bir şey değil. Sonra bir de hızlı karar almaktan bahsediyorsunuz, denetçiler, sizin yaptığınız işleri bilahare gelip inceliyorlar, sizin orada karar verdiğiniz anda “Durun, ben inceleme yapıyorum.” demiyor ki. İşlevler bitiyor, sonunda denetçiler geliyor bir yıl içinde ne yaptığınızı rapor hâline getiriyorlar. Yani “Hızlı karar aldık, bu bizi frenliyor.” falan, bunlar bahane bence. Sayıştayın, denetçinin yanında ikinci bir raporun olması bence çok daha makul bir şey. Aksi takdirde şaibeli olacağını ben de düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – 7’nci maddeyi mi şey yapıyorsunuz Celadet Bey?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Denetlemeye geldi de, evet.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Denetlemeyle alakalıydı. 6’ncı maddedeki şeyi söylediği için, ben merak ettiğim için söyledim.

BAŞKAN – Gökân Bey, buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bence ajansa ilişkin, yasa teklifinin en önemli maddesi bu. Sektör temsilcileri de bu konuyla ilgili görüşlerini ifade ettiler, her ne kadar burada olmasalar da bazı sektör temsilcilerinin de bize ilettikleri bilgilerden yola çıkarak,

özellikle bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden yüzde 1 rakamıyla ilgili Komisyonumuzun mutlak bir düzeltmeye ihtiyacı var arkadaşlar. Yani bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden net satış hasılatı ya da cirosunun yüzde 1'i. Bu inanılmaz derecede yüksek bir rakam. Üstelik bir kez daha söyleyelim, zarar eden bir işletmeden siz vergi alamazsınız arkadaşlar. Vergi hukukuna göre, bir işletmenin vergi ödeyebilmesi için kâr etmesi gerekir.

Şimdi, turizm yatırımlarıyla ilgili... Burada turizmin sektör temsilcileri var. Bakın, 2015-2016 yıllarında, 2017'nin hatta belli bölümünde 10-20 milyon dolarlık tesisler 1-2 milyon dolarlara el değiştirdi. Yani insanlar, çalışanlarının ücretlerini ödeyemediler, otellerini, tesislerini açık tutacak finansmanı bulamadılar. Yüksek finansman girdileri yüzünden bir kısım işletme kapalı kaldı ve sektörde çok ciddi sıkıntılar yaşandı. İçinde yaşadığımız bölgede, sıkıntılı bir coğrafyada yaşıyoruz yani her gün her gece birtakım olayların her an çıkabilmesi endişesi yaşıyoruz. Arap ülkeleri ve İsrail'in yan yana yaşadığı, Irak ve Suriye gibi son derece problemlili komşularımızın olduğu bir bölgede, turizmin en önemli unsurunun güvenlik olduğunu biliyoruz. Güvenlik problemlerinin yaşandığı coğrafyalarda turizm faaliyetlerinde anlık ve çok sert kayıpların yaşandığını da biliyoruz.

Burada teklif yapan sayın milletvekilimiz, ciro üzerinden bir vergilendirmeyi öngörüyor. Bir kere bunun mutlak suretle Komisyonunda düzeltilmesine ihtiyaç var arkadaşlar, hem yüzde 1 oranının düzeltilmesine ihtiyaç var hem de... Yani turizm yatırımlarında, bakın bir işletme ister yeme içme mekânı olsun, ister konaklama tesisi olsun, ister eğlence mekânı olsun, kapasite kullanımı yüzde 40-50'lere ulaşmadığı zaman zaten bunlar zarar ediyorlar. Yani kapasite kullanım oranı belli bir seviyenin üzerine çıktıktan sonra işletmelerin biz kârlılığın bahsedebiliriz. Turizmdeki kârlılık dönemsel etkilere bağlıdır. Sovyetlerin bir uçağı düşer, Antalya'da turizm yerle bir olur, iki sene sürer bunun zararlarını gidermek. İngilizlerle, Almanlarla bir problem çıkar, üst gelir grubundaki turistlerin tamamını bir anda kaybedersiniz ve bu alandaki bağlantı yapmış olan firmaların bütün hesapları altüst olur. Doğu, güneydoğudaki tesisler açısından bakıldığı zaman da yani iki-üç yıl önce Urfa'yı düşünün, Mardin'i düşünün, Gaziantep'i düşünün, füze parçaları şehirlerimize düşüyordu. Turizmin Diyarbakır'da, Urfa'da ne kadar zayıf geçtiğini en iyi siz sayın milletvekilleri biliyorsunuz. Bunun mutlaka düzeltilmesi gerekiyor.

İkincisi, biz teklifimizde sektör temsilcilerinin de ifade ettiği biçimiyle...

BAŞKAN – Biz Halil İbrahim Bey'in teklifini görüşüyoruz yalnız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Olsun, bizimkini de konuşalım.

BAŞKAN – Hayır, tekrar okuyacağız, onun için. Yani sizin teklifinizi de okuyacağız.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani İYİ PARTİ'nin bu manadaki teklifini de olumlu bulduğumu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tekrar mı söz istiyorsunuz?

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Önerge hakkında görüş belirtmeden geçtik de onun için...

BAŞKAN – Görüşünüzü belirttiniz Hocam ama...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yok, sadece o konuyla ilgili görüşümüzü belirtmiştik.

BAŞKAN – Yani süre sınırlaması koymamayı da bozmamış olalım yine ama...

Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdi, turizm payıyla alakalı, bileşik tesisler ve konaklama tesislerinden yüzde 1, Bakanlıktan belgeli yeme, içme ve eğlence tesislerinden yüzde 1; bizim teklifimiz binde 2,5 ve binde 2,5 olmaktadır. Bizim görüştüğümüz sektör temsilcilerine göre en çok alınabilecek rakam budur, bu bile onların zorlanacağını belirtiyor. Aslında doğruyu bulmak açısından sektör temsilcileri adına Oya Hanım bu rakamın ne olması gerektiğini eğer usulen uygunsa söylesin.

BAŞKAN – Bu konuda milletvekilimiz cevap verecek Hocam.

Ziya Bey, buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, bu konu üzerinde müzakerelerimiz sırasında da çok konuştuk, çok müzakere ettik, gerçekten kâr payı üzerinden mi, hasılat üzerinden mi, net satış üzerinden mi diye bütün bunları konuştuk ve arkadaşlarımızın geçmiş kamu kurumları tecrübelerini de paylaştık. En sonunda geldiğimiz nokta, bu esasen yöntem olarak doğru olduğu kanaatindeyiz ve Oya Hanım’ın ifadelerinden de ben öyle anladım, oran dışında baz ve yöntem hususunda farklı bir şey duymadım ben kurul üyelerimizden.

Çalışmalarımız sonucunda bizim kanaatimiz şuydu: Bu şekilde sektörün uzun dönemli beklentilerini ve hedeflerini karşılayabilmek için böyle bir gelirle sektör faaliyetlerinin yürütülebilmesi, daha doğrusu tanıtım ve nitelik artırıcı faaliyetlerin yürütülmesiyle ancak sonuç alınabilir. Bunun dışında, toplayabileceğimiz, şu anki 25-30 milyona denk gelen kamu payı ya da bunu ikiye katladığımız 50-60 milyonluk paylarla istediğimiz hedeflere doğru gidemeyeceğimizi, küresel kıyaslamalarda da şu anda rakip ülkelerin kullandığı fonlara baktığımızda da en az 100-150 milyon dolarlık bir fona ihtiyaç olduğunu gördük. Bu nedenle de böyle bir çözüme gittik. Bu çözümün, doğrusu hedeflenen göstergeler açısından, gerçekleşmesi açısından maksimum bir çözüm olarak ortaya çıktığını değerlendiriyoruz. O yüzden de teklifi bu hâliyle getirdik. Bizim kanaatimiz budur Değerli Başkan, tabii ki buna ilişkin takdir Komisyonumuzundur ama biz bu konu üzerinde çok çalıştık ve maksimum bulduğumuz, sürdürülebilir, tanıtım veya nitelik artırıcı faaliyetlerin ancak bu şekilde sağlanabileceğine dair bir kanaatle buraya geldik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İbrahim Halil Bey ve Hayrettin Nuhoğlu Bey’in teklifini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1988 esas numaralı Kanun Teklifi’nin 6’nı maddesinin ikinci fıkrasının tüm bentlerinin kanun teklifinden çıkarılmasını, yerine “yurtdışından gelerek beş yıldızlı otelde konaklayan yabancı uyruklu turistler için 2 buçuk ABD Doları, dört yıldızlı otelde konaklayan yabancı uyruklu turistler için 2 ABD Doları, üç yıldızlı otellerde konaklayan yabancı uyruklu turistler için 1 buçuk ABD Doları, iki yıldızlı otellerde konaklayan yabancı uyruklu turistler için 1 ABD Doları turizm payı olarak alınır” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsel Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Arkadaşlar niye dolara endeksliyorsunuz ya, Türk parasına bir şey mi oldu?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sabahtan beri hep dolar üzerinde konuşuluyor.

BAŞKAN – Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Şimdi, 150 milyon dolar bütçeye ihtiyaç olduğunu, bu öneriyi hazırlayan Sayın AKP Milletvekilimiz Ziya Bey söyledi değil mi? Sabahtan beri dolar bazında deyince bir şey yok, biz deyince zorunuza gitmesin.

Değerli arkadaşlar, biz bu önergeyi niye verdik söyleyeyim: Şimdi biz yurt dışına giderken Avrupa'nın hangi ülkesine gidersen git, İspanya'ya da gitsen bir ayakbastı parası var orada. Yani otelin girişinde günlük kişi başı 2 dolar, beş yıldızlı otellerde 2.5 dolar veya 5 dolar olan var, sonra 1 dolar var, 1,5 dolar var, yani bunu her yerde alıyorlar. Ve gelen turistlerin de bu işe alışkın olduğunu çok iyi biliyoruz. Gelen bu kanunda, otelcilerden cironun yüzde 1'ini vergi alıyorsunuz ya... Kazancın yüzde 1'i olsa hiç sorun yok, cironun yüzde 1'ini alıyorsunuz. Yani Baki Ağabey, sen beş yıldızlı otel işletiyorsun, bu sene zarar ettin. Normalde 5 milyon dolar ciro yapıyorsun ve 5 milyon dolar ciro yapmana rağmen zararlı kapatıyorsun tesisi. Ama biz diyoruz ki: Sen zarar ettin ama 5 milyon dolar cironun yüzde 1'ini bana vermek zorundasın. Vermediğin zaman ne olur biliyor musun? Diyor ki: "Bu maddenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek hukuki ihtilafların çözümü vergi mahkemelerindedir." Ya bir nevi aslında vergi tahsil ediyor senden, vergi alıyor yani. Yani vergi dairesi senin bütün malının üzerine getirir icrasını koyar. Biz de şunu diyoruz: Madem böyle bir kanun var, turistler de zaten Avrupa'da bu işe alışkın; biz bu geliri, bu katkıyı beş yıldızlı otellerde 2,5 dolar, dört yıldızlılarda 2 dolar, işte, üç yıldızlı otellerde 1,5 dolar, iki yıldızlı otellerde 1 dolar şeklinde gelen turistlerden, müşterilerimizden alalım. Bu, zaten, aşağı yukarı, dedim ya, Sayın Bakanım 35 milyon turistten bahsetti yani ortalama 1,5 dolar olduğu zaman 52 milyon 500 bin dolar yapıyor; sıkıntı yok, o parayı zaten buluyoruz. Ne olur? Bizim de işletme sahiplerimiz bu yükten kurtulur.

Şimdi, düşünüyorum ben, adam Ağrı'da bir ilçede küçük bir otel var, 50 odalı. Kafa kafaya götürüyordur kesinlikle bu adam. Biz ona diyoruz ki: Sen bu sene kaç para ciro yaptın? "10 bin lira." 10 bin liranın yüzde 1'ini vereceksin. E adam zararda. Para kazanmamış ki. Yani bu verginin dışında bir şey, biz resmen otel işletmecilerinden, turizm belgeli restoranlardan, Turizm Bakanlığı olarak rüşvet istiyoruz arkadaşlar. İşin gerçeği böyle oluyor. O yüzden, ya bu önergemizi kabul edin bu şekilde, bir gelir kaynağı sağlayalım ya da ikinci bir önergemiz daha var binde 1'e düşürelim bunları, binde 1'e. Tekrar ediyorum. Yani buradaki bütün kurumlardan, örneğin "Birleşik tesisler ile konaklama tesisleri yüzde 1" diyorsunuz ya, binde 1 yapalım. Bakın, eğlenceye yüzde 1, onu binde 1 yapalım. Diğerlerinin hepsini komple eşit şekilde binde 1 yaparak bu sorunu çözelim. Aksi takdirde samimi söylüyorum, bu paraları hiç kimsenin yatırma şansı yok. Net biliyorum.

BAŞKAN – Müşteri sayısını çok artıracığı için Hüseyin Bey, herhâlde çok sorun olmaz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, gönül ister ki 70 milyon değil, 100 milyon turist gelsin, biz bu ülkemizi seviyoruz, beraber yürüyelim ama gerçekler var. Bu gerçekleri göz önüne almamız gerekiyor. Bakın, demin söyledim, 14 bin otel şu an -Türkiye'de 14 bin rakamından bahsediyorum- belediyeden ruhsat almış işletmelerin sahipleri sadece 3 bin herhâlde, aşağı yukarı turistik tesisler 3 bin civarında arkadaşlar. Şu 14 bin oteli bir düşünsenize, pansiyonu var bunun içinde, 10 odalık otel var, 50 odalık var, 100 odalık var, böyle oteller arkadaşlar. Yani yurt dışından oraya gelen... Ağrı'nın Patnos ilçesinin, Tunceli'nin Nazımiye ilçesinin turistik hiçbir şansı yok orada. Biz Didim'e, Bodrum'a, Kuşadası'na getiremiyoruz, boş verin oraları.

O yüzden, doğru bir mantık olarak bir çözüm yolu bulup bu sorunu hep beraber çözmemiz lazım. Demin Sayın Vekilim Gökhan Bey de dedi. İşte Ziya Bey "Burası mutfak. Biz burada pişireceğiz." dedi. Evet, doğru söylüyor. Bu Komisyonun çalışması müthiş bir şey ama bu mutfakta eğer eksik bir

tuz varsa o tuzu da koymanız, yani kabul etmeniz lazım. Bu Komisyonun amacı o. Öyle değil mi Baki Ağabey, öyle değil mi? Yani biz bu Komisyonda bu yemeği pişirmemiz lazım. E bu yemekte tuz eksikse tuz koyalım. Yani yanlış anlamayın Sayın Başkanım, sizi tenzih ediyorum bu konuda. Gelen bürokrat arkadaşlarımız, bakan yardımcılarımız, ana muhalefet partisi olarak bir cümlesini bana değiştirin. Yani burada “Yüzde 1 toplarım.” diyen Bakanım bana garanti versin, ben bu parayı toplarım kardeşim desin, Temmuz ve Ağustos ayında, 2019’da uygulansın bunlar, vallahi de billahi de tebrik ederim Bakanı, giderim plaket veririm. Mümkün mü? Öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Bir takip edelim bakalım.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Öyle bir şey yok, olamaz. Hepsı icralık olur. Şimdi düşünün, yarın ne olacak bu adamlar? Vergi dairesi icra gönderecek adamlara. Ne olacak yani! Olacağı bu olacak. Ondan sonra döneceğiz af çıkaracağız. Böyle bir şey yok. Doğru bir iş yapmamız gerekiyor Sevgili Başkanım.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 6’ncı maddeyle ilgili 2 tane farklı teklif verdik. Bunlardan bir tanesi gerçekten dünyanın pek çok ülkesinde konaklarken ödediğimiz -orada belediye payı diye geçiyor, biz burada Tanıtım Fonu’na kesilecek olan para diye tarif edebiliriz- bedelin doğrudan doğruya turizm hizmetinden yararlananlardan alınması suretiyle bir, “Verginin toplanmasına ilişkin esaslarda vergi yıl sonunda elde edilen matrah üzerindeki kârdan alınır.” ilkesine uymuş oluyoruz. Yani turistten alınacak olan ayakbastı parası ya da otellerin derecesine göre, turistik işletmelerin derecesine göre bu hizmetlerden yararlananların ödeyeceği bedeller bir, vergi toplama tekniği açısından uygun olacaktır, Anayasa’ya uygun olacaktır ve çıkarmış olduğumuz yasanın ana ilkelerine uygun olacaktır.

İkincisi, burada elde edilen gelirin dolar olarak önerilmesinin sebebi, tanıtım faaliyetlerinde yabancı turistler üzerinde yapılacak olan tanıtımların tamamının yabancı ülkelerde yapılması esas alındığına göre ya da Türkiye’ye gelmiş olan yabancılarla ilintili olduğuna göre biz burada teklifimizi dolar olarak verdik. Ama bir kez daha belirtmek istiyorum, Baki Bey uyardı bizi. Keşke sizin söylediğiniz gibi...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Vergi dairesi dolar olarak nasıl bir tahsilat yapacak? Günlük kura göre vergi dairesi hesap mı yapacak?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bunu vergi dairesi toplamıyor. Bunu otel direkt girişte müşterisinden...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Devlete yatırırken nasıl yatıracak?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Devlete yatırmıyorlar bunu, hayır. Bunu günlük tahsil ediyor TL cinsinden o günkü dolar karşılığında, karşılığı olarak da kendisine ayrılmış olan hesaba aktarıyor. Dünyanın her yerinde böyle yapılıyor.

Tabii, keşke, bizim döviz-TL ilişkisindeki zikzaklar olmasa, düzgün doğrusal bir hareket etse biz de açıkçası eksik yaptığımızı fark ediyorum. Keşke TL cinsinden yazabilsek ama Komisyonumuz başından beri, Sayın Hükümet, yasa teklifini sunan arkadaşımız Ziya Bey sürekli olarak bize “dolar, dolar, dolar...” Yani beynimiz dolarla işlendi, “150 milyon dolar, bu yıl 60 milyon dolar.” Bu noktada, Komisyondaki iklimin de buna olanak verdiğini belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, buradaki iki teklifimizden...

BAŞKAN – İkisi hakkında da mı konuşuyorsunuz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İkisi hakkında da konuşuyorum, evet.

Tekrar söylüyorum: 5 yıldızlı otellerde 2,5 dolar, 4 yıldızlı otellerde 2 Amerikan doları, 3 yıldızlı otellerde 1,5; 2 yıldızlılarda da 1 olmak üzere böylelikle de doğrudan doğruya bu harcamanın vergi olarak değil, ülkemizi ziyaret eden turistlerden alınması konusunda bir önerimiz var.

BAŞKAN – Gökân Bey ve arkadaşlarının bu önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'nı maddesinin ikinci fıkrasının a, b, c bentlerinde "yüzde bir" ibaresinin "binde bir" olarak, e bendinde "binde iki buçuk" ibaresinin "binde bir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

Mürsel Alban

Hüseyin Yıldız

İstanbul

Muğla

Aydın

Hasan Baltacı

Kastamonu

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada o zaman turistik işletmelerden bunun alınması konusunda Komisyonunda ağırlıklı bir görüş olduğuna göre, gelin bunun uygulanabilir bir seviyeye çekilmesi ve orada sektör temsilcilerinin ödeyebileceği, devletin de tahsil edebileceği bir düzenlemeyi öneriyoruz. Burada da birleşik tesisler ve konaklama tesislerindeki yüzde 1'lik teklifin binde 1 olarak, yine diğer alanlardaki tekliflerin de hepsinin binde 1 olarak düzenlenmesini teklif ediyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım, bu maddeyi oylamadan önce uygun görürseniz sektör temsilcilerinin görüşlerinin ne olduğunu bize aktarmalarını uygun görüyorum.

BAŞKAN – O takdir, Komisyon yönetimine ait Hocam.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sektör temsilcilerimizin burada bulunmalarının bir sebebi var, mutlaka bir görüş belirtmek için buradalar.

BAŞKAN – Tamam siz görüşünüzü belirttiniz, siz bunu talep ediyorsunuz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – İsrar ediyorum ben onun için. Yani sektör temsilcilerinin, yaşayanların bu konudaki görüşleri nedir, alalım.

BAŞKAN – Sizin talebiniz bu.

Buyurun Ziya Bey.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım, demin de ifade ettiğim gibi, maddenin bu hâliyle Komisyonumuzun takdirlerine sunulması ve maddenin bu hâliyle onaylanmasını biz teklif ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, sektör temsilcilerimiz daha önce görüş beyan etti, bazıları katılmadığını ifade etti. Ama zaten sektör temsilcilerinin önemli bir bölümü bu konuda kanun hazırlama aşamasında da görüşünü beyan etti. Tekrar olacak yani birtakım şeyler.

Öyle değil mi? Aynı cümleleri tekrarlamayacak mısınız arkadaşlar?

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Aynı cümleleri tekrarlamayacaklar belki.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE OTELCİLER FEDERASYONU KOORDİNATÖRÜ NECİP BOZ – Hazırını saygıyla selamlıyorum.

Bu konuyla ilgili olarak biz yüzde 1’e sürekli olarak karşı geldik zaten, itiraz ettik. Yüzde 1’in çok ağır bir rakam olduğunu belirttik. Ama o zaman burada belediye belgeli tesisler yoktu. Şimdi tüm tesisler alınmış. Restoranlarda da Turizm Bakanlığından belgeli tesisler alınmış. Burada bir çelişki var.

Bir de turizmle hiç ilgisi olmayan, sadece iç turizmle olan küçük ilçelerdeki, küçük kasabalardaki yerlerden bile yüzde 1 alınması, ödenemez bir rakam gibi değerlendiriyor.

Bir de zarardan alınması, daha da zor geliyor çünkü gerçekten ödenecek rakamlar değil. Dolayısıyla hazırunun bunu biraz daha dikkate alınarak sektörü ileride ödenemez boyuta getirecekten geriye dönmesinde yarar var diye düşünüyoruz. Eğer mümkünse daha önce hep başından beri ödediğimiz şehir vergisi uygulamasına geçilirse sektör açısından mutlu olacağımızı belirtiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Gökân Bey ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir yeni önerge var, okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “havalimanı işletmelerinden” ibaresinin “havalimanı ve terminal işletmelerinden” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Metin Yavuz

Necip Nasır

Ahmet Zenbilci

Aydın

İzmir

Adana

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Denetim

MADDE 7- (I) Ajansın ve Ajansın iştirak ettiği şirketlerin Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanan yıllık finansal tabloları bağımsız denetime tabidir. Bağımsız denetim, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimini yapmak üzere yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarının en az üçünden teklif alınmak suretiyle İcra Kurulu tarafından yaptırılır.

BAŞKAN – Bir önergemiz var, okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsal Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

BAŞKAN – Teklif üzerinde konuşmak isteyen var mı?

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; vergi olarak topladığımız gelirlerin ve buna ilişkin olarak yapılan harcamaların Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimini yapmak üzere yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarının en az üçünden teklif almak üzere İcra Kurulu tarafından yapılmasıyla ilgili bir maddeyi görüşüyoruz.

Tekrar söylüyorum: Bir vergi alıyorsunuz, getirdiğiniz düzenleme bir vergidir. Uyuşmazlıklarla ilgili vergi mahkemelerini yetkilendiriyorsunuz. Denetimle ilgili de kamunun yapması gereken denetimi, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Sayıştayın yapması gereken denetimi özel yetkili denetim kuruluşlarına veriyorsunuz. Bu usulen yanlıştır. Devletin topladığı vergiler ve yaptığı harcamalarla ilgili denetim yetkisinin devredilmesiyle ilgili temel yasal anlayışlara, yasal ilkelere de aykırıdır. O nedenle biz maddenin tümüyle teklif metninden çıkarılmasını ve denetimin yine Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, halk adına Sayıştay tarafından yapılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 8- (1) Ajans, her türlü dava ve icra işlemlerinde teminat yatırma mükellefiyetlerinden muaftır.

(2) Ajans bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri nedeniyle düzenlenecek kâğıtlara ilişkin damga vergisinden muaftır.

(3) Ajans, 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi değildir.

(4) Ajansta, 2/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir. Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmaz.

BAŞKAN – Önergeler var.

İlk önergeyi okuyalım:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

4 Temmuz 2019 tarihinde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmekte olan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarının tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hayrettin Nuhoglu

İbrahim Halil Oral

İstanbul

Ankara

BAŞKAN – Buyurun İbrahim Halil Bey.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım, kanunun tümü üzerindeki görüşmelerde de biz çekincemizi ifade etmiştik. Yani bu kadar şeffaf, bu kadar hepimizi çok mutlu eden bir kanunda böyle bir maddenin böyle geçmesine üzülmüyoruz. Burada diyorsunuz ki: “Personel alımlarında... “ Kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında olan kanun geçersizdir diyoruz veya hükümsüzdür veya bunlara da bakılarak alınmayacak. Ben zabıtlara geçsin diye söylüyorum. Bu keyfilik, yeni FETÖ uygulamalarını ortaya çıkartabilir.

BAŞKAN – Allah korusun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Allah korusun da biz kullara da Allah akıl vermiş.

BAŞKAN – Hocam, bu tip ajanslarda -Ziya Bey daha iyi bilir bu şeyi- tabii hareket kabiliyeti, seyyaliyet, böyle hızlı davranabilme, rekabet, uluslararası rekabet konusu çok önemli diye düşünüyorum.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Daha önceki şeyleri düşünersek bunun örneğini Türkiye’de görmek mümkündür, daha önce yaşandı bunlar. Yani biz burada herkes için genel geçerliliği olan, bütün çalışmak isteyenlerin bir sınavdan geçtiği Kamu Personel Kanunu’nun uygulanmasını arzu ediyoruz dolayısıyla bu maddenin buradan çıkartılmasını uygun görüyoruz. Ama FETÖ’yle ilgili şeyimiz de zabıtlara geçsin. İnşallah bunu daha sonra tekrar görüşmeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Celadet Bey.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu, denetimden uzaklaşma maddesi üzerine. Bu maddenin en kritik noktası, ajansın Sayıştay Kanunu ve Kamu İhale Kanunu’ndan muaf tutulması. Bunun iki anlamı vardır: Birincisi, ajans denetimden muaf tutulmak istenmektedir; ikincisi, Kamu İhale Kanunu’ndan muafiyetle ajans istediği ihaleyi istediği kişiye, firmaya verme gibi kabul edilemez bir rant sağlamak hukuksuzluğuna sahip olmaktadır.

Şimdi “denetim” dediğiniz olayı çok basit bir şekilde ben izah edeyim. Bir havuz düşünün, havuza gelen su ile havuzdan çıkan suyun denetlenmesi; bu kadar basit. Tabii, artık havuz problemleri çok komplike gelmeye başladı, artık çay, simit hesapları, yapıyor, o ayrı hikâye. Bunun şeffaf olması için de sıkı bir denetimin olması gerekir, bunun karar verme mekanizmasına hiçbir etkisi olmaz. Çünkü denetimciler geldiği zaman sizin verdiğiniz kararları rapor ederler, yoksa karar verme anında “Durun, yapamazsınız.” gibi bir olay değil, yapılmış bitmiş bir işin raporlanmasından başka bir şey değildir. Eğer şeffaf olduğunuzu iddia ediyorsanız kesinlikle Sayıştayın bu işten muaf tutulmaması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hayrettin Nuhoglu ve İbrahim Halil Oral Bey’in önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeleri okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının teklifinden çıkarılarak, yerine "Ajans, 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4743 sayılı Kamu İhale Kanununa tabidir" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

Mürsel Alban

Hüseyin Yıldız

İstanbul

Muğla

Aydın

Hasan Baltacı

Kastamonu

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin 4'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Ajansta, 2/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir. Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanır"

Gökân Zeybek

Mürsel Alban

Hüseyin Yıldız

İstanbul

Muğla

Aydın

Hasan Baltacı

Kastamonu

BAŞKAN – Buyurun Gökân Bey.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 8'inci maddenin "Muafiyet ve istisnalar" bölümünde 4 tane maddenin içinde bölüm var, aslında 4'ünün de usulen tartışılması gereken konular olduğunu söylemek istiyorum. Çünkü eğer bu özel bir hukukla yönetilen bir ajanssa, bir kamu kurumu değilse o zaman niye bunlardan muaf tutuluyor; bu bir kamu kurumuydu o zaman neden Sayıştay denetimi yok? Tam da bunlar üzerinde değerlendirme yapmamız gerekiyor. Şimdi, ajans, her türlü dava ve icra işleminde teminat yatırma mükellefiyetinden muafıdır. Şimdi, ajans bir kamu kurumu mu? Yani kamu kurumuydu muaf olsun. Kamu kurumu mu? Özel hukuka göre kurulmuş bir kurumdan bahsediyoruz ama o zaman neden dava ve icra işlerinde teminat yatırma mükellefiyeti buna sağlanıyor? Ajans, bu kanun kapsamındaki faaliyetleri nedeniyle düzenlenecek kâğıtlara ilişkin damga vergisinden muaf tutuluyor. Şimdi yani siz zarar eden işletmelerden cirolarından bir vergi almayı, bütün vergi usul kanunlarına aksi olarak kendinizi ak görüyorsunuz ama siz bununla ilgili yaptığınız işlemlerle ilgili kamu destekli özel bir hukuka göre kurulmuş bir kurumsunuz ama damga vergisinden kendinizi muaf tutuyorsunuz. Yani hani Anadolu'da bir deyim vardır, işte "sadece kendisine Müslüman" geriye kalan hiç kimsenin hakkını korumayan bir düzenleme.

Yine bu bir devletten yardım alıyor, Bakanlık bütçesi tarafından kendisine ayrılmış olan kaynakları kullanıyor. Tekrar söylüyorum, Plan ve Bütçe Komisyonuna mutlaka bunun gitmesi ve Mecliste Plan ve Bütçe Komisyonundan onaylanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesi gerekirdi çünkü içinde bir para var, vergi var. Bununla ilgili diyoruz ki denetim yetkisi Sayıştay Kanunu'na tabi değildir. Yani Sayıştayın son zamanlarda denetim yaptığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yaptığı denetimlerden ortaya çıkan sonuçların yaygın bir biçimiyle sizi rahatsız ettiğini, Hükûmeti rahatsız ettiğini, Cumhurbaşkanlığı makamını rahatsız ettiğini biliyoruz ama sonuçta Sayıştay da anayasal bir kurum ve halk adına bu denetimi yapıyor. Devletin özel ya da kamu, içinde toplumun ve halkın ödediği vergilerle oluşmuş olan kaynaklar varsa bunları da mutlaka denetleyecek kurumun Sayıştay olması gerekiyor.

Sayıştaydaki yöneticileri istediğiniz biçimiyle, olumsuz muhalefet yazan Sayıştay müfettişlerini zaten değiştiriyorsunuz, geriye kalanların yazdığı sıradan alelade raporların bile artık yazılmasına maalesef yasa hazırlayıcının tahammül edemediği gözüküyor.

Bir de burada yine milyanın üzerinde bir para toplanacağı söyleniyor yani 200 milyon dolar söylendiği için söylüyorum; 200 milyon dolar, çarpı, artı, 1,2 milyar, bunun yüzde 30 civarındaki bir rakamının da işletme giderlerine, personel giderlerine ayrılacağına... Biz onun yüzde 10 olmasını önerdik. Yani 200 milyonluk bir önerimiz “Bu, personel giderlerine yetmez.” diye reddedildi. Yani 200 milyon bir personel gideri ödeyeceksiniz, bunu yetmez görüyorsunuz ama burada çalışacak olan personelin de İş Kanunu’na tabi personel olmasını da uygun görmüyorsunuz. Yani burada da bir keyfilik, burada da devleti, devletin kurumlarını, organlarını şirket gibi yönetmek, bu şirketi babasının şirketi gibi yönetmek anlayışının egemen olduğunu söylüyorum. Yani 8’inci maddenin 1, 2, 3 ve 4 bentlerinin tamamının yanlış olduğunu belirtiyorum, önergemizin kabul edilmesini yüce Komisyon üyelerinden de arz ve rica ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkanım, bir maddede, bu 8’inci maddenin 3’üncü bendinde “Bu ajans 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’ndan muafıdır.” denmektedir. Bu ajans bir ihale yapacak mı? Yapacak. Hangi kanuna göre yapacak? Yani 2886’ya göre mi yapacak, yoksa 4734’e göre mi yapacak? Bundan muafsa, 2886’ya göre yapacaksa yani en az 3 tane teklifle alacak ve istediği ihaleyi verecek. Yani burada bir art niyet yok mudur? Biz o kadar Bakanlığın bünyesinde daha dürüstçe yönetilen bugüne kadar gelinmiş bir yönetim şeklinin niye burada böyle yapıyoruz? O zaman bir ihale yapacaksa bu ajans, biz burada bunu 4734’e göre Kamu İhale Kanunu’na tabi tutmamız lazım.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Ziya Bey, kısaca...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sabahdan beri olan çalışmamızda esasen ajansın faaliyetlerinin niteliği ve yapmak istedikleri hedefleri doğrultusunda işin nasıl şekilleneceği, işleri nasıl yürütmesi gerektiği, rekabette anlık meselelere nasıl karar verilmesi gerektiği... Biraz önce burada arkadaşlarımızla konuşurken gerçekten küresel meseleler karşısında reflekslerini çok hızlı bir şekilde göstermesi gerektiği çok ortada. Bu nedenle de esasen mevcut düzenlemelerin dışında zaman zaman proaktif davranarak aksiyonel bir tutumla piyasaları doğrudan etkileyen, doğrudan piyasalara Türk turizminin inisiyatifini ortaya koyan bir tutum sergileyebilmesi, zaman zaman da gerçekten anlık refleksler alabilmesi için mevcut düzenlemelerden farklı bir düzenleme gerektirdiği için biz bunu arkadaşlarımızla ve diğer imza koyan milletvekili arkadaşlarımızla, Bakanlığımızla, Bakanımız ve diğer bürokratlarımızla çalışarak, sektörle birlikte bunu düşünerek geldik. Bu nedenle şunu net ifade edeyim: Yani iki yolunuz var, bu yolu da seçebilirsiniz, bu yolu da seçebilirsiniz ama biz bütün bu söylemiş olduğumuz gerekçelerle böyle bir sistematiki seçtik ve böyle bir sistematikle yol almanın bizi daha hızlı sonuca götüreceğini değerlendirerek bu düzenlemeyi karşınıza getirdik. Dolayısıyla bunu takdirlerinize arz ediyoruz.

Ayrıca, buna ilişkin uygulama, usul ve esasların da yine Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü de almak suretiyle Bakanlığımız tarafından ikincil düzenlemelerle belirleneceğine dair de hükümlerimiz var, biraz sonra onu da görüşeceğiz. Bütün bunları dikkate alarak konuyu takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Madde üzerindeki önermeleri okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesin (3)'üncü fıkrasının tekliften çıkarılarak yerine "Ajans, 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve 4/1/2002 tarihli ve 4743 sayılı Kamu İhale Kanununa tabidir." ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsel Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

BAŞKAN – 8'inci maddenin (3)'üncü fıkrasının tekliften çıkarılmasına ilişkin Gökân Bey, Hüseyin Yıldız Bey ve arkadaşlarımızın önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesin (4)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Ajansta, 2/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir. Kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanır."

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsel Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Yönetmelik

MADDE 9- (1) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar; 6 ncı maddenin uygulanmasıyla ilgili olanlar hakkında Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde hakkında söz almak isteyen yoksa oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i okutuyorum:

Yönetim Kuruluna üye seçilmesi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Ajansın Yönetim Kurulunda görev alması amacıyla; Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı işletmelerinin görevlendireceği üye, Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tesislerin bulundukları coğrafi bölge bazında görevlendirecekleri üyelerin seçimi işlemleri, Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç

altı ay içinde Ajans tarafından yapılır. Bu seçim yapılınca kadar, Ajans Yönetim Kurulu üyeleri, havalimanı işletmeleri ve Bakanlıktan turizm işletmesi belgeli tesislerin temsilcileri arasından Bakan tarafından atanır.

(2) Seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin kendi aralarından ilgili mevzuatı uyarınca seçimle belirleyecekleri üyenin yerine, bu seçim yapılınca kadar seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin arasından Bakan tarafından bir üye Yönetim Kuruluna atanır.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz almak isteyen yok.

Madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında geçen “havalimanı” ibarelerinin “havalimanı ve terminal” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Metin Yavuz

Aydın

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda geçici 1’inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 1’inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 2’nci maddeyi okutuyorum:

İlk beyannamenin verilmesi ve ödeme

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca 2019 yılının 1 Ağustos tarihinden başlamak üzere Ağustos ve Eylül aylarına ilişkin verilmesi gereken beyannameler 26/10/2019 tarihine (bu tarih dâhil) kadar verilir ve bu beyanlar üzerine ödenmesi gereken turizm payları 26/10/2019 tarihi akşamına kadar ödenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1988) esas numaralı Kanun Teklifi’nin geçici 2’nci maddesindeki “ Bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca 2019 yılının 1 Ağustos tarihinden başlamak üzere...” ibaresinin “Bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca 01/01/2020 tarihinden başlamak üzere...” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsel Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

BAŞKAN – Buyurun Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanım; şimdi, zaten cironun yüzde 1’ini tahsil ediyorsunuz. 2019’un yarısına geldik. Siz geçmişte otelcilerin ve diğer arkadaşlarımızın kendi olanaklarıyla, verdiği reklamları cebinden ödeyerek getirdikleri müşterilere de şu an yani hem temmuz ayında hem ağustos ayında bu yasayı uygulamak istiyorsunuz. Bu, bir sefer, her şeyden önce Anayasa’ya aykırı. En azından bu arkadaşlarımızın önünü açmak için bu yıl yani bu toplanan

paranın geçerli olması için 2020'nin 1'inci ayından başlamak suretiyle bu işlemin olmasını istiyoruz. Aksi takdirde şu an zaten sıkıntılı olan otelcilerimiz ve restorancılarımız bu şeyi uygularsanız, temmuz ve ağustosta tekrar tahsil ederseniz sıkıntıya girer. Bu konuda bütün ben buradaki, Komisyondaki bütün siyasi partilerin milletvekillerine sesleniyorum. Kesinlikle buna, bize destek vermeleri gerektiği inancını taşıyorum. Sabahtan beri en az 100 tane telefon geldi otelcilerden, restorancılardan. Zaten zor durumdayız. En azından 2019 yılından sonra yani 2020'de başlamak şartıyla... Burada bu öngemimize oy vermenizi rica ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Daha önce de belirttiğimiz gibi -tekrarını yapmak istiyorum- şimdi, bakın, Yönetim Kurulu üyelerinin seçimine... Altı aylık bir süre zarfında daha kurulu teşekkül ettireceğiz. Biz burada otelcilere, işletmecilere, bütçesini yapmış, yatırımını yapmış, Türkiye'nin bu kriz döneminde zor durumda geçinen, ayakta durmaya çalışan bir işletmeciye diyoruz ki: "Daha biz kurumumuzu kurmadık, temmuz ve ağustos ayının cirosundan veya bütçenizden bize bütçe ayıracaksınız, yüzde 1'ini bize vereceksiniz." Bu, işletmeciyi gerçekten zor duruma sokacaktır. Ben bu maddenin önergede önerildiği gibi "1/1/2020 tarihinden itibaren başlamak üzere" şeklinde değiştirilmesine oy vermenizi rica ediyorum.

BAŞKAN – Ziya Bey, buyurun.

1 Ağustosta başlaması öngörülüyor maddeye göre, önerge...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Şimdi, Değerli Başkanım, bu hâliyle 1 Ağustostan başlayan bir düzenleme içeriyor. Doğrusu, arkadaşlarımızla maddenin teşkili sırasında biz de konuştuk ve bunun özellikle ağustos ve eylül aylarına ilişkin verilmesi gereken beyannamelerde, beyanname tarihi ile bedelin yatırılma tarihinin aynı tarihlere konulması hususunu da müzakere ettik. Beyannamenin 26'sından önce verilebileceğini, ancak 26'sına kadar beklenilmesi hâlinde bu tarihin hem beyanname hem de ödeme tarihi olması gerektiğini, bunun diğer vergisel ya da kaynak toplama unsurlarıyla benzer bir düzenleme olduğunu ve bunun Maliye Bakanlığımızla da istişare edildiği hususunu dile getirdiler. Bizim çalışmalarımız sonucunda da bu hususun özellikle ivedi faaliyet giderlerinin karşılanması adına bu yıl içerisinde başlanması gerektiğine dair bir kanaatimiz oluştu. Bu çerçevede takdirlerinize arz ediyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Başkanım, bir...

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Vekilim, siz demin kendiniz izah ettiniz, dediniz ki: "Biz 25 milyon bir kaynak yarattık, bu şirketi kuracağız, üzerine aktaracağız."

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – 25 milyon dolar.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 25 milyon dolardan bahsettiniz siz. Şimdi, Değerli Vekilim, şu an sizin istediğiniz yani 1 Ağustostan sonra istediğiniz para hak edilmiş bir para değil, Anayasa'ya da aykırı aslında. Şimdi, siz bir hizmet verirsiniz, o hizmetin karşılığını da alırsınız; itirazımız yok. Ama şu an... 2019 yılını ne zaman satıyoruz biliyor musunuz? 2019 yılını, değerli arkadaşlar, 2018'de satıyoruz. Yani satmak demek, müşteriye otelimizi biz 2018'de satıyoruz. Yani geçen dönem bu otel sahipleri gittiler reklamlarını yaptılar, acentelerle anlaşmalarını yaptılar, ona göre gider gelirlerinin listesini çıkardılar ve ona göre satışını yaptılar. Şimdi, eğer siz şu an, ağustosta tahsil ederseniz bu

parayı, o arkadaşlarımızın oteli yüzde 10 zararla kapatmaları anlamına geliyor. En azından bir fırsat verelim ki 2020'yi satarken bu gideri de üzerine ilave ederek en azından oda fiyatlarını yükseltirler, oradaki zararı çıkarırlar. Sen şimdi şunu diyorsun: Ben, kardeşim, sizden haraç istiyorum ya resmen.

Sevgili Vekilim, bu işler karşıdan görüldüğü gibi değil. Özel sektör 200 milyar dolar yatırım yapmış. Özel sektör, devlet değil; 200 milyar dolardan bahsediyorum. 1,5 milyon insan turizm sektöründe çalışıyor. Eğer siz bu uygulamayı yaparsanız o 1,5 milyon insanın en az 700-800 bini öğrenci, göreceksiniz hiçbir otel bu personele para veremez arkadaşlar ya. Yani biz bile bile turizmi kötüye götüreceğiz. Bak, tekrar ediyorum: Sizin bu parayı tahsil etmeniz demek, orada çalışan personelin aylık almaması anlamına geliyor. 200 milyar dolar yatırımdan bahsediyorum. 1,5 milyon geçimini sağlayan, orada çalışan işçiler var, bunun 700 bini öğrenci. Yan kuruluşlar var. İşte Baki Bey burada, Mersin'de ürettiğin sebzelerin yüzde 80'ini otelcilere satıyorsun. Antalya'da şu an satamadığımız domatesi otele satıyoruz. Peki, o piyasanın nasıl olacağını biliyor musunuz?

Sizin şu an yüzde 1 dediğiniz, bir otelin toplam cirosunun yüzde 1'i demek, kazancının yüzde 7'si demektir arkadaşlar. Bugün bir otelcinin maksimum kazandığı para yüzde 7'dir. Sen bunun hepsini istiyorsun otelciden. Peki, bu adam önümüzdeki sezon nasıl ayakta duracak? Ya, en azından bunu 2020'nin 1'inci ayında başlatırsanız o insanlar da kendilerini toparlar, bundan sonra odalarını sattığı zaman acenteye ona göre anlaşmasını yapar, ona göre üzerine bir fiyat koyar. Aksi takdirde, tekrar ediyorum, şunu diyorsunuz: Buradaki, yurt içindeki iş adamları iflas etsinler; dışarıdan, yurt dışından Katarlılar gelsin, o gelsin, bu gelsin, bedavaya otelleri kapsınlar, gitsinler. O anlamda söylüyorsunuz. Yani bu, bizim Türkiye'de yaşayan iş adamlarına, yatırımcılara hiç mi katkınız yok arkadaşlar? Yani şimdiye kadar mücadele ettik, kabul etmediniz. En azından bu önergeye...

Arkadaşlar, tekrar ediyorum: 700 bin öğrenci turizmde çalışıyor. Bu insanlar alacak parasını, gelecek, okuluna devam edecek. Ben turizmciyim, otelimde çalışanların yüzde 50'si öğrenci. Bunlara aylık ödeme şansları olmaz, olamaz ya, otelci nasıl ödeyecek yani? O yüzden, en azından bunu erteleyelim yani bunda bir şey yok, daha şirket kurulmadı, onaylanmadı, altı ay süre var. Sen 3 bin otelciyi nerede şey yapacaksın? Orada üye seçeceksin, nerede oylama yapacaksın? Nereye toplayacaksın? Diğer taraftan 10 bin restorancıyı nereye toplayacaksın? Onu bana bir söyleyin. Nasıl bir oylama yapacaksın? Yani lütfen, bir işi yaparken doğrusunu yapalım. Bu insanları boğmayalım, öldürmeyelim ya.

Arkadaşlar, bugün Türkiye'de turizmci olan otel sahibi olan arkadaşlarımızın hepsi bu ülkeye katkı sunuyor. Bir nevi ihracat yapıyoruz, döviz getiriyoruz bu ülkeye. Sen ihracat yaptığı zaman yüzde 18 KDV'yi yatırırıyorsun diğer taraftan, turizmciye niye vermiyorsun? Turizmciyi boğuyorsun. Nasıl çıkacak bu işin içinden?

Arkadaşlar, bunu iyi düşünmemiz lazım. Bak, tekrar ediyorum: Önümüzdeki dönemde, otelcilere acımıyorsak orada çalışan personele acımak zorundayız, hiçbir otelci bu ödemeyi yapamaz. Zaten bu maddede, deminki 8'inci maddedeki "Ajans bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri nedeniyle düzenlenecek kâğıtlara ilişkin damga vergisi..." falan niye koydunuz biliyor musun? (1) ve (2)'nci fıkraları neden koydunuz ben biliyorum. Niye koydunuz biliyor musunuz? Bu parayı bu otelciler ödeyemeyeceği için icraya verecekler, icra yoluyla alacaklar. Mesele bu, o iki fıkranın nedeni o.

O yüzden, bu dönemde, Sayın Turizm Bakanı, bu konuda iyi düşünmeniz lazım. Değerli milletvekillerim, biz ikazımızı ediyoruz. Muhakkak, ağustosta değil, 2020 yılının 1'inci ayında başlayarak bunu uygulamamız lazım. Aksi takdirde çok vahim şeylerle karşılaşabiliriz.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Baki Bey de konuşacakmış.

Buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, Sayın Başkan, ben buradaki itirazı haklı buluyorum. Tabii, Bakanlık veya ajans kurmayla ilgili teklif sahibi olan arkadaşların düşüncesi, önümüzdeki yılın tanıtımını yapacağız, biz şimdiden hazırlık yapalım, kasamızda paramız olsun...

BAŞKAN – Bir an önce faaliyete geçelim diye...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – ...bir an önce faaliyete geçelim. Bu, iyi niyetle düşünülen bir şey ama tabii, piyasaların da hâli malum yani şu anda çok canlı bir piyasa yok. Geçtiğimiz yıllarda turizm sektörü çok ciddi sıkıntılar atlattı. Rus uçağının düşürülmesinden sonra yeni yeni kendine gelen bir piyasa var. Ben, bunun en azından bir ayının yani 1 Ağustostan başlayan kısmı Genel Kurul aşamasına kadar gerekirse düşünölsün ama birazcık da burada turizmciyi de otelciyi de düşünelim.

Değerli arkadaşlar, ben diğer maddede söz almadım ama burada bu personel alımlarında da alt yönetmelik hazırlarken burada kriter koyalım, yabancı dil bilmesi, bu sektörde daha önce çalışması yoksa... Ben geçtiğimiz yıl Turizm Bakanımızla Berlin Turizm Fuarı'na gittim. Bilmiyorum, buradan katılan arkadaşımız var mıydı?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Var efendim.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ben de katılmıştım.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Berlin Turizm Fuarı'nda Berlin'de yaşayan turizmçilerimizin ve iş adamlarımızın olduğı yüzlerce kişilik bir kokteyl verildi. Kokteylde, Berlin Büyökelçiliğimizde çalışan insanlar Bakanımızın eline bir tane mikrofon getirip tutuşturamadılar değerli arkadaşlar.

Yani eleman alımı çok önemli, işi bilen ehil elemanların alınması lazım. Turizm sektöründe Türkiye'yi temsil edecek yani bunların sadece Bakanın takdiriyle alınması da çok doğru bir yaklaşım değil. Yani Bakan, bir tane otelciyi çekti, önce fiilî durum oluştu, arkadan bu böyle devam eder, gider. Bu işler böyle olur. Burada da bence acente temsilcileri veya o bölgenin turizmde önde gelen insanları direkt bunlar arasından tercih yapılmalıdır, bunlar da değerlendirilmelidir; aksi takdirde, burada biraz daha keyfilik olur, insanlar kendi kafasına göre "Ali'yi alayım, sonra da Ali devam etsin." der. Öyle de olur zaten. Herkes de bu işlerle uğraşmayı zaten istemez, her otelcinin de böyle bir derdi olmaz, zamanı olmaz. Burada da mutlaka bunların şu anda temsilciliğini yapan insanların, o bölgede öne çıkmış, bu işi bilen, sektörün içinde olan insanları tercih sebebi olması doğrusu olacaktır. Ben Bakanlığın burada biraz feragat etmesini, gerekirse Maliye Bakanlığından alacağı avansı biraz daha yükselterek –inşallah önümüzdeki yıl daha güzel bir sezon olur- onlardan ödünç alsın bir kısmını bunun, en azından turizmciyi de rahatlatalım.

Ben bu konuda arkadaşlarımızın görüşüne katılıyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ziya Bey, var mı diyeceğiniz?

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım, demin ifade ettiğim gibi, bizim bu madde üzerinde yaptığımız çalışmalarda geldiğimiz nokta bu. Özellikle tahsilat konusunda sektörle ve taraflarla yapacağımız önümüzdeki dönemde Genel Kurul aşamasında bir değerlendirme olabilir ancak şu aşamada bunun bu şekliyle Komisyonumuz tarafından kabulünü ben arz ediyorum.

Tahsilat kısmıyla ilgili gerçekten ihtiyaç var mı, yok mu hususunu değerlendirip karar verirsiniz.

Teşekkür ederim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bitirmeden bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde güçler arasındaki ayırmadan uzunca bahsedildi ve Parlamentonun yetkilerinin daha da artırıldığı, daha önce yasa yapma yetkisi, hazırlama yetkisi olan Bakanlar Kurulunun yetkilerinin şimdi Parlamentodaki milletvekillerine verildiği biçiminde bir anlatım üzerine referanduma gittik. Şimdi, burada, Sayın Milletvekili, teklif sahibi milletvekili... Görüyoruz ki burada yasanın bir virgülünü bile Komisyonun değiştirme iradesinin olmadığı ortaya çıkıyor. “İleride değişir.” Kim değiştirecek, kim karar veriyor? Seçilmiş olan milletvekilleri mi karar verecek yoksa yasayı hazırlayan bakanlık bürokrasisi buna “Olur.” verene kadar milletvekilleri onların istediği yasayı gene çıkarmak zorunda mı kalacaktır?

Bakın, sistemde çok ciddi sıkıntılar var yani Cumhurbaşkanlığı sisteminin işleyişiyle ilgili çok ciddi sıkıntılar var ama Türkiye Büyük Millet Meclisini ilgilendiren en önemli problem, bu yasalarla ilgili olarak milletvekillerinin sürece hiçbir biçimiyle katkı sunamamasıdır. Bu doğru değil.

Bir kez daha söylüyorum, değişmesi gereken maddeleri teknik olarak Komisyonunda değişmesi ve olabildiğince uzlaşmayla çıkmış metinlerin Genel Kurula gelip oradan çıkmasının doğru olduğuna inanıyorum ama Komisyonumuzun işleyiş biçimi bu biçimiyle beni ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubunu rahatsız etmektedir.

Komisyonun bilgilerine sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, Gökân Bey’e ve arkadaşlarımıza şunu söylemek istiyorum: Sonuçta burası bir çalışma komisyonu, Meclis Komisyonu. Burada bazı düzeltmeler yapılabilir, tartışmalar yapılabilir, kabul edilebilir. Genel Kurul daha geniş bir uzlaşma alanı aynı zamanda. Yani orada yapılan teklifler, öneriler ve uzlaşmalar da aynı şekilde demokratiktir. Yani zaman zaman bunun örneklerini görüyoruz, gruplar arası anlaşmalar yapılıyor. Bu demek değildir ki milletvekilleri iradesi zapturapt altına alınmıştır. Orada da bunun örneklerini görüyoruz. Yani bir uzlaşma da ortaya çıkabiliyor zaman zaman. Komisyonumuz kendi gündemine hâkimdir, teklife sahiptir ama Genel Kurulun da takdiri vardır. Genel Kurulun takdir kullanması teklifin geçersizliğini göstermez ya da önemini azaltmaz.

O nedenle, ben arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, Gökân Zeybek ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yürürlük maddesini okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 10- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 11- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelerin görüşmeleri tamamlanma aşamasında, teklifin tümü oylanmadan önce yazım, imla kuralları ve düzenlemeler noktasında Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümünü oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Muhalefet şerhi için yarın saat 13.00'e kadar süre veriyorum.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yarın çok az, pazartesiye kadar...

BAŞKAN – Gelecek hafta Genel Kurula gideceği için.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Tamam, pazartesiye kadar verelim Sevgili Başkanım.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – İki ayağımızı bir pabuca koyuyorsunuz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, pazartesi yetişiyor, arkadaşlara sorabilirsiniz yani.

BAŞKAN – Cuma günü saat 13.00'e kadar süre veriyoruz muhalefet şerhi için.

Teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 19.38

